اے خُداوند اتوار دی ایس دوپہر اسی تیرے شُکر گُزار آں ایس ویلے دے لئی جھدے وچ اسی اپنے بھائی گلِن دے نال آں۔ اسی ایہناں ساریاں شیواں دے لئی تیرا شُکر ادا کردے آں جھناں نوں اسی تیرے پاک کلام نوں سِکھن دے لئی ورتدے پئے آں۔ اسی تیرے توں منت کردے آں پئی تُو سانوں ہر روز اپنیاں برکتاں دے نال نواز ساڈے نال رفاقت رکھ تے ساڈیاں مُشکلاں تے مسئلیاں دے وچ ساڈے نال نال رہ اسی مسیحی حیاتی دے تجربے دے لئی تیرے شُکر گُزار آں۔ ایہدے وچ کوئی شک نہیں اے پئی تیرا پاک کلام صاحبِ اختیار اے تے اپنی اصلی حالت دے وچ موجود اے۔ اسی خُداوند یسوع مسیح دی موجودگی تے رفاقت دے لئی تیرے بے حد شُکر گزار آں۔ اسی شُکر ادا کردے آں پئی تُو سانوں قوت تے طاقت دیندا ایں تے حیاتی دا سرچشمہ تُو ای ایں۔ اسی تیرے توں منت کردے آں پئی ہُن تُو ساڈے نال رفاقت رکھ۔ اج دی ساری گل بات دے اُتے تیری برکت منگدے آں تے آون والیاں سبقاں دے وچ وی تیری راہنمائی منگدے آں۔ تیرے پُتر اپنے خُداوند یسوع مسیح دا ناں لیندیاں ہوئیاں ایہہ سارا کُجھ منگدے آں، آمین۔

اعمال دی کتاب دا ستواں باب مُکن والا اے تے ایہدے وچ اسی ستفنس دے بارے گل بات کردے پئے آں۔ اوس زمانے دے وچ وی کئی ٹولے سن جیویں پئی یونانی مائل یہودی تے عبرانی مائل یہودیاں دے بارے اسی ویکھدے آں۔ ایہناں دے وچوں کجھ نیک نام بندیاں نوں چُنیا گیا سی تے اوہناں نوں

فلاحی کماں دے لئی وکھ کیتا گیا سی۔ ایہناں دے وچ فلپس تے ستفنس دے علاوہ پنج ہور بندے وی موجود سن۔ ستفنس دے بارے اسی جاندے آں پئی او یونانی مائل یہودی سی۔ تے او ایہناں لیڈراں دے وچ شامل سی جہناں نوں ایس خدمت دے لئی مُقرر کیتا گیا سی۔ جدوں او خُداوند یسوع مسیح دی خدمت کرن نوں تیار ہویا تے اوہنے بہت سارے عجیب کماں نوں کیتا سی۔ تے ایویں او یسوع مسیح دا گواہ ٹھہریا سی۔ تے جدوں اسی اگلیاں دو باباں نوں پڑھدے آں تے سانوں خُدا دی حیران کردیون والی محبت ویکھن نوں مِلدی اے۔

یہودیاں دے بارے اسی ویکھدے آں پئی او ہر طرح دے نال سامریاں توں دُور رہندے سن۔ تے سامریاں نوں یہودیاں دیاں کماں دے وچ دخل اندازی کرن دی اجازت نہیں سی۔ یہودی ہر گل دے وچ اپنے آپ نوں صاحبِ اختیار سمجھدے سن۔ اوہناں دے نزدیک سامری غیر قوم سن پر تاں وی سامری اپنے آپ نوں کُجھ حد تیکر یہودیت دا حصہ سمجھدے سن۔ مذہبی اعتبار دے نال سامریاں تے یہودیاں دے درمیان حالات خراب رہندے سن۔ خاص طور تے یہودی سامریاں نوں پسند نہیں کردے سن۔ یہودیاں تے سامریاں دے آپس دے وچ تعلُق مذہب دے حوالے دے نال خراب سن تے ایتھے اسی ویکھدے آں پئی اوہناں دا ایہہ تصادم ستفنس دے نال وی ویکھن نوں مِلدا سی۔

ایتھے ہُن خُداوند یسوع مسیح دے وسیلے دے نال نواں عہد قائم کیتا جاندا پیا سی۔ تے ستفنس ایس نوئے عہد نوں بیان کردا پیا سی۔ پر بہت ساریاں نے ایہہ آکھدیاں ہوئیاں ستفنس دی مخالفت کیتی سی پئی اوہنے موسیٰ دے خلاف گلاں کیتیاں نے تے کُجھ نے ایہہ وی آکھیا پئی ایہہ خُدا دی شریعت دے خلاف گلاں کردا اے۔ تے باہجوں ایس ای گ؛ نوں ورتدیاں ہوئیاں ستفنس نوں سزا دِتی گئی سی تے ایہدے ای پیش نظر گواہاں نوں وی تیار کیتا گیا سی۔ کیوں جے ایویں دیاں گلاں نوں سُندیاں ہوئیاں یہودی سردار بہت غُصے وچ آ گئے سن۔

یہودی ایس ویلے صاحبِ اختیار سن تے ہیکل دا سارا اختیار اوہناں دے کول سی۔ ہیکل یہودیاں دی مذہبی شناخت سی۔ ستفنس نے اپنی تقریر دے وچ دو اہم نقطیاں دی نشاندہی کیتی سی اوہناں وچوں پہلا ایہہ سی پئی خُدا صرف ہیکل دے وچ ای نہیں اے جیویں پئی یہودی خیال کردے سن۔ ایس ای لئی ستفنس نے ایہہ مثالاں پیش کیتیاں سن پئی موسیٰ نوں خُدا بیابان دے وچ جھاڑی دے وچ نظر آیا سی۔ ابرہام نوں مسوپتامیہ وچ مِلیا سی تے ایہہ تھاں وی خُدا دے لئی مخصوص تے مسح نہیں سی۔ جدوں یوسف مصر دے وچ آیا سی تے خُدا اوتھے اوہدے نال کلام کردا سی تے سُفنیاں دے وسیلے دے نال اوہنوں آون والے ویلے دے نال بارے دسدا سی۔ ایہدے علاوہ خُدا یشوع دے نال وی کلام کردا سی تے جدوں اوہنوں کنعان نوں فتح کیتا سی تے خُدا نے مختلف طریقیاں دے نال اوہدے اُتے اپنی

موجودگی نوں ظاہر کیتا سی۔ ایہہ سارے لوکی جہناں دے بارے اسی ایہہ بیان کردے پئے آں خُدا ایہناں ساریاں دے اُتے ظاہر ہویا سی تے اوہناں دے نال کلام کردا سی۔ تے ایہہ او ویلا سی جدوں اجے ہیکل تعمیر نہیں ہوئی سی۔ تاں وی خُدا اپنیاں لوکاں دے اُتے ظاہر ہُندا رہیا سی تے اوہناں دے نال کلام کردا سی۔

ایویں اسی ایہہ آکھ سکدے آں پئی پاک کلام ایہہ گواہی دیندا اے پئی خُدا نے ہر ویلے اپنے آپ نوں کسے اِک یا خاص حالت دے وچ ای ظاہر نہیں کیتا اے سگوں وکھریاں تھاواں تے وکھریاں طریقیاں دے نال اپنے آپ نوں اوہناں دے اُتے ظاہر کیتا سی۔ ایویں اسی جے ایہہ آکھدیاں ہوئیاں خُدا نوں محدود کردئیے پئی خُدا صرف اِک ای تھاں تے موجود اے تے ایہہ غلط ہوئے گا۔

ہور جے اسی خُدا دے پاک کلام دے اُتے دھیان کریئے تے ہیکل یا خُدا دا مسکن اصل دے وچ اک شخصیت یسوع مسیح دا عکس سی۔ تے خُداوند یسوع مسیح نے آپ وی آکھیا سی پئی ایتھے او ہے جیہڑا ہیکل توں وی وڈا اے۔ تاہم ایس حقیقت توں انکار نہیں اے پئی ہیکل خُدا دی حضوری دی پاک تھاں سی۔ دوجی گل ایہہ سی پئی ستفنس نے لوکاں دا دھیان ایس دوجے موسی دے ول نوں لگایا سی جہدے بارے دے وچ پاک کلام دے وچ پیشن گوئیاں موجود سن۔ تے او مثیلِ موسی یعنی یسوع

مسیح اے۔ تے ایویں او خُدا دے خیمے دے طور تے ساڈے وچکار رہیا سی۔ یسوع مسیح خُدا دی پاکیزگی تے موجودگی دا اظہار اے۔

ستفنس خاص طور تے موسی دے بارے بیان کردا اے کیوں جے موسی نے آپ ایہہ بیان کیتا سی پئی خُدا اوہدی طرح دا اِک نبی برپا کرے گا۔ پر اسی جاندے آں پئی مثیلِ موسی نوں یہودیاں دے ولوں رد کیتا گیا سی۔ ایتھے اصل دے وچ ستفنس ایہہ واضح کردا پیا اے پئی یہودیاں نے ہر زمانے دے وچ نبیاں نوں رد کیتا سی۔ موسی نوں نبی اسرائیل قوم نے تے یوسف نوں اوہدیاں بھائیاں نے رد کیتا سی۔ اسی جاندے آں پئی یوسف نوں وی مصر دے وچ مُشکلاں دا سامنا کرنا پیا سی پر اخیری خُدا نے اوہنوں مصر دا حاکم بنا دِتا سی۔

ایویں جدوں خُداوند خُدا دی حضوری دی گل آوندی اے تے ایہہ ضروری نہیں اے پئی او صرف یروشلیم دے وچ ای ہوسکدی اے۔ کیوں جے یسعیاہ ٦٦ باب دے وچ زمین نوں خُدا دے پیراں ہیٹھاں دی چوکی آکھیا گیا سی۔ ایویں پُرانے عہد نامے دے وچ ایہہ بیان کیتا گیا اے پئی خُدا ہر تھاں تے موجود اے۔ تے او کسے وی ویلے تے کسے وی تھاں تے اپنے آپ نوں ظاہر کرسکدا اے۔ پر تاں وی اسی یروشلیم دی اہمیت نوں نظرانداز نہیں کرسکدے آں۔ کیوں جے بنی اسرائیل دے نال اپنی رفاقت نوں قائم رکھن دے لئی خُدا نے سُلیمان دی رائیں ہیکل نوں بنوایا سی۔ ایہدا مقصد ایہہ سی

پئی او خاص تھاں تے خُدا دی حضوری نوں محسوس کردیاں ہوئیاں اوہدے توں دُعا منگ سکن۔ تے جِتھے لوکی خُداوند اپنے خُدا دی پرستش کرسکن۔ سُلیمان نوں خُدا نے حکمت تے دانائی عطا کیتی ہوئی سی۔ بھاویں جے سُلیمان نے اوہدے لئی ہیکل نوں بنایا سی پر تاں وی او ایہہ جاندا سی پئی خُدا ہتھ دیاں بنیاں ہوئیاں مکاناں دے وچ نہیں سما سکدا اے۔

تے ایتھے ستفنس یسعیاہ دی کتاب دے ۶۶ویں باب دا حوالہ دیندیاں ہوئیاں اپنی گل نوں بڑی عاجزی دے نال پیش کردا اے۔ تے اسی ویکھدے آں پئی اعمال ۷ باب دی ۴۹ تے ۵۰ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

خُداوند فرماوندا اے پئی اَسمان میرا تخت تے زمین میرے پیراں ہیٹھاں دی چوکی اے۔ تُسی میرے لئی کیویں دا گھر بناؤ گے یا میری آرمان گاہ کیہڑی اے؟ کیہ ایہہ ساریاں شیواں میرے ہتھوں نہیں بنیاں؟

ستفنس دے پیغام دی ایہہ اخیری وضاحت اے جہدے وچ او یسعیاہ نبی دی پیشن گوئی نوں بیان کردا اے۔ ستفنس دیاں گلاں دے بعد یہودیاں نے ایہہ خیال کیتا ہوئے گا پئی او اپنیاں گلاں دے سببوں خُدا دا رد کیتا ہویا اے۔ کیونجے اوہناں دی نظر دے وچ اوہدیاں ساریاں گلاں خُدا تے موسی دے خلاف سن۔ پر ستفنس اپنے پیغام نوں بیان کردیاں ہوئیاں پاک کلام دے وچوں کُجھ خاص نبیاں نوں

بیان کردا اے۔ تے ایویں ایتھے وی اسی ایہہ ویکھدے آں پئی او یسعیاہ نبی دے بارے بیان کردیاں ہوئیاں اپنے پیغام نوں لوکاں دے اگے بیان کردا اے۔ او موسی دے بارے گل کردا اے تے موسی دی ابتدائی حیاتی تے مصر دے وچ اوہدی تعلیم و تربیت دے بارے وچ او چنگی طرح دے نال جاندا اے۔ تے ایہہ وی پئی موسی کلام تے کم دے وچ قوت والا سی۔ موسی نوں پہلاں اوہدیاں بھائیاں نے رد کر دِتا سی تے فیر مدیان دے بیابان دی جھاڑی دے وچ خُدا اوہدے اُتے ظاہر ہُندا اے۔ تے خُدا نے اوہنوں ای رہائی دیون والا بناوندیاں ہوئیاں مُلک مُصر دے وچ واپس بھیجیا سی تاں پئی او اوہدیاں لوکاں نوں مصر دی غُلامی توں آزاد کروائے۔

تے ایہدے نال ای ایہہ پیشن گوئی وی کر دِتی گئی سی پئی خُدا اوہدی طرح دا اِک نبی برپا کرے گا تے او موسی دیاں بھائیاں دے وچوں ہوئے گا۔

فیر خُدا نے بیابان دے وچ موسی دی رائیں اپنی شریعت وی عطا کیتی سی۔ پر بنی اسرائیل نے فیر خُدا نوں رد کردِتا سی تے اوہناں نے اپنے سونے دا وچھا بنوایا سی تاں پئی اوہنوں سجدہ کرن۔ تے اوہناں آکھیا پئی ایہہ ساڈا دیوتا اے جیہڑا سانوں مصر دے وچوں کڈھ لیایا اے۔ اوہناں دی ایس حرکت تے خُدا ڈاہڈا ناراض ہویا پر تاں وی اوہنے اوہناں نوں ترک نہیں کر دِتا سی۔

خُدا نے اوہناں نوں کئی واری تنبیہہ کیتی سی تے کئی واری اوہناں نوں ایہہ وی آکھیا سی پئی جے او اپنیاں بُت پرستیاں توں باز نہیں آون گے تے او فیر غیر قوماں دی غُلامی دے وچ چلے جاون گے۔ تے اسی ویکھدے آں پئی بنی اسرائیل دی تاریخ دے وچ کئی واری ایویں ہویا وی سی۔ کیوں جے اک ویلا آیا جدوں بنی اسرائیل دی سلطنت دو حصیاں دے وچ تقسیم ہو گئی سی تے شمالی سلطنت دا حال جدوں اسی ویکھدے آں تے اوتھے سارے بادشاہ ای بُت پرست آئے سن۔ خُدا اوہناں نوں سمجھاوندا رہیا سی پر اوہ اپنیاں کماں نوں باز نہ آئے تے اوہناں نے خُدا نوں ناراض کیتا تے او اسیری وچ چلے گئے۔ تے ایویں ای جنوبی سلطنت دے وچ وی ہُندا رہیا سی۔

ستفنس دے اُتے ایہہ الزام لگایا گیا سی پئی او ہیکل دے خلاف بولدا اے۔ ایہدے جواب دے وچ او ماضی دے اوس زمانے نوں بیان کردا اے جدوں بنی اسرائیل دے کول شہادت دا خیمہ سی تے ایہہ ای او ویلا سی جدوں قوم اَسمانی فوج نوں پُوجدی سی۔ جدوں یشوع اسرائیلیاں نوں ملکیت یعنی کنعان دے مُلک دے وچ لے آیا تے اوتھوں بُت پرس لوکاں نوں کڈھ دِتا گیا تے اوس مُلک دے وچ شہادت دے خیمے نوں لیایا گیا سی۔ پئیو دادے نے ایہہ سرخواست کیتی سی پئی جیوندے خُدا دے لئی مسکن تیار کیتا جاوئے تے ایویں اوہناں دے اُتے خُدا دا فضل ہویا سی۔ اسی جاندے آں پئی داوُد نوں ایہہ

آس سی پئی او خُدا دے لئی ہیکل نوں بناوئے پر خُدا نے اوہدی ایس درخواست نوں منظور نہیں کیتا سی۔ تے خُدا نے چاہیا پئی اوہدا پُتر سُلیمان خُدا دے لئی ہیکل نوں بناوئے۔

بھاویں جے ہیکل خُدا دی قوم دے وچکار خُدا دا مسکن سی پر ایہدا مطلب ایہہ نہیں اے پئی خُدا ایتھوں تیکر ای محدود ہوگیا سی۔ جدوں ہیکل نوں پاک کیتا گیا تے سُلیمان نے ایس گل نوں بالکُل واضح کر دِتا سی۔ یسعیاہ نے وی قوم نوں ایس گل توں خبردار کیتا سی پئی خُدا عمارتاں نوں اہمیت نہیں دیندا اے سگوں قوم دی اخلاقی تے روحانی حالت نوں ویکھدا اے۔ تے او خستہ تے شکستہ دلاں نوں ویکھدا اے۔ تے او اوس بندے دے اُتے فضل کردا اے جیہڑا اوہدے پاک کلام نوں سُندا تے اوہدے اُتے عمل کردا اے۔ تے اعمال ۷ باب دی ۵۱ تے ۵۲ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

اے گردن کشو تے دل تے کن دے نامختونو! تُسی ہر ویلے پاک روں دے خلاف آکھدے او۔ نبیاں دے وچوں کِنوں تُہاڈے باپ دادے نے نہیں ستایا؟

ایتھے پُرانے عہد نامے دیاں ساریاں نبیاں دا بیان کیتا گیا اے جہناں نوں بنی اسرائیل نے ستایا سی تے اوہناں دیاں حُکماں نوں منیا نہیں سی۔ سگوں اوہناں دی رائیں مِلن والیاں خُدا دیاں حُکماں نوں رد کر دِتا سی۔ جے اسی ایس آیت دی روشنی دے وچ پاک کلام دی تاریخ نوں ویکھئیے تے سانوں اوہناں ساریاں نبیاں دی حیاتی دے بارے ویکھن نوں مِلدا اے جہناں نے بنی اسرائیل دے نال کلام کیتا سی۔

پر ستفنس ایتھے جیہڑے گل دے اُتے دھیان کردا اے او بنی اسرائیل دی سخت حالی اے جھدا سامنا موسیٰ نوں وی رہیا سی تے اوہناں نبیاں نوں وی جھناں نے پُرانے عہد نامے دے وچ بنی اسرائیل دے نال کلام کیتا سی۔ سفتنس اوس عہد دے ول نوں اشارہ کردا اے جیہڑا ابرہام دی رائیں بنی اسرائیل نوں دِتا گیا سی جھدی رائیں او جیوندے خُدا دے قوم گنے جاندے سن۔ ایہہ اِک ظاہری تے جسمانی نشان سی۔ تے ایہہ نشان ختنے دا نشان سی جیڑا بنی اسرائیل نوں خُدا دے نال جوڑدا سی تے ایویں او ہُن خُدا دی برگُزیدہ قوم بن گئے سن۔

ستفنس ایس گل دے اُتے زور دیندا اے پئی بھاویں جے بدنی اعتبار دے نال تے او مختون نے تے اپنے آپ نوں خُدا دی نسل دے وچ شُمار کردے نے پر اصل دے وچ اوہناں دے دل تے اوہناں دے کن نامختون نے تے ایویں او خُدا توں بہت دُور نے تے خُدا دیاں حکماں نوں نہیں منندے نے۔ ایویں بنی اسرائیل قوم دا تعلُق خُدا دے نال مختون نسل جھیا نہیں اے سگوں او نامختون کعنانیاں جھیاں کردار ادا کردے پئے سن۔

ستفنس اوہناں نوں ایہہ سمجھاوندا پیا سی پئی جیویں پُرانے عہد نامے دے وچ بنی اسرائیل دا روئیہ ہمیشہ خُدا دے خلاف رہیا سی تے اوہناں نے خُدا دیاں حکماں نوں رد کیتا سی۔ تے ایویں ای موجودہ زمانے دے یہودی راہنما وی محض ظاہری طور تے ای خُدا دی قوم دے لوک سن موسیٰ شریعت دے

دعوی دار سن۔ حالانکہ اوہناں دے دل خُدا دی شریعت توں دُور سن۔ تے او یہودی راہنما وی یہودی قوم دی طرح خُد دیاں حُکماں دے خلاف تے خُدا توں بالکُل دُور سن۔ جیویں پئی پُرانے عہد نامے دے وچ قوم خُدا دیاں نبیاں دے خلاف رہی سی۔

ایتھے پُرانے عہد نامے دیاں نبیاں نوں رد کردیاں ہوئیاں خُدائے پاک روح نوں رد کرن دی مثال پیش کیتی جاندی پئی سی۔ کیوں جے موجودی زمانے دے یہودی سردار کاہن خُدا دیاں گلاں تے خُدا دیاں حُکماں دی اصلیت نوں بدل چُکے سن۔ پُرانے عہد نامے دے وچ سانوں خُدا دی مدد تے اوہدی قوت دے بارے بہت سارے واقعے ویکھن نوں مِلدے نے جتھے اسی ایہہ ویکھ سکدے آں پئی خُدا اوہناں دی مدد تے حفاظت کردا رہیا سی۔ خُدا دی شفقت ہر ویلے اوہناں دے نال رہیدی سی۔ بیابان دی آوارگی دے وچ وی او اوہناں دے نال نال رہیا تے اوہناں نوں چھڈیا نہیں سی۔ پر یہودی سردار کاہن خُدا دے مُکاشفے دی اصلیت نوں سمجھدے نہیں پئے سن۔ او شریعت دیاں حُکماں نوں صرف رسمی طور تے ای منندے پئے سن۔ حالانکہ او ایہہ جاندے سن پئی کیویں خُدا اپنی قُدرت دے نال بنی اسرائیل نوں مصر دے وچوں کڈھ کے لیایا سی تے اوہناں نوں اپنی شریعت عطا کیتی سی۔ جیونده خُدا آپ اوہناں دے نال رہندا سی تے اوہناں دے وچکار عجیب کم تے معجزے رونما ہُندے سن۔

پُرانے عہد نامے دیاں نبیاں نے وی لوکاں نوں خُدا دے رحم تے ترس دے ہیٹھاں واپس آون دے لئی مُنادی کیتی سی۔ تاں پئی او خُدا دی قُربت دے وچ رہن تے خُدا اوہناں دے اُتے رحم کرے۔ نبیاں دی اہمیت توں کسے وی طور تے انکار نہیں کیتا جاسکدا اے۔ کیوں جے خُدا نبیاں دی رائیں ای اپنیاں حُکماں تے شریعت نوں اپنیاں لوکاں دے اُتے ظاہر کردا اے۔ تے او اپنیاں نبیاں دی رائیں ای اپنیاں لوکاں قوم بنی اسرائیل دے نال کلام کردا رہیا اے۔

تے خُدا بنی اسرائیل دی اسیری دی زمانے دے وچ وی اپنے رحم نوں اپنیاں لوکاں دے لئی یاد کردا اے۔ جیویں پئی حزقی ایل دی رائیں خُدا اوہناں نوں اوہناں دیاں پاپاں دی یاد دواندا اے۔ تے اوہناں نوں اوہناں دیاں پاپاں توں باز رہن تے توبہ کرن دے لئی قائل کردا اے۔ تے اسی ویکھدے آں پئی خُدا توں مُنحرف ہون دے باعث اسرائیل دی جنوبی سلطنت وی اسیری دے وچ چلی گئی سی۔ حزقی ایل ایس گل دا انکشاف کردا اے پئی مسئلہ نافرمانی دا نہیں اے سگوں مسئلہ ایہہ سی پئی اوہناں نے اپنے کردار نوں بالکُل بدل لیا سی۔ بظاہر او خُدا دے لوک ای سن پر اوہناں دے وچ بدکرداری دی روح کم کردی پئی سی۔ بدکرداری دی روح اوہناں دے وچ بسیرا کر چُکی سی۔ تے اوہناں نے خُدا دے اگے اپنیاں راہواں نوں بدل لیا سی۔ ہر بندہ ذاتی طور تے خُدا دی الوہیت تے بادشاہت نوں ترک کر چُکیا سی۔ صرف ظاہری طور تے او خُدا ای حاکمیت دا صرف ظاہری طور تے ای علمبردار سی۔ صرف

دکھاوئے دے طور تے ای او خُدا دی قوم دے لوکی سن۔ حقیقت وچ او خُدا دیاں حُکماں نوں نظرانداز کر چُکے سن۔ اوہناں نے اپنیاں طریقیاں نوں بدل لیا سی تے او جیوندے خُدا نوں ترک کردے جاندے پئے سن تے او کنعانیاں دیاں بُتاں دے ول نوں مائل ہُندے جاندے پئے سن۔

یوحنا دے پہلے عام خط دے وچ سانوں اوہناں گلاں دا ذکر ویکھن نوں مِلدا اے جہناں دا تعلُق خُدا دے نال مُنحرف ہو جاون دے نال سی۔ تے خاص طور تے پہلی صدی مسیحی دے یہودی عالماں دی عکاسی کردا اے۔ جہناں نے خُدا دی حقیقت نوں پچھانن توں انکار کیتا سی۔ ایہناں ساریاں گلاں دا تعلُق وی خُدا دیاں حُکماں توں منحرف ہون دے نال تے پاک روح دی نافرمانی دے نال اے۔ پاک روح دیاں کماں تے صفتاں توں بیان کردیاں ہوئیاں پولس رسول اِک روحانی بندے دے بارے بیان کردا اے پئی اوہدی حیاتی کیویں دی ہونی چاہیدی اے۔

جدوں پاک روح دی حضوری تے معموری تے اوہدی حاکمیت دی گل آوندی اے تے گلتیاں ۵ویں باب دے وچ روحانی پھلاں دے بارے ویکھن نوں مِلدا اے۔ ایہدے توں مُراد اے پئی خُدا ساڈے توں ایہہ توقع کردا اے پئی اسی روح دیاں پھلاں دے مُطابق اپنی حیاتی نوں بسر کریئے۔ پر یاد رکھو پئی جسمانی کم روحانی کماں دے خلاف مزاحمت کردے نے۔ تے جسمانی خواہشاں روحانی کماں نوں دبا

لیندیاں نے۔ تاں وی خُدائے پاک روح جسمانی کماں دے اُتے غالب آون دے وچ ساڈی راہنمائی کردا اے۔

تے جیویں پئی خُداوند یسوع مسیح نے اپنی حیاتی دے اخیری ہفتے توں پہلاں ایہہ وعدہ کیتا سی پئی او اِک دوجے مددگار نوں بھیجے گا یعنی پاک روح نوں۔ تے جدوں اسی حننیاہ تے سفیرہ دے بارے پڑھدے آں تے اسی ایہہ ویکھدے آں پئی اوہناں نے پاک روح دے نال جھوٹ بولیا سی۔ تے خُداوند خُدا نوں ترجیح نہیں دِتی سی۔ ایویں ای یسعیاہ نبی دے زمانے دے وچ وی بنی اسرائیل نے اپنیاں ترجیحاں نوں بدل لیا سی تے یرمیاہ وی یسعیاہ دے زمانے دا ای سی۔ یسعیاہ دے زمانے دے وچ وی اسی ویکھدے آں پئی بنی اسرائیل نے اپنیاں راہواں نوں بدل لیا سی۔ تے یسعیاہ بنی اسرائیل دی شمالی سلطنت دے وچ نبوت کردا سی پر اوہناں نے اپنیاں راہواں نوں بدلیا نہیں سی۔ تے ایویں ایہدے نتیجے دے وچ اسور دے ہتھوں اسرائیل دی شمالی تباہ ہوئی سی۔ یسعیاہ دے زمانے دے وچ بنی اسرائیل دی سلطنت دو حصیاں دے وچ ونڈی گئی سی۔ ایس شمالی سلطنت دے اُتے صرف بُت پرست حُکمراناں نے ای سلطنت کیتی سی ایس لئی خُدا نے ایہنوں اسور دے ہتھوں تباہ کر دِتا سی۔

ایتھے اعمال دی کتاب دے وچ صورتِ حال کُجھ بہتر ویکھن نوں مِلدی اے جیویں پئی یوایل نبی دی رائیں ایہہ بیان کیتا گیا سی پئی تُہاڈے بُڈھے خواب ویکھن گے تے تُہاڈے جوان رویا ویکھن گے۔

اسی ایہہ جاندے آں پئی بنی اسرائیل نے یسعیاہ جہے نبیاں نوں وی ستایا سی تے اوہناں دیاں راستی دیاں گلاں نوں قبول نہیں کیتا سی۔ ایتھے راستباز نبیاں دا حوالہ دیندیاں ہوئیاں خُداوند یسوع مسیح راستباز دے بارے گل ہُندی پئی اے۔ تے ایویں لِکھاری ساڈا دھیان ایس گل دے ول نوں لگاوندا پیا اے پئی کیویں بنی اسرائیل قوم دیاں بُزرگاں نے اپنے مذہب دی حقیقی رو نوں رد کردیاں ہوئیاں خُدا دی شریعت تے اوہدیاں حُکماں نوں حقیقی معنیاں دے وچ ترک کر دِتا سی۔ رسولاں دے اعمال اصل دے وچ پاک روح دیاں کماں نوں بیان کردے نے۔ تے ساڈے توں ایتھے ایہہ توقع کیتی جاندی اے پئی ساڈے کردار خُدا دی مرضی دے مُطابق ہون۔ ایہہ پاک روح ای اے جیہڑا رسولاں دے اعمال دے وچ خُدا دی حاکمیت نوں اُجاگر کردا پیا اے۔

یسعیاہ دے زمانے تیکر لوکی ایس گل نوں جاندے سن پئی کیویں خُداوند قادرِ مُطلق خُدا بنی اسرائیل نوں مصر دی غُلامی وچوں کڈھ لیایا سی تے اوہنے کِس قدر عجیب کماں نوں اوہناں دے درمیان وکھایا سی۔ تے کیویں خُدا اوہناں نوں وعدہ کیتی ہوئی سرزمین تیکر لے آیا سی۔ پر بنی اسرائیل خُدا دیاں حُکماں نوں ترک کردے رہیے تے اوہناں نے خُدا دیاں حُکماں نوں اپنی ذاتی مرضی دے نال بدل دِتا۔ تے اویں نہ کیتا جیویں پئی خُدا اوہناں توں توقع کردا سی۔ تے اسی ویکھدے آں پئی اعمال ۷ باب دی ۵۲ آیت دے وچ ایویں بیان اے:

اوہناں نے تے اوس راستباز دے آون دی پیش خبری دیون والیاں نوں قتل کیتا سی تے ہُن تُسی اوہدے پھڑواون والے تے قاتل ہوئے۔

ایس آیت دے وچ لفظ راستباز یسوع مسیح دے بارے بیان کیتا گیا اے۔ یسعیاہ دے مُطابق ایہہ لفظ راستباز یسوع مسیح دے بارے دے وچ بیان کیتا گیا اے۔ ستفنس ایتھے اوہناں نوں لوکاں نوں ذمہ دار بیان کردا پیا اے جہناں نے یسوع مسیح تے پہلیاں ساریاں نبیاں نوں قتل کیتا سی۔ او ایہہ ایہناں یہودی سرداراں دے نال گل کردا ہویا آکھدا پیا سی۔ یسعیاہ دی کتاب دے وچ یسوع دے مسیح ہون دا بیان ویکھن نوں مِلدا اے۔ ستفنس ایس گل دے اُتے زور دیندا سی پئی یہودی کاہن صرف اپنی ای حاکمیت دے اُتے دھیان کردے نے تے اپنیاں عہدیاں دے اُتے دھیان کردیاں ہوئیاں او خُدا دی حاکمیت نوں بھُل گئے نے۔

یسعیاہ دے مُطابق یسوع مسیح دُکھ اُٹھاون والا مسیح اے۔ یسعیاہ دے زمانے دے وچ بھاویں جے بہت ساریاں بُت پرست حاکماں نے حُکمرانی کیتی سی تاں وی یسعیاہ خُدا دے نال وفادار رہیا سی۔ تے ایویں ای یرمیاہ دے زمانے دے وچ وی لوکی جیوندے خُدا نوں بھُل گئے سن جہنے اوہناں نوں مصر دی غُلامی توں رہائی دوائی سی۔ یسعیاہ ۵۲ باب دے وچ خُداوند یسوع مسیح دی راستبازی دے بارے بیان کیتا گیا اے۔ تے اعمال ۷ باب دی ۵۳ آیت دے وچ ایویں بیان اے:

تُسی فرشتیاں دی رائیں شریعت تے پائی پر عمل نہیں کیتا۔

یسعیاہ دی رائیں یسوع مسیح نوں راستباز آکھیا گیا اے۔ ایس ای پیشن گوئی نوں ایتھے ستفنس لوکاں دے اگے بیان کردا پیا اے تے یسوع مسیح راستباز دے ول نوں اشارہ کردا پیا اے۔ ایہہ بے حد خُوشی دی گل اے پئی کلیسیا یسعیاہ ۵۳ باب دی پیشن گوئی نوں سمجھ چکی اے جیہڑے دُکھ اُٹھاون والئے خادم دا بیان اے او خُداوند یسوع مسیح اے۔ جِہنے اپنی جان نوں دوجیاں دی خاطر دے دِتا سی۔ یسعیاہ دی کتاب دے علاوہ وی یسوع مسیح دیاں دُکھاں دا اظہار دوجیاں نبیاں دی رائیں بیان کیتا گیا سی۔ پر یسعیاہ ۵۳ باب دے وچ یسوع مسیح دے دُکھاں دے شدت نوں بیان کیتا گیا اے جہدے تحت اوہنوں صلیب دے دِتا گیا سی۔ ایس ای لئی اسی نویں عہد نامے دے وچ یسوع مسیح دے لہو نوں مرکزی اہمیت دیندے آں۔

کلیسیا حقیقت وچ اِک راستباز دے آون دے انتظار دے وچ سی۔ کیوں جے بنی اسرائیل قوم ابلیس دے پھندے دے وچ پھسدی جاندی پئی سی۔ تے ایہہ ضروری وی پئی خُدا لوکاں نوں درست راہ دے اتے واپس لیایا جاوئے۔ تے خُداوند یسوع مسیح دے آون دے نال بہت ساریاں تبدیلیاں رونما ہوئیاں سن۔ جدوں پئی فقیہاں تے فریسیاں نے مخالفت نوں آڑے رکھدیاں ہوئیاں یسوع مسیح حیثیت تے رُتبے نوں نہ پچھانیا جیہڑا پئی خُدا دی جیوندی تے نوی ہیکل سی۔

خُداوند یسوع مسیح نوں ماریا کُٹیا تے ستایا گیا سی تے اخیری اوہنوں قتل کر دِتا گیا سی۔ تے ستفنس ایتھے یہودی سرداراں نوں ملامت کردا اے پئی تُسی شریعت تے پائی پر اوہدے اُتے عمل نہیں کیتا سی۔ او سارے ای موسی دی شریعت دے اُلٹ سن کیوں جے جو او آکھدے سن او کردے نہیں سن۔ اوہناں دیاں گلاں تے کم صرف وکھاون دی حد تیکر سن۔ کیوں جے اگر او موسی نوں جاندے ہُندے تے او ضرور پچھان جاندے پئی ایتھے مثیلِ موسی اوہناں دے وچکار اے۔ اوہناں دا دھیان صرف اپنی اجارادارى اُتے سی جہنوں او ہر قیمت تے قائم رکھنا چاہندے سن۔ ایویں اوہناں نے ایس شریعت نوں پُورا نہیں کیتا سی۔ اوہناں دے نزدیک شریعت توں زیادہ سردار کاہن دے حُکم نوں مننا ضروری سی۔

پر صلیب اپنے قبول کرن والیاں نوں بہت اہم سبق دیندی اے تے نجات دی کامل راہ دی نشاندہی کردی اے۔ خُداوند یسوع مسیح بنی نوع انسان دے لئی خُدا دا مقدس اے۔ یسوع مسیح دے وسیلے دے نال انسان دے نال خُدا دا میل مُمکن ہویا سے۔ یسوع مسیح نوں انسان دیاں پاپاں دے لئی رومیاں دے ہتھوں صلیب دے دِتا گیا سی۔

یسوع مسیح دی پیشی تے سارا مُقدمہ موسی دی شریعت دے بالکُل خلاف سی۔ کیوں جے قتل دے مُجرم دے نال کدی وی ایویں دا سلوک نہیں کیتا جاندا سی جیویں پئی خُداوند یسوع مسیح دے نال کیتا گیا سی۔ کیوں جے اوہناں دا مقصد ہر حال دے وچ یسوع مسیح نوں صلیب دینا سی۔ ایویں فقیہاں

فریسیاں نے نہ صرف شریعت نوں توڑیا سی سگوں موسیٰ دی نافرمانی وی کیتی سی جہدی رائیں ایہہ شریعت اوہناں نوں ملی سی۔ ایہدے توں وہد کے ایہہ شریعت نوں دیون والے خُدا دی نافرمانی سی۔

ایتھے ستفنس ایس گل دے اُتے زور دِتا سی تے او کاہناں دے اُتے واضح کردا پیا سی پئی او شریعت دے حُکم عدولی کردے پئے نے تے او خُدا دیاں حُکماں نوں نظر انداز کردے پئے سن۔ تے یسوع مسیح دے مُعاملے دے وچ اوہناں نے سراسر شریعت دی نافرمانی کیتی سی تے یسوع مسیح نوں مُجرم ٹھہرایا سی۔ جدوں ستفنس نے آکھیا پئی شریعت فرشتیاں دی رائیں دِتی گئی تے اوتھے فریسی وی موجود سن جیہڑے فرشتیاں دے اُتے یقین نہیں رکھدے سن تے صدوقی وی سن تے سردار کاہن حنا تے کائفا وی اوتھے موجود سن۔ تے ایویں او اوہناں دے نال مُخاطب ہویا سی، حنا دے خاندان دے باقی لوکی وی اوتھے موجود سن۔ تے ایہدے نال نال باقی حاضرین وی ستفنس دیاں گلاں نوں سُندے پئے سن۔

فقیہ تے فریسی تے پہلاں ای یسوع مسیح دے خلاف سن کیوں جے اوہناں دی نظر ہیکل دیاں اعلیٰ کماں نوں کرن دے وچ ای رہندی سی۔ تے جدوں خُداوند یسوع مسیح نے آیہہ آکھیا سی پئی میں ایس ہیکل نوں سُٹ کے تِن دِناں دے وچ فیر کھڑا کر دیواں گا تے یہودیاں نوں ایس گل نے اگ لگا دِتی سی۔ او چلا اُٹھے پئی جیہڑی ہیکل نوں بناون دے وچ چالی ورے لگے سن اوہنوں ایہہ کیویں تِن دِناں دے وچ بنا دیوئے گا؟ پر اصل دے وچ ایہہ خُداوند یسوع مسیح نے اپنے جسم دے بارے آکھیا سی۔

ستفنس شریعت دی حُکم عدولی دے بارے زور دیندیاں ہوئیاں بیان کردا اے پئی فقہی فریسی جیہڑے اپنے آپ نوں موسیٰ دے ولوں کھڑا کیتا ہویا خیال کردے نے کیویں ایہہ آکھ سکدے نے پئی او شریعت دے علمبردار نے؟ او پُرانے عہد نامے دیاں نبیاں نوں جاندا سی پئی کیویں اوہناں نے خُدا دی تابعداری دے وچ رہندیاں ہوئیاں اپنیاں حیاتیاں نوں بسر کیتا سی۔ تے او خُدا دی پاک ذات توں وی واقف سن۔ جدوں پئی فقہی فریسی ایویں دا کردار ادا نہیں کردے پئے سن۔ حالانکہ نبیاں دا کردا ساریاں لوکاں دے لئی اِک نمونہ سی پئی کیویں اوہناں نے اپنی حیاتی نوں خُدا دے لئی بسر کیتا سی۔ جدوں پئی سردار کاہن ایویں کرن توں قاصر سن۔ تے اوہناں دے وچوں کوئی وی بندہ ایس طور تے عمل نہیں وکھاوندا پیا سی جیویں پئی خُدا اوہناں توں توقع کردا پیا سی۔

حزقی ایل تے یرمیاہ دے زمانے دے وچ وی ایویں ای سی۔ لوکی خُدا توں منحرف ہو گئے سن تے سارے خُدا توں دُور ہو گئے سن۔ کوئی وی خُدا دی شریعت دے ول نوں دھیان نہیں کردا پیا سی سگوں اوہناں نے اپنیاں طریقیاں نوں بدل لیا سی۔ یہودیاں نے ستفنس دے اُتے ایہہ الزام لگایا سی پئی اوہنے شریعت دے خلاف بولیا سی۔ پر ہُن ستفنس بہت مختصر پر صاف تے جامع لفظاں دے وچ اوہناں نوں غلط ثابت کردا اے پئی او گردن کش تے دل تے کناں دے نامختون نے۔ تے او اوہناں نوں ایس گل دے لئی جھڑکدا اے۔

او پاک روح دی مخالفت دے وچ اپنے باپ دادے دی طرح سن۔ اوہناں دے باپ دادے نے مسیح دے آون توں پہلاں دیاں نبیاں نوں قتل کیتا سی۔ تے ہُن اوہناں نے راستباز مسیح نوں پھڑ کے بے جا قتل کر دِتا سی۔ اِک قوم ہُندیاں ہوئیاں او شریعت اُتے عمل کرن توں قاصر سن۔ تے اعمال ۷ باب دی ۵۴ آیت دے وچ یویں بیان اے:

جدوں اوہناں نے ایہہ گلاں سُنیاں تے جی وچ سڑ کے اوہدے اُتے دند پیِھن لگے۔

فقیہاں فریسیاں نے جدوں ایہہ گلاں سُنیاں تے اوہناں دے دل سڑ گئے۔ ایہہ اوہناں دا رویہ سی جیہڑا ستفنس نوں مار دیون دے لئی کافی سی۔ تے اعمال ۷ باب دی ۵۵ آیت ایہہ بیان کردی اے:

پر اوہنے پاک روح دے نال معمور ہو کے اَسمان دے ول دھیان نال نظر کردیاں ہوئیاں خُدا دا جلال تے یسوع مسیح نوں خُدا دے سجے پاسے کھلوتا ویکھدیاں ہوئیاں۔

خُدا اپنے جلال نوں اسرائیل دے اُتے بیابان دے وچ ظاہر کردا رہیا اے تے ایہدے علاوہ فرشتیاں دی رائیں وی خُدا نے اپنے جلال نوں اپنیاں لوکاں نوں وکھایا تے اوہناں نوں منور کیتا اے۔ ہُن ستفنس خُدا دے جلال نوں ایویں ویکھدا پیا سی پئی پاک روح دی معموری دے وچ خُدا باپ تے یسوع مسیح نوں خُدا دے سجے پاسے کھلوتا ویکھدا اے۔

فقیہیاں تے فریسیاں دی نظر دے وچ خُدا دا جلال صرف ہیکل دے وچ وی ویکھن نوں مِلدا اے تے ایہہ اوہناں دی نظر دے وچ گراں قدر سی۔ پر اوہناں نوں ایویں دا جلال ویکھن نوں نہیں مِلیا سی جیویں پئی ستفنس ایتھے ویکھدا پیا سی۔ اوہناں دا ایویں دا ایمان ای نہیں سی او صرف خُدا دی حضوری نوں ہیکل دے وچ وی توقع کردے سن۔ حالانکہ او جاندے سن پئی خُدا دی حضوری اوہناں دے نال نال اگ تے بدل دے تھمب دی رائیں وی رہی سی۔ ستفنس نے جیہرا جلال ویکھیا سی او اَسمان توں نظر آیا سی تے اوہنے براہ راست خُدا دے تخت نوں ویکھیا سی تے ایہہ اجہیا جلال اے جیہڑا انسانی سمجھ توں بہت دُور اے۔ تے ۷ باب دی ۵۶ آیت دے وچ او ایویں آکھدا اے پئی:

ویکھو میں اَسمان نوں کھُلیا تے ابنِ آدم نوں خُدا دے سجے پاسے کھلوتا ہویا ویکھدا آں۔

ایہہ گل سُنن والیاں دے لئی بے حد حیران کُن سی ایتھے یہودی موسی شریعت دے مُطابق لعنت تے برکت نوں نظر انداز کردے پئے سن۔ اوہناں نے خُدا توں برکت حاصل کرن دے راز نوں کھو دِتا سی تے شریعت دی حقیقی معنیاں نوں ترک کر دِتا سی۔

ابنِ آدم یسوع مسیح ناصری اے جہنوں صلیب دِتا گیا سی تے فیر اوتیجے دیہاڑے مُردیاں دے وچوں جی اُٹھیا سی تے اَسمان اُتے چلا گیا سی۔ او اصل وچ گلیلی سی پر کیوں جے ناصرت وچ رہیا سی ایس لئی اوہنوں ناصری آکھیا جاندا سی۔ یسوع مسیح دے نال نال اوہدا لقب ناصری وی یہودیاں دے لئی کشمکش

بنیا ہویا سی۔ ایویں بہت ساریاں گلاں سن جہناں نوں یسوع مسیح دے خلاف اوہناں فقہیاں تے فریسیاں نے گواہی دے طور تے پیش کیتا سی تے ایہناں نوں ای اوہدے خلاف مُقدمے دے وچ ورتیا وی سی۔ تے فیر او ایہہ آکھدیاں ہوئیاں یسوع مسیح دا انکار کردے پئے سن پئی کیہ ناصرت دے وچوں وی کوئی چنگی شے نکل سکدی اے؟

فقہیاں تے فریسیاں دی نظر دے وچ یسوع مسیح کسے و طرح دے نال برکت دا پیش خیمہ نہیں سی۔ اوہناں نے ہر اِک گل دے وچ یسوع مسیح دی مخالفت کیتی سی تے ایتھوں تیکر پئی اوہنوں صلیب دے دِتا سی۔ اعمال دی کتاب دے وچ ایہہ بیان کیتا گیا سی پئی یسوع مسیح خُدا دےسجے پاسے کھلوتا ہویا سی۔ ایہہ آیت وضاحت دے نال خُداوند یسوع مسیح دی برتری تے اوہدی افضلیت نوں ظاہر کردی اے۔ کیوں جے ایہہ بیا کیتا گیا اے پئی او خُدا دےسجے پاسے کھلوتا ہویا سی تے ایہہ بہت ای اعزاز دی گل سی۔ تے علمِ الٰہی دے مُطابق خُداوند یسوع مسیح تثلیث دا دوجا رُکن اے۔ بنی نوع انسان دی نجات دے لئی او درمیانی اے۔ ایویں خُداوند یسوع مسیح دے جلال نوں انکار نہیں کیتا جاسکدا اے۔

جے اسی ایہدے اُتے دھیان کریئے تے سانوں بہت سارے سوال ویکھن نوں مِلدے نے۔ ایس آیت دے وچ کوئی وجہ بیان نہیں کیتی گئی اے پئی او کیویں کھلوتا ہویا سی۔ جے اسی چاہئیے تے ایہدے اُتے کئی سو ورقیاں نوں لِکھیا جاسکدا اے۔ پر ایویں دے لئی سوال وی خُداوند یسوع مسیح دے جلال

نوں گھٹ نہیں کرسکدے نے۔ تے ایہدے نال نال سانوں ایہہ پتہ وی لگدا اے پئی او سردار کاہن اے تے او اجہے مقام اُتے کھلوتا اے جہدے بارے سوچدیاں ہوئیاں وی انسانی عقل دنگ رہ جاندی اے۔ او تثلیث دے دوجے رُکن تے خُدا دا قدوس ہون دے ناطے اوتھے کھلوتا ہویا سی۔ او اوہناں ساریاں کاہناں توں وڈا سی جیہڑی ایس زمین اُتے اپنے نفع دے لئی کہانت دا ڈھنڈورا پِٹدے پئے سن۔ ستفنس وی خُدا دے جلال نوں ویکھدا پیا سی تے ایویں کردیاں ہوئیاں اوہنوں زرا وی دوجیاں دی پروا نہیں سی۔ اعمال ۷ باب دی ۵۷ تے ۵۸ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

پر اوہناں نے بڑے زور دے نال چلاوندیاں ہوئیاں اپنیاں کناں نوں بند کر لیا تے اِک دل ہو کے اوہدے جھپٹے تے شہر توں باہر لے جا کے سنگسار کرن لگے تے گواہاں نے اپنے کپڑے ساؤل ناں اِک جوان دے پیراں کول رکھ دِتے۔

ایتھے سانوں فقیہاں تے فریسیاں دا اِک حیران کُن رویّہ ویکھن نوں مِلدا پیا اے۔ صدرِ عدالت دیاں اکثر مُقدمیاں دے وچ اسی ویکھدے آں پئی گواہاں دی بڑی اہمیت ہُندی اے۔ ہوسکدا اے پئی ایس مُقدمے دے وچ وی دو یا تِن گواہاں نوں پیش کیتا گیا ہوئے تاں پئی او اوہدے جُرم نوں بیان کرن۔ تاں پئی ستفنس نوں مجُرم قرار دِتا جاوئے تے اوہنوں سنگسار کیتا جاوئے۔

گواہاں نوں پیش کرن دا اِک طریقہ کار ہُندا سی تاں پئی ہر ممکن طور تے مُجرم نوں سزا توں بچا لیا جاوئے۔ پہلاں اِک گواہ نوں پیش کیتا جاندا سی تے اوہدی گواہی نوں پرکھیا جاندا سی پئی اوہدی گواہی دے وچ کِتھوں تیکر حقیقت اے۔ تے فیر دوجے گواہ نوں پیش کیتا جاندا سی۔ خُداوندیسوع مسیح دیاں پیشیاں دے دوران وی ایویں دیاں گواہاں نوں ای پیش کیتا گیا سی۔ سنگسار کرن دی سزا وی قتل کرن دے برابر سی تے ایویں ہُندا سی پئی مُجرم اپنی جان توں ہتھ دھو بیٹھدا سی۔ تے سفتنس دے نال وی اسی ویکھدے آں پئی اوہنوں سنگسار کیتا گیا تے مار دِتا گیا سی۔ پر ستفنس ویکھدا اے پئی یسوع مسیح خُدا دے سجے پاسے کھلوتا اے جدوں تیکر پئی خُدا اوہدیاں ویریاں نوں اوہدے پیراں ہیٹھاں دی چوکی نہیں کردیندا اے۔ ایہہ خُوشخبری دا زمانہ سی جدوں خُدا نے ایہہ موقع دِتا سی بنی اسرائیل دے علاوہ دوجیاں قوماں تیکر وی نجات دی خُوشخبری پہنچے۔

ستفنس دی سزا دے پِچھے اِک مُقدمہ تیار کیتا گیا سی تے اوہدے اُتے ایہہ الزام لگایا گیا سی پئی اوہنے ہیکل دے ماحول نوں خراب کرن دی کوشش کیتی سی۔ یا ایویں آکھیا جاسکدا اے پئی اوہنے ہیکل دے تقدس نوں پائمال کیتا اے کیوں جے فقیہاں فریسیاں دی نظر دے وچ ہیکل دے وچ خُدا دی حضوری موجود سی۔ جدوں پئی ستفنس اوہناں نوں ایہہ آکھدا پیا سی پئی نبیاں دی تاریخ توں ایہہ پتہ لگدا اے پئی خُدا اپنیاں لوکاں دے اُتے مختلف موقعیاں تے تھاواں وچ ظاہر ہُندا رہیا اے۔ تے او کسے خاص

تھاں یا ویلے دا پابند نہیں اے۔ تے ایہدے توں وہد کے ایہہ پئی ایہہ ہیکل جیہڑی شخصیت دا عکس اے او تے آپ ایس دُنیا سے وچ اوہناں دے وچکار موجود اے، یعنی یسوع مسیح۔

ایویں یہودی سردار کاہناں نے ایس گل نوں ستفنس دا قصور قرار دیندیاں ہوئیاں اوہنوں مجُرم ٹھہرایا سی۔ حالانکہ او صاحبِ علم تے صاحبِ عقل انسان سی تے او کیویں یہواہ خُدا دی تکفیر کرسکدا سی؟ تاں وی ستفنس دے خلاف ایہہ مُقدمہ سی پئی اوہنے خُداوند یسوع مسیح نوں فضیلت دیندیاں ہوئیاں ہیکل دی شان وچ گُستاخی کیتی سی۔ یسعیاہ دی کتاب دے وچ یسوع مسیح نوں راستباز بیان کیتا گیا سی۔ تے ایتھے اسی ویکھدے آں پئی گواہاں نے اپنیاں کپڑیاں نوں اُتار کے ساؤل دیاں پیراں کول رکھیا تے ستفنس نوں سنگسار کیتا۔ تے اگلیاں کُجھ باباں دے وچ اسی ویکھاں گے پئی ساؤل اِک اہم شخصیت دے طور تے سامنے آوئے گا۔ ایہہ ای ساؤل جیہڑا مسیحیاں دا ویری سی ایہہ بنیامین دے قبیلے دے نال تعلُق رکھدا سی۔ اسرائیل دا پہلا بادشاہ ساؤل وی بنیامین دے قبیلے دے وچوں ای سی۔ پر ایہہ دونویں ای بندے تاریخ دے اعتبار دے نال اِک دوجے توں مختلف سن۔ تے ایہناں دونواں دی تاریخ دے وچ کئی وریاں دا فرق سی۔ ایہتھے جیہڑے ساؤل دا ذکر کیتا گیا اے او گملی ایل دا شاگرد سی۔ تے گملی ایل دے شہر دے وچ ای ایہہ سنگسار کرن دا واقعہ پیش آیا اے۔

اگلیاں کُجھ باباں دے وچ اسی ویکھاں گے پئی ساؤل بڑا غُصے والا بندہ اے تے او مسیحیاں نوں ماردا کُٹدا تے اوہناں نوں ستاوندا اے۔ ایہناں دناں دے وچ کُجھ لوکی سن جیہڑے یروشلیم دی ساکھ نوں ٹھیک رکھن دے لئی ایویں دیاں کماں نوں کردے سن۔ تے اعمال ۷ باب دی ۶۰ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

پس ایہہ ستفنس نوں سنگسار کردے رہیئے تے او ایہہ آکھدیاں ہوئیاں دُعا کردا رہیا پئی اے خُداوند یسوع میری روح نوں قبول کر۔

سارے لوکی ستفنس نوں سنگسار کردے پئے سن تے ساؤل اوہدے قتل تے راضی سی۔ ستفنس ایہہ دُعا کردا پیا سی پئی اے خُداوند یسوع میری روح نوں قبول کر۔ ایویں دی دُعا اسی کُجھ زبوراں دے وچوں وی ویکھدے آں۔ جتھے بنی نوع انسان دا خُدا دے نال روحانی تعلُق بیان کیتا گیا اے۔ ستفنس وی ایس دُعا دے وچ خُدا دے اُتے اپنے کامل بھروسے نوں بیان کردیاں ہوئیاں اپنی روح نوں اوہدیاں ہتھاں دے وچ سونپدا اے۔

ایویں دے ای لفظ سانوں خُداوند یسوع مسیح دی زبان توں وی ویکھن نوں مِلدے نے جدوں یسوع مسیح صلیب اُتے سی تے اوہنے ایہہ الفاظ آکھے سن پئی اے باپ میں اپنی روح نوں تیریاں ہتھاں دے وچ سونپدا آں۔ تے ایتھے اسی ویکھدے آں پئی ستفنس ایہہ گواہی دیندا اے پئی میں اَسمان نوں

کھُلیا تے ابنِ آدم نوں خُدا دے سجے پاسے کھلوتا ہویا ویکھدا آں۔ تے ایہدے نال اوہناں لوکاں نے اوہدی کوئی ہور گل نوں سُنن توں انکار کر دِتا تے اپنے گلے پھاڑ پھاڑ کے اوہدے تے چلاون لگے تے اوہنوں گھسیٹ کے شہر توں باہر لے گئے تے سنگسار کر دِتا۔ اعمال ۷ باب دی ۶۹ آیت دے وچ ایویں بیان اے:

فیر اوہنے گھُٹنے ٹیکے تے بڑی آواز دے نال پُکاریا پئی اے خُداوند! ایہہ پاپ ایہناں دے ذمے نہ لگا تے ایہہ آکھ کے سو گیا۔

بھاویں جے اوہنوں دُکھ دِتا جاندا پیا سی پر او فیر وی مُطمئن سی۔ کیوں جے او اپنی آئندہ حیاتی دے بارے خُوش سی پئی او اپنے خُدا باپ دے کول جاندا پیا اے۔ تے اسی پڑھدے آں پئی جدوں اوہنے اپنا وعظ شروع کیتا سی تے اوس ویلے وی اوہدا چہرہ فرشتے دی وانگر سی۔ یعنی اوہدے دل دے وچ کوئی افسوس یا شرمندگی نہیں سی سگوں او اطمینان دے نال بھریا ہویا سی۔

زکریاہ دی کتاب دے وچ پیشنگوئی پائی جاندی اے جہدے وچ یسوع مسیح نوں ہیکل دا دروازہ آکھیا گیا اے۔ تے اسی ایہہ پہلاں وی سِکھ چُکے آں پئی ہیکل یسوع مسیح دا عکس اے تے یسوع مسیح حقیقت اے۔ مکابین دی کتاب تے پُرانے عہد نامے دیاں کتاباں دے وچ روحانی شیواں نوں یسوع مسیح دے عکس دے طور تے بیان کیتا گیا اے تے یسوع مسیح آپ حقیقت اے۔

جدوں لوکی اوہنوں سنگسار کردے پئے سن تے او اوہناں دے لئی مُعافی دی دُعا منگیا پیا سی تاں پئی خُدا اوہناں دے اُتے اپنے غضب نوں نازل نہ کرے۔ ایویں دی دُعا کرنا کوئی معمولی گل نہیں سی پئی اپنے جان لین والیاں دے لئی مُعافی دی دُعا کیتی جاوئے۔ تاں وی ابتدائی کلیسیا دے لئی ایہہ دُعا اِک نمونہ رکھدی سی پئی اوہنے کِنا دُکھ برداشت کیتا سی پر تاں وی او اپنے ایمان توں نہیں پھریا سی۔

تے دُعا کرن دے بعد اسی ویکھدے آں پئی لِکھیا اے پئی او سو گیا۔ نویں عہد نامے دے وچ جدوں موت دی تھاں تے لفظ سونا ورتیا جاندا اے تے ایہدا اشارہ روح دے ول نہیں سگوں جسم دے ول نوں اے۔ موت دے ویلے ایماندار دی روح خُدا دے کول چلی جاندی اے تے اوہدا جسم سو جاندا اے۔ عام حالات دے وچ یہودیاں نوں موت دی سزا دے اُتے عمل کرن دی اجازت نہیں سی۔ ایہہ حق رومیاں دے لئی مخصوص سی۔ پر جدوں ہیکل نوں خطرہ ہُندا سی تے رومی ایس حُکم دے وچ رعایت کردے سن۔ ستفنس دے اُتے ہیکل دے خلاف بولن دا بے بُنیاد الزام سی۔ یسوع مسیح دے اُتے وی ایویں دا ای الزام لگایا گیا سی پر اوس ویلے دیاں گواہاں دیاں بیاناں دے وچ تضاد پایا جاندا سی۔

اعمال ۸ باب دی ا آیت دے وچ لِکھیا ہویا اے:

تے ساؤل اوہدے قتل اُتے راضی سی اوس ای دن اوس کلیسیا اُتے جیہڑی یروشلیم دے وچ سی بڑا ظُلم برپا ہویا تے رسولاں دے سوا سارے لوکی یہودیہ تے سامریہ ول نوں پھیل گئے۔

یروشلیم دے وچ ہون والا ایہہ ظُلم خاص طور تے اوہناں مسیحیاں دے اُتے ہویا سی جیہڑے یہودی توں مسیحی ہوئے سن تے عبرانی مائل یہودی سن۔ ایہدے نال نال آسے پاسے دیاں علاقیاں دے وچ وی مسیحیاں اُتے سختیاں ہُندیاں پئیاں سن۔ رسولاں دے وچ بہتے عبرانی مائل یہودی سن جہناں نے یسوع مسیح نوں نجات دہندہ قبول کر لیا سی۔ تے ساؤل دے بارے ایہہ لِکھیا اے پئی اوہنے گھر گھر جا کے مسیحیاں نوں باہر کڈھ کے ماریا تے کُٹیا سی۔

ستفنس دی کہان دا بیان ستویں باب دے وچوں مِلدا اے تے ایتھے ای کلیسیا دی ایذارسانی دا دور شروع ہو گیا سی۔ لوکاں نوں کلام سُناون دے نال نال ریلیف فنڈ دی تقسیم دی خدمت وی پھلدار سی۔ ایویں کلیسیا دے وچ ہر قسم دیاں لوکاں نوں ایہناں اذیتاں دا سامنا کرنا پیا سی۔ جدوں کلیسیا دے اُتے ظُلم شروع ہویا سی تے رسول اوتھوں یہودیہ تے سامریہ ول پراگندہ ہوگئے سن۔ ایس ایذا رسانی دے وچ خُداوند یسوع مسیح دی او گل پُوری ہون نوں جاندی پئی سی یروشلیم تو شروع کر کے یہودیہ تے سامریہ سگوں زمین دی انتہا تیکر لوک میرے گواہ ہون گے۔ ایویں خُدا دا ایہہ منصوبہ سی پئی جدوں او یروشلیم توں نکل کے دوجیاں شہراں دے ول نوں جاون تے جتھے جتھے او جاون گے او خُوشخبری دے کم نوں پُورا کرن گے۔

خُدا دا پاک روح ساؤل نوں مُتعارف کرواندا اے جدوں اوہدے اندر مسیحیت دے خلاف زبردست کشمکش جاری سی۔ مسیحیاں دے ایس دُشمن دے دن گنے جا چُکے سن کیوں جے بہت ای جلد خُدا دا روح اوہنوں اپنے کم دے لئی ورتن والا سی۔

ساؤل ستفنس دے قتل تے بہت راضی سی تے مسیحیاں نوں ستاون دے لئی ساؤ ساریاں توں اگے سی۔ ستفنس دی موت دے نال ای مسیحیاں دے اُتے ظُلم دے بُوہے کھُل گئے سن تے کلیسیا دے وچ دُکھاں دا دور شروع ہو گیا سی۔ اعمال ۸ باب دی ۲ تے ۳ آیت دے وچ ایویں بیان اے:

تے دیندار لوک ستفنس نوں دفن کرن دے لئی لے گئے تے اوہدے اُتے بڑا ماتم کیتا تے ساؤل کلیسیا نوں ایویں تباہ کردا رہیا پئی گھر گھر گھُس کے مرداں تے عورتاں نوں گھسیٹ کے قید کرواندا سی۔

ساؤل بڑا کارنامہ کرن جاندا پیا سی تے اوہنے ایہہ اپنے ذمے لگایا سی پئی او مسیح یسوع دیاں پیروکاراں نوں تباہ و برباد کر کے ای چھڈے گا۔ اوہنے ایس وہڈے کم دے لئی باقاعدہ طور تے یہودی سرداراں کولوں چٹھی لئی ہوئی سی۔ مطلب ایہہ پئی یہودی سرداراں دی اجازت دے نال او ایہناں کماں نوں کردا پیا سی۔ اوہنے اِک چنگے یہودی ہون دا ثبوت دیون دے لئی ایس کم نوں شروع کر لیا سی۔

دراصل ساؤل پُرانے عہد نامے دیاں نبیاں جیویں پئی یرمیاہ تے یسعیاہ دیاں حُکماں دی حفاظت دے لئی ایہناں کماں نوں کردا پیا سی۔ کیوں جے او مسیحیاں نوں ناصریاں دا بدعتی فرقہ قرار دے چُکے سن۔ تے فیر گھر گھر گھُس کے او کلیسیا نوں مارن کُٹن لگیا سی۔ اوہنے بندیاں تے بُڈیاں نوں ماریا سی تے اوہناں نوں جیل وچ پایا سی۔ جیل وچ پانا اینا پیھڑا نہیں اے جِنا پئی اوہناں نوں مارنا کُٹنا اے۔

ایہناں ایذا رسانیاں دا زیادہ تر زور یروشلیم دے وچ ای سی کیوں جے صدرِ عدالت والیاں دا ایہہ مرکز سی تے اوہناں نوں پُوری کوشش کیتی پئی او کلیسیا نوں یروشلیم دے وچوں باہر کڈھ دیون۔ یہودی سردار مسیحیاں توں ڈاہڈی نفرت کردے سن تے اوہناں دناں وچ اوتھے اِک ہور فرقہ پایا جاندا سی جہنوں ہیرودیاں دا فرقہ آکھیا جاندا سی۔ یہودی سردار کاہن اوہناں دے بے حد خلاف سن، خاص طور تے مسیحیاں دے۔ تے ایویں یروشلیم توں ایہناں ایذارسانیاں دا آغاز ہویا سی۔

یہودیاں دا ایہہ منصوبہ سی پئی شریعت دا نفاذ جاری رہے تے ایہدیاں حُکماں نوں اوہناں دی مرضی دے مُطابق منیا جاوئے۔ ہیرودیاں، زیلوتیسیاں تے دے علاوہ وی بہت سارے فرقے سن جیہڑے یہودیاں دے وچ پائے جاندے سن۔ بھاویں جے شریعت دیاں بہت ساریاں گلاں دے وچ اوہناں دے درمیان اختلاف پایا جاندا سی پر او آپس وچ اینے سخت نہیں سن پئی اِک دوجے نوں قتل کرن تیکر چلے جاون جیویں پئی اوہناں نے مسیحیاں دے نال کیتا سی۔

ساؤل نے جیہڑے کم نوں اپنے ذمے لیا سی او یسوع مسیح ناصری دی ساری تعلیم نوں اسرائیل وچوں مُکاونا سی۔ او یسوع مسیح نوں قبول کرن والیاں توں نفرت کردا سی ایس لئی اوہناں نوں گھسیٹ گھسیٹ کے گھراں توں باہر لیاوندا سی تے ماردا سی۔ مسیحی یسوع مسیح دے صلیبی موت دے بارے گل کردے سن تے ایہدے لئی ایہناں عدالت والیاں نوں ذمہ دار ٹھہراوندے سن۔ پر ایتھے ستفنس یسوع مسیح نوں خُدا دے سجے پاسے کھلوتا ہویا وکھالی دیندا اے۔ ساؤل نے ایس ایذار سانی دی بُنیاد رکھی سی جدوں پئی ستفنس خُدا دے کول جا چُکیا سی تے ساری یہودی یروشلیم توں تتر بتر ہو چُکے سن تے دوجیاں شہراں ول نوں رُخ کر چُکے سن۔ رسولاں دے علاوہ سارے لوکی جان بچاون دے لئی دوجیاں شہراں نوں چلے گئے سن صرف رسول ای شہر دے وچ رہے سن۔ ستفنس دے قتل دے بعد یہودی ایس تاڑ وچ سن پئی ہُن کیویں مسیحیاں نوں باہر کڈھ کے اوہناں نوں ماریا جاوئے۔

او دیندار لوکی جہناں نے ستفنس نوں دفن کیتا سی اوہناں دے بارے زیادہ بیان نہیں کیتا گیا اے پر ایہہ او لوک سن جیہڑے اجے شہر وچ ای سن۔ یا ہوسکدا اے پئی ایہہ او خُدا ترس یہودی سن جہناں نے اوہنوں لائق طور تے دفن کیتا سی۔ اعمال ۸ باب دی ۴ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے جیہڑے کھِلر گئے سن او خُدا دے کلام دی خُوشخبری دیندے پھرے۔

ایویں ایس ایذار سانی دا نتیجہ کِنا چنگا نِکلیا پئی او جِتھے وی گئے خُدا دے پاک کلام نوں سُناوندے گئے۔ جہدے باعث بہت ساریاں لوکاں نے خُداوند یسوع مسیح دے بارے جانیا تے اوہنوں اپنا نجات دیون والا قبول کیتا۔ کرنتھیوں دے ناں لِکھے گئے پہلے خط دے وچ ایس گل دے اُتے زور دِتا گیا اے پئی اسی جِتھے وی جائیے پاک کلام دی مُنادی کریئے۔ تے ایہدے وچ کوئی شک نہیں پئی خُدا وی ساڈے توں ایہہ ای چاہندا اے پئی اسی جِتھے جائیے ساڈیاں حیاتیاں توں خُدا دا ناں عزت تے جلال پائے۔ تے خُدا اپنے کلام دی رائیں بہت ساریاں حیاتیاں نوں بدلے تے لوکی نجات پاون۔ ایہدے نال ساڈا نظریہ حیات بدل جاوئے گا تے ساڈا کردار تبدیل ہوجاوئے گا۔ ایویں ساڈیاں حیاتیاں مسیح دی طرح ہوجاون گئیاں۔

ایویں او جِتھے وی گئے اوہناں نے خُداوند نوں ایہہ ای آکھیا پئی میں حاضر آں۔ ایویں اوہناں نے خُدا دے پاک کلام دی مُنادی دے کم نوں کیتا سی۔ یاد رکھو پئی ایویں کردیاں ہوئیاں حالات بدل جاندے نے تے مسئلے حل ہوجاندے نے تے ساریاں توں وہد کے ایہہ پئی خُداوند خُدا دی قُربت نصیب ہُندی اے۔ اعمال ۸ باب دی ۵ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے فلپس شہر سامریہ دے وچ جا کے لوکاں دے وچ مسیح دی مُنادی کرن لگا۔

فلپس دے بارے ایتھے بیان اے پئی او سامریہ دے وچ چلا گیا تے او خُوشخبری دی مُنادی کرن لگیا۔ اسی ویکھدے آں پئی ایذار سانیاں دے بعد مسیح دا ناں زیادہ لیا جاون لگیا سی۔ کیوں جے اجے تیکر زیادہ تر لوکی ایہہ ای خیال کردے سن پئی مسیح اجے آون والا اے۔ جیویں پئی اسی یوحنا دی انجیل دے چوتھے باب دے وچ ویکھدے آں پئی سامری عورت یسوع مسیح دے نال گل کردیاں ہوئیاں آکھدی اے پئی مسیح تے آون والا اے۔ ایس لئی ایہہ ثابت کرن دے لئی پئی مسیح آ چُکیا اے او مسیح دے ناں توں مُنادی کردے سن۔

سامریہ بنی اسرائیل دی شمالی سلطنت دا دارالخلافہ سی۔ داوُد تے فری سُلیمان بادشاہ نے سامریہ نوں مکروہات توں پاک رکھن دے لئی تے ایہنوں جیوندے خُدا دے لئی مخصوص کرن تے زور دِتا سی۔ تے اسی جاندے آں پئی سُلیمان دے بعد سلطنت دو حصیاں دے وچ تقسیم ہو گئی سی۔ تے رجعام اسرائیل دی جنوبی سلطنت دا پہلا بادشاہ سی تے ایہناں دا مرکز یروشلیم سی۔ سُلیمان دے بعد رجعام نے جنوبی سلطنت اُتے بادشاہت دا آغاز کیتا سی۔ او وی اپنی تکنیکی قابلیت دے وچ ماہر سی۔ تے یربعام اسرائیل دی جنوبی سلطنت دا بادشاہ بنیا سی۔ جنوبی سلطنت دا مرکز یروشلیم سی ایس لئی یروشلیم دے کواڑے رجعام دے اختیار دے وچ آوندے سن۔ تاں وی باقی دے دس قبیلے وی تہواراں دیاں موقعیاں تے اپنیاں قُربانیاں چڑھاون دے لئی یروشلیم دے وچ ای آوندے سن۔ یربعام بھاویں جے

بادشاہ بن گیا سی پر اوہدے نال خُدا دا ہتھ نہیں سی۔ تے اوہدی تقریری خُدا دی مرضی دے مُطابق نہیں ہوئی سی۔ تے سردار کاہن جنوبی سلطنت دے وچوں ای ہُندا سی۔ تے ہیکل دا انتظام جنوبی سلطنت دے کول ای ہُندا سی۔ شمالی سلطنت دے زیادہ تر بادشاہ بُت پرست سن تے او خُدا دیاں راہواں توں باغی سن ایس لئی خُدا اوہناں توں خفا ہویا تے اوہناں نوں اسوریاں دے ہتھوں برباد کر دِتا سی۔ جدوں اسوریاں نے ایہناں دس قبیلیاں نوں پراگندہ کیتا تے او تتر بتر ہو کے اسوریاں دیاں علاقیاں دے وچ وسن لگے۔ ایس شمالی سلطنت دا درالخلافہ سامریہ ہُندا سی۔ سامریہ دے وچ بہت سارے غیر قوم لوکی وی رہندے سن تے ایویں ایہہ غیر قوم لوکی حکومت دے وچ وی شامل رہے سن۔ شمالی سلطنت نے اسوریاں دیاں پالیسیاں اختیار کیتیاں تے باہجوں ایہناں دے سببوں اوہناں نے اسوریاں دے ہتھوں نُقصان وی اُٹھایا سی تے تباہ ہوئے۔

اسرائیل دی جنوبی سلطنت دے بارے اسی ایہہ پڑھدے آں پئی اوہناں نوں بابلی قوم دے ہتھوں زوال آیا سی۔ بابل اوہناں نوں اسیر کر کے لے گیا سی تے ایہدے بعد اِک واری فیر بارہ قبیلیاں دی اِک متحدہ سلطنت وجود دے وچ آئی سی۔ تے اوہناں نے نوئے سرے توں ہیکل تے یروشلیم دی فصیل دی بُنیاد رکھی سی۔

اسرائیل دی شمالی سلطنت ۷۲۲ ق م دے وچ اسوریاں دے ہتھوں برباد ہوئی تے ۵۸۶ ق م دے وچ بابلیاں دے ہتھوں اسرائیل دی جنوبی سلطنت تباہ ہوئی سی۔

بابلی اسیری دے بعد جیہڑے یہودی واپس آئے سن او بڑی وہدی تعداد وچ سن تے اوہناں نے واپس آ کے شمالی تے جنوبی سلطنت نہیں بنائی سگوں او اِک ای سلطنت یہودی اکھوائے۔ اوہناں نے ہیکل تے یروشلیم دی فصیل نوں دوبارہ تعمیر کیتا۔ چوتھی صدی ق م دے وچ سارے بابل دے وچ اسیر یہودیاں نوں واپس جاون دا حُکم دِتا گیا سی تے اوہناں نوں ایہہ حُکم دِتا گیا سی پئی او ہیکل نوں تعمیر کرن۔ تے ایہدے بعد ہولی ہولی شمالی سلطنت دے اسیر وی واپس آنا شروع ہو گئے سن تے فیر اِک متحدہ سلطنت وجود دے وچ آئی سی۔

سامری لوک کیوں جے صرف موسی دی شریعت نوں ای منندے سن تے ایہدے اُتے ای عمل کردے سن۔ پر یہودی ایہناں نوں پسند نہیں کرسے سن کیوں جے او مخلوط نسل سن۔ ایویں سامریہ دے وجود دے تعلُق دے نال دو گلاں نے جہناں نوں بیان کیتا گیا اے۔ اِک تے ایہہ شمالی سلطنت دا دارالخلافہ سی تے ایتھے خالص یہودی نہیں رہندے سن سگوں ایہناں نے غیر قوم دے نال شادیاں کیتیاں ہوئیاں سن ایس لئی ایتھے مخلوط النسل یہودی پائے جاندے سن۔ تاں وی ایتھے اسیری دے بعد ایہدا زور بہتا ویکھن نوں مِلدا اے۔ کیوں جے جدوں بنی اسرائیل لوکی اسری سن تے اوہناں نے

بہت ساریاں غیر قوم عورتاں دے نال ویاہ کر لئے سن تے ایویں اسرائیل دے وچ مخلوط النسل دا رواج پیا سی۔ تے ایہہ رواج اسیری دے بعد بہتا ویکھن نوں مِلدا اے۔ تے ایہناں اسرائیلی کُڑیاں مُنڈیاں دے غیر قوم کُڑیاں مُنڈیاں دے نال ویاہ کرن دے نال ای ایہہ اِک مخلوط نسل وجود دے وچ آئی سی، تے سامری ایہناں دے وچوں ای سن۔

اسی ویکھدے آں پئی ایہہ سامری نسل یسوع مسیح دے زمانے دے وچ وی سی۔ یوحنا دی انجیل دے چوتھے باب دے وچ اسی ویکھدے آں پئی اِک سامری عورت دی جہدے نال یسوع گلاں کردا پیا سی۔ جدوں پئی یہودی سردار کاہن سامریاں توں بہت کتراوندے سن تے اوہناں دے نال کسے وی قسم دا میل جول رکھنا پسند نہیں کردے سن۔ صرف سردار کاہن ای نہیں سگوں عام یہودی وی اوہناں توں سخت نفرت کردے سن۔ اسی گل نوں سامری وی سمجھدے تے جاندے سن تے یہودی نسلی اعتبار دے نال اوہناں توں بہتر سن۔ انجیل دے وچ اسی نیک سامری دی مثال نوں پڑھدے آں تے جاندے آں پئی یہودی سامریاں نال تعلُق نہیں رکھدے سن۔ اسی ویکھدے آں پئی سامری وی یسوع مسیح نوں اُڈیکدے پئے سن کیوں جے او وی نبیاں نوں اپنے باپ دادا ای شُمار کردے سن۔ تے ایہناں ای پیشن گوئیاں دے اُتے ایمان رکھدے سن جہناں دے اُتے یہودی رکھدے سن۔ استثنا دیکتاب دے وچ موجود پیشن گوئی دے اُتے سامری وی ایمان رکھدے سن پئی موسیٰ دی مانند اِک نبی آئے گا

تے ایہدے ای بارے اوس سامری عورت نے وی یعقوب دے کھوہ تے یسوع مسیح دے نال بیان کیتا سی پئی او مثیلِ موسی نوں اُڈیکدے پئے نے۔

یسوع مسیح او ای شخصیت اے جہدے بارے استثنا دی کتاب دے وچ ایہہ پیشن گوئی پائی جاندی اے۔ نسلی اعتبار دے نال او موسی دیاں بھائیاں دے وچوں سی۔ اپنیاں عجیب کماں تے معجزیاں دے وچ اوہنے مُردیاں نوں جیوندہ کیتا سی ، انھیاں نوں بینا کیتا سی، قیدیاں نوں رہائی دِتی سی تے بیماریاں دے وچ پھسیاں ہوئیاں نوں آزاد کیتا سی۔ تے ساریاں توں ودھ کے اوہنے ہمیشہ دے آرام دی تکمیل دے لئی کم کیتا سی تے ایہدی خُوشخبری نوں ہر اِک نوں دِتا سی۔ تے اپنے فضل دے وسیلے دے نال غیر قوماں نوں وی ایہدے وچ شامل کیتا سی۔ تے اعمال ۸ باب دی ٦ توں ۸ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے جہناں معجزیاں نوں فلپس وکھاوندا سی لوکاں نے اوہناں نوں سُن کے تے ویکھ کے اتفاق کردیاں ہوئیاں اوہدیاں گلاں دے اُتے جی لگایا سی۔ کیوں جے بہتیریاں لوکاں دے وچوں ناپاک روحاں بڑی آواز دے نال چلا چلا کے نکل گئیاں تے بہت سارے مفلوج تے لنگڑے چنگے کیتے گئے سن تے اوس شہر دے وچ بڑی خُوشی ہوئی سی۔

ایتھے فیر یسوع مسیح دی شفائیہ خدمت دا آغاز ہُندا اے۔ جیویں خُداوند یسوع مسیح بیماراں نوں شفا دیندا اے تے اوہناں نوں چنگیاں کردا اے ایویں ای فلپس نے وی بہت معجزے وکھائے سن تے لوکاں نے اوہدے ول نوں دھیان کیتا سی۔ لوکاں دے وچوں ناپاک روحاں نکلدیاں پئیاں سن، خُوشخبری سُنائی گئی سی تے لوکاں نے یسوع مسیح نوں قبول کیتا سی۔ ایویں خُداوند یسوع مسیح دی قُدرت دیاں ایہناں معجزیاں دے نال تاریخ دے وچ اِک نواں باب رقم ہویا سی۔ تے ہر اِک خاص تے عام نے یسوع مسیح دی قُدرت نوں جانیا سی۔ ایہہ ای خدمت ہُن یسوع مسیح دیاں حواریاں دے وسیلے دے نال پُوری ہُندی پئی سی۔ ایویں اسی ویکھدے آں پئی بدروحاں رولا پاوندیاں ہوئیاں نسدیاں نے، بہت سارے مفلوج چنگے کیتے جاندے پئے نے۔ لوکاں دی خُوشی نے اِک واری فیر سکوت نوں توڑیا سی ایذا رسانی دے بعد لوکاں دے وچ بدروحاں تے بیماریاں توں شفا پاون دے بعد خُوشی دی لہر دوڑی سی۔

پُرانے عہد نامے دیاں نبوتاں پُوریاں ہوئیاں سن تے لوکی شفا پاوندے پئے سن۔ قیدیاں نوں رہائی ملی تے غریباں نوں خُوشخبری سُنائی گئی سی۔ ایہہ ضرورت منداں دی داد رسی دا دور سی تے ایہہ اوہناں دے لئی مُعافی تے بحالی دے نال خُوشی دا دور سی۔ لوکی اپنیاں پریشانیاں دُور ہون دی وجہ توں بے حد خُوش سن۔ پُورے شہر دے وچ خُوشی دا سماں سی تے ایہہ خُوشی کوئی عام خُوشی نہیں سی۔ ایہناں

معجزیاں تے مُنادی دا مقصد لوکاں نوں یہودیت توں مسیحیت دے وچ شامل کرنا ای نہیں سی سگوں ایہدا مقصد لوکاں دیاں مُشکلاں نوں دُور کرنا سی تاں پئی او یسوع مسیح دے قُدرت نوں جانن تے اوہدے نال اپنا شخصی تعلُق اُستوار کرن۔ اعمال ۸ باب دی ۹ آیت دے وچ اسی ویکھدے آں:

ایس توں پہلاں شمعون نامی اِک بندہ اوس شہر دے وچ جادوگری کردا سی۔ شمعون ایس شہر دے وچ لوکاں نوں اپنے جادوگری دیاں کماں دے نال حیران کردا سی۔ تے ایہہ اوہدا پیشہ سی۔ بہت ساریاں ثقافتاں دے وچ اسی ویکھدے آں پئی لوکی جادوگری اے اُتے انحصار کردے سن۔ تے او خیال کردے سن پئی ایہہ برکتاں نوں حاصل کرن دا ذریعہ تے مسئلیاں نوں حل کرن دا وسیلہ اے۔ او بڑا مشہور بندہ سی تے آسے پاسے دے لوکی اوہدے نال ایس وجہ توں لگاؤ رکھدے سن کیوں جے او اپنی جادوگری دیاں کماں دے نال اوہناں نوں حیران کردا سی۔ تے اسی ویکھدے آں پئی اعمال ۸ باب دی ۹ تے ۱۰ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے سامریہ دیاں لوکاں نوں حیران رکھدا سی تے ایہہ آکھدا سی پئی میں وی کوئی وڈا بندہ آں۔ تے نِکے توں وڈے تیکر سارے اوہدے ول نوں دھیان کردے سن تے ایہہ آکھدے سن پئی ایہہ خُدا دی او قُدرت اے جہنوں وڈی آکھدے نے۔

شمعون دراصل پیشے دے لحاظ دے نال جادوگر سی تے لوکی سمجھدے سن پئی او خُدا دے قُدرت دے نال ایہناں کماں نوں کردا سے۔ ایس وجہ توں لوکی اوہدے توں ڈردے سن تے اوہدی بڑی عزت کردے سن۔ تے شمعون ایس گل توں بڑا خُوش سی۔ اوہنوں شاید اجے پتہ ای نہیں سی پئی اوہدے توں وی وڈی قُدرت موجود اے جہدے ناں توں ساریاں بدروحاں جاندیاں رہندیاں نے۔ تے او ای ہستی ابدی اطمینان دیندی اے۔

ایہہ وی ہوسکدا اے پئی شمعون جادوگر نے اپنی جادوگری نوں چمکاون دے لئی بہت ساریاں یونانی تے دوجیاں زباناں دے وچ موجود جادوگری دیاں کتاباں دا سہارا لیا ہوئے۔ جہناں دا مقصد جادو دے باعث لوکاں نوں حیران کرنا تے اوہناں توں پیسے کمانا یا فیر دوجیاں دے سامنے اپنے آپ نوں وڈا بنا کے پیش کرنا سی۔ رومی حکومت دے ولوں جادوگری تے کسے قسم دی کوئی پابندی نہیں سی۔ سگوں ایہنوں حاصل کرن تے سکھن دی عام اجازت سی کیوں جے رومی حکومت آپ وی بُت پرستانہ ماحول دے تابع سی۔ تے ایویں دیاں گلاں رومی ثقافت دے وچوں وی ویکھن نوں مِلدیاں نے۔ ایویں ایہہ شمعون جادوگر اپنے علم دے باعث لوکاں نوں حیران کردا سی۔ اعمال ۸ باب دی ۱۱ توں ۱۳ آیت دے وچ ایویں بیان اے:

او ایس لئی دھیان کردے پئے سن پئی اوہنے بڑی مُدت توں اوہناں نوں اپنے جادو دے نال حیران کیتا ہویا سی۔ پر جدوں اوہناں نے فلپس دا یقین کیتا جیہڑا خُدا دی بادشاہی تے یسوع مسیح دے ناں دی خُوشخبری دیندا سی تے سارے لوکی بھاویں مرد یا عورتاں بپتسمہ لین لگے۔ تے شمعون نے آپ وی یقین کیتا تے بپتسمہ لے کے فلپس دے نال رہیا تے نشان تے وڈے وڈے معجزے ویکھ کے حیران ہویا۔

ایہہ بڑی حیرانی دی گل سی پئی شمعون اینے ساریاں لوکاں نوں اپنے ول متوجہ کیتے ہوئے سی۔ تے لوکی وی اوہدی جادوگر توں بڑے حیران سن۔ ایہہ سامریہ شہر دا مشہور بندہ سی پر خُداوند خُدا دی قُدرت دے باعث فلپس دیاں معجزیاں دے نال لوکاں نے خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کردیاں ہوئیاں بپتسمہ لینا شروع کر دِتا سی۔ تے ایویں غیر قوماں توں لوکی مسیحیت دے وچ شامل ہونا شروع ہوگئے سن۔ ہُن لوکی تیزی دے نال مسیحیت نوں قبول کردے پئے سن کیوں جے خُدا دی بادشاہی دی خُوشخبری اوہناں نوں دِتی جاندی پئی سی۔ تے او خُدا دی جماعت دے وچ شامل ہُندیاں ہوئیاں بپتسمہ لیندے پئے سن۔ تے ایہہ ای خُوشی تے شادمانی اوہناں دے وچ یسوع مسیح دے دور دے وچ وی ویکھن نوں مِلدی پئی سی۔ لوکاں نوں نوئے اَسمان تے نوی زمین دی خُوشخبری دِتی جاندی پئی سی۔

خُدا دے کلام دی خُوشخبری تے یسوع مسیح دا ناں لوکاں دے لئی بیش قیمت سی جھدے سببوں اوہناں دیاں حیاتیاں بدلدیاں پئیاں سن۔

خُداوند یسوع مسیح دے ناں دے وسیلے دے نال خُدا دی قُدرت اوہناں دے وچ کم کردی پئی سی۔ تے حیران کُن معجزات اوہناں دے وچ رونما ہُندے پئے سن تے اوہناں دی تعلیم دا مرکز خُداوند یسوع مسیح دی تعلیم سی۔ ایس کلام دی قُدرت نے اوہنوں تبدیل کر دِتا سی تے اوہنے بپتسمہ لیا تے فلپس دے نال شامل ہوگیا سی۔ فلپس نے جدوں ایس خُوشخبری نوں لوکاں نوں پہنچایا تے اوہنے اِخ غیر مسیحی نوں ایہدے وچ شامل ہون دی دعوت دِتی تے او دلیری دے نال ایس خُوشخبری دے پیغام نوں سُناوندا رہیا سی۔ شعمون ایہناں جادوگری دیاں کماں نوں پیسیاں دے لئی کردا سی۔ پر یسوع مسیح دی کامل شفا ساریاں دے لئی مُفت سی سگوں ایہدے نال نال اوہنے ساڈے لئی قیمت وی ادا کیتی سی۔ تے فلپس اوہناں گلاں دا پرچار کردا پیا سی جھناں دا تعلُق مُعافی، بحالی تے خُوشی دے نال سی۔

پر ایہہ گل خُوش آئند سی پئی شعمون فلپس دیاں گلاں دا یقین کردیاں ہوئیاں اوہدے نال رہیا سی۔ او فلپس دے نال خدمت کرن دے لئی آسے پاسے دیاں علاقیاں دے وچ جاون لگیا سی۔ تے اعمال ۸ باب دی ۱۴ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

جدوں رسولاں نے جیہڑے یروشلیم دے وچ سن سُنیا پئی سامریاں نے خُدا دے کلام نوں قبول کرلیا اے تے پطرس تے یوحنا نوں اوہناں دے کول بھیجیا۔

ہُن آیتاں دا رُخ واپس یروشلیم دے ول نوں جاندا پیا اے۔ یروشلیم دیاں لوکاں نے ایہہ سُن کے خُوشی منائی پئی سامریاں نے خُدا دے کلام نوں قبول کرلیا اے۔ فلپس سامریہ دے وچ وی خُوشخبری دے کم نوں کردا پیا سی تے ۔ ایہہ خُوشخبری دا پھیلاؤ رسولاں دی خدمت دا زبردست نتیجہ سی۔ جے کوئی یہودیت دے وچ شامل ہونا چاہندا سی تے اوہدے لئی طریقہ فرق ہُندا سی جدوں پئی مسیحیت دے وچ شامل ہون دے لئی صرف بپتسمہ ای کافی ہُندا سی۔ جے کوئی غیر قوم بندی یہودیت دے وچ شامل ہُندا سی تے اوہنوں بپتسمہ دِتا جاندا سی۔

رسولاں نے جدوں ابتدائی خدمت نوں شروع کیتا سی تے اوہناں دا دائرہ کار صرف یروشلم تیکر ای سی تے او لوکاں نوں یسوع مسیح دا پیغام سُناوندے سن۔ پر ایذارسانی دے بعد اوہناں دی خدمت دے وچ وسعت آئی سی تے ایہدے نال ای اوہناں نے خُدا دی دی بادشاہی دی خُوشخبری دی مُنادی شروع کر دِتی سی۔ کیوں جے نجات صرف یہودیاں دے لئی ای نہیں سگوں ایہہ ساریاں لوکاں تے ساریاں قوماں دے لئی سی۔ تے ایہدے نال نال ابدی حیاتی دے بارے وی لوکاں نوں بیان کرنا شروع ہو گیا سی۔

رسولاں نے ہمیشہ خُداوند یسوع مسیح دے بارے لوکاں نوں دسیا سی پئی اوہدے ای وسیلے دے نال خُدا دی بادشاہی آئے گی۔ تے او ای وعدہ کیتا ہویا مسیح اے جہدے بارے دے وچ پُرانے عہد نامے دے وچ بیان کیتا گیا اے۔ تے ایہہ ساریاں پیشن گوئیاں یسوع مسیح دے وچ پُوریاں ہُندیاں نے۔ آخرت تے المسیح دے علم دا تعلُق کلیسیا دے نال اے۔ ایہہ پینتیکوست دے دن شروع ہویا سی جدوں کلیسیا نے بڑے ایمان دے نال ایس تعلیم نوں قبول کیتا سی تے رسولاں نے ایہدے اُتے زور دِتا سی۔

تے ایویں سامریہ دے وچ مُنادی دا ایہہ نتیجہ نکلیا سی پئی بہت ساریاں لوکاں دے نال نال اوس جادوگر نے خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کر لیا سی۔ تے اوہناں گلاں دے بارے فلپس نے اوہناں نوں آخرت دے بارے تعلیم دیندیاں ہوئیاں سکھایا سی۔ پطرس تے یوحنا وی غیر قوماں دے لئی خُدا دی مُعافی، بحالی تے بخشش اُتے بہت خُوش ہوئے تے اوہناں نے ایس بھید نوں جانیا سی پئی خُدا نے غیر قوماں دے لئی نجات سے ایس بُوہے نوں کھولیا اے۔ غیر قوماں دے وچوں بہت ساریاں لوکاں نے نجات دی ایس بخشش نوں حاصل کیتا سی پر اوہناں نے جہناں نے اوہنوں قبول کیتا سی تے ایہہ ایمان رکھیا سی پئی یسوع مسیح ای خُداوند اے۔ تے یسوع مسیح دے وسیلے دے نال آخرت دے اُتے ایمان رکھیا سی پئی او خُدا دی بادشاہی دے وچ شریک ہون گے تے ابدی حیاتی نوں حاصل کرن گے۔

جیویں جیویں لوکی خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کردیاں ہوئیاں خُدا دی نجات دے وچ شامل ہُندے پئے سن تے دوجے ایماندار وی کلیسیا دے وچ شامل ہُندے پئے سن خُداوند اوہناں دے اُتے روحانی تے جسمانی برکتاں نوں نازل کردا پیا سی۔

سامریہ دے وچوں اِک دن دی مُسافت طے کردیاں ہوئیاں کُجھ یروشلیم دے وچ آئے سن۔ تے اوہناں نے جو کُجھ سامریہ دے وچ ہُندا پیا سی اوہنوں اوتھے دیاں لوکاں نوں بیان کیتا سی پئی کیویں لوکی خُداوند یسوع مسیح نوں قبول کردے پئے سن۔ تے ایویں رسولاں نے ایہہ جانیا سی پئی خُدا نے سامریاں دے لئی وی اپنی نجات دے بُوہے نوں کھولیا اے۔

جدوں یروشلیم دے وچ رسولاں نوں کلیسیا دی ترقی دا پتہ لگیا تے پطرس تے یوحنا جیہڑے رسولاں دے وچوں اہم بندے سن اوہناں نے سامریہ دا رُخ کیتا سی تاں ویکھن پئی اوتھے کیہ ہُندا پیا اے۔ یسوع مسیح دے زمانے دے وچ اوتھے دیاں لوکاں نے ایویں اپنے ردعمل نوں ظاہر نہیں کیتا سی۔ حواریاں نوں ایس گل دا پتہ سی تے ہُن جدوں اوہناں نے ایہہ جانیا پئی سامریہ دے وچ خُداوند یسوع مسیح دی خُوشخبری دے پیغام نوں قبول کیتا گیا تے خُداوند یسوع مسیح نوں نجات دہندہ قبول کیتا گیا اے تے اوہناں نے اوتھے جاون دا فیصلہ کیتا۔ تے اوہناں نے اوتھے جا کے اوہناں دے لئی ایہہ دُعا کیتی پئی او پاک روح نوں حاصل کرن۔ کیوں جے اجے تیکر اوہناں دے اُتے پاک روح نازل نہیں

ہویا سی۔ تے اوہناں نے صرف خُداوند یسوع مسیح دے ناں توں بپتسمہ ای لیا سی۔ فیر اوہناں نے اوہناں دے اُتے ہتھ رکھیا تے اوہناں نے پاک روح پایا۔

ایہدا آغاز تے اصل دے وچ پینتیکوست دے دن توں ای ہو چُکیا سی تے اوتھے موجود ہر اِک بندے نوں ایویں ای لگدا سی جیویں پئی رسول اوہناں دی ای بولی بولدے پئے سن۔ ایوی سارے رسول اپنی اپنی تھاں تے خُداوند دی خدمت نوں کردے پئے سن تاں وی او اِک دُوجے توں وکھ نہیں سن۔ اوہناں دی اسی ساری خدمت دا مقصد یسوع مسیح دی کلیسیا نوں قائم کرنا سی تے اوہناں نوں خُدا دی بادشاہی دے لئی تیار کرنا سی۔

جِتھوں تیکر یہودیاں دا تعلُق اے تے او کِسے وی طور تے سامریاں نوں نجات دے وچ شریک خیال نہیں کردے سن۔ تے جدوں تیکر سامریاں دے اُتے خُدا دی بخشش ظاہر نہیں ہوئی سی اوس ویلے تیکر شاید رسول وی ایہہ ای خیال کردے سن۔ پر ہُن خُدا نے رسولاں دے اُتے ایہہ ظاہر کر دِتا سی پئی خُدا دی بخشش غیر قوماں دے لئی وی اے۔ یہودیاں تے غیرقوماں دے اُتے نجات ایہہ بخشش پینتیکوست دے دن ای ظاہر ہو گئی سی جدوں ساریاں نے اپنی اپنی بولی دے وچ خُدا دی خُوشخبری دے پیغام نوں سُنیا سی۔ جدوں پطرس تے یوحنا نوں سامریاں دے وچ خُدا دی نجات دے بارے پتہ لگیا تے اوہناں نے اوتھے جا کے اوہناں دے لئی دُعا کیتی سی تاں پئی او پاک روح نوں حاصل کرن۔

ایویں ایہہ معجزانہ طور تے خُدا دا ظہور سی جہدے تحت خُدا نے اوہناں دیاں دلاں دے وچ ایہہ پایا سی پئی او خُداوند دی نجات نوں قبول کرن۔

ایہہ نجات دا بہت وڈا کم سی جہنوں سامریاں نے پایا سی تے ایویں اوہناں نے خُدا دی نجات نوں ویکھیا سی۔ تے ایویں اوہناں نے ایہہ تجربہ کیتا سی جہدی اوہناں نوں بہت چِر توں اُڈیک سی۔ تے خُدا نے اوہناں دی لئی ایویں ای کیتا جیویں اوہناں دا ایمان سی، ایہہ خُدا نے اوہناں دی عاجزی دا جواب دِتا سی۔ کُرنیلیس دی قبولیت دے نال ایہہ گل واضح ہوگئی سی پئی خُدا نے غیرقوماں نوں وی اینی ای اہمیت دِتی سی جنی پئی یہودیاں نوں۔ ایویں خُدا ہر اِک انسان دی نجات دی فکر کردا اے۔

ایویں اسی ایہہ وی آکھ سکدے آں پئی فلپس نے نجات دی خُوشخبری دے کم نوں سامریہ دے وچ کیتا سی۔ ایویں اِک طرح دے نال اوہناں دے لئی پینتیکوست دے دن نوں ای دوہرایا گیا سی جدوں او سارے اِک جماعت دی صورت دے وچ اکٹھے ہوئے سن۔ تے خُداوند نے اپنی نجات نوں اوہناں دے اُتے ظاہر کیتا سی۔ تے پطرس تے یوحنا کُجھ یہودیاں دے نال یروشلیم توں سفر کردیاں ہوئیاں سامیہ اوہناں دے کول پہنچے سن۔ تے اعمال ۸ باب دی ۱۸ تے ۱۹ آیت دے وچ ایویں بیان کیتا گیا اے:

جدوں شمعون نے ویکھیا پئی رسولاں دے ہتھ رکھن دے نال پاک روح دِتا جاندا اے تے اوہناں دے کول روپے لیا کے اوہناں نوں آکھیا پئی مینوں وی اختیار دیو پئی جہدے اُتے میں ہتھ رکھاں او پاک روح نوں حاصل کرے۔

جدوں پطرس تے یوحنا نے سامریہ دے وچ آکے پاک روح دی تابعداری کیتی تے اوہناں دے ہتھ رکھن دے نال لوکاں نے پاک روح نوں حاصل کیتا سی تے شمعون جادوگر ایہدے توں بہت حیران ہویا سی۔ اوہنے بھاویں جے فلپس دیاں گلاں دا یقین تے کیتا سی پر ایہہ صرف دِکھاوے دی حد تیکر ای سی۔ او اصل دے وچ صرف اپنے مقصد دے لئی ای رسولاں دے نال سی۔ تے ایتھے اوہدے دل دا خیال ظاہر ہوجاندا اے پئی او پیسیاں دے نال پاک روح نوں حاصل کرنا چاہندا اے۔ تے او رسولاں نوں آکھدا اے پئی مینوں وی ایہہ اختیار دیوٗ پئی میں جہدے اُتے ہتھ رکھاں او پاک روح نوں حاصل کرے۔ جیویں پئی اسی اوہدے بارے دے وچ پہلاں وی جان چُکے آں پئی او ایہناں کماں نوں صرف پیسیاں دے لئی کردا سی۔ تے اوہدی سوچ اجے تیکر وی ایویں دی سی تے او پاک روح دی بخشش نوں پیسیاں دے نال حاصل کرنا چاہندا سی تاں پئی او ایہنوں اپنے مقصد دے لئی ورتے۔

اوہدی نظر دے وچ شاید ایہہ وی اوہدے جادو دی طرح ای سی جہنوں او ایویں حاصل کرسکدا سی۔ جیویں اوہنے سامریاں نوں حیران کیتا ہویا سی تے او خیال کردا ہوئے گا پئی ایہہ وی شاید کوئی نوی قسم دا جادو ای اے جیہڑا رسولاں دے کول اے۔

ایہہ اصل دے وچ رومی طریقہ کار سی کیوں جے اوہناں دے وچ کوئی وی بندہ پیسیاں دے نال کسے وی عہدے نوں حاصل کرسکدا سی۔ جیویں پئی اوہناں دا دستور سی پئی جے کوئی کہانت دے عہدے نوں حاصل کرنا چاہندا اے تے او پیسیاں دے نال ایویں کرسکدا سی۔ ایویں جنے بہتے پیسے تُسی دیندے او اوہنا چنگا عہدہ تُسی حاصل کرسکدے سی۔

جدوں پئی پُرانے تے نویں عہد نامے دے وچ ہیکل دے بارے ایویں دا کوئی وی بیان ویکھن نوں نہیں ملدا اے تے نہ ای ایویں ہوسکدا سی کیوں جے خُدا نے آپ ایہدے بارے باقاعدہ قانون شریعت دے وچ بیان کیتا سی۔ پر شمعون نے ایہہ خیال کیتا سی پئی ایویں کردیاں ہوئیاں ایہناں کرماتاں دا اختیار اوہنوں دے دِتا جاوئے گا۔ جے او سچے دل دے نال ایس بخشش نوں حاصل کرنا چاہندا ہُندا تے او کدی وی ایہہ خیال نہیں کرسکدا سی پئی او ایس بخشش نوں اپنے کاروبار دے لئی ورتے گا۔ جے اوہدے دل دے وچ میل نہ ہُندی تے خُدا اوہنوں ایس بخشش توں نوازدا تے اوہدے اُتے اپنا فضل کردا۔ جیویں پئی اوہناں دوجیاں لوکاں دے اُتے ایہہ فضل ہویا تے اوہناں نے پاک

روں دی بخشش نوں حاصل کیتا سی۔ اسی ویکھیا اے پئی حننیاہ تے سفیرہ نے پاک روح دی تحقیر کیتی سی تے اوہناں نے ایہدی سزا پائی سی۔ اعمال ۸ باب دی ۲۰ آیت دے وچ اسی ویکھدے آں پئی:

پطرس نے اوہنوں آکھیا پئی تیرے روپے تیرے نال ای غرق ہون ایس لئی پئی تُو خُدا دی بخشش نوں روپیاں دے نال حاصل کرن دا خیال کیتا اے۔

پطرس ایہہ سُن کے بہت ناراض ہویا تے اوہنے آکھیا پئی تیرے روپے تیرے نال ای غارت ہون۔ ایتھے غارت ہون توں مُراد جسمانی موت اے۔ پطرس دا مطلب ایہہ نہیں اے پئی او ایس ای ویلے مر جاوئے سگوں ایہہ اوہنوں جھڑکن دا اِک انداز اے۔ حننیاہ تے سفیرہ دی سزا بہت سخت سی پر خُدا اپنیاں بھیداں نوں جاندا اے۔

ایتھے پاک روح دا عمل شمعون دے بارے کُجھ فرق سی تے ایہہ ایویں نہیں ہونا سی جیویں پئی حننیاہ تے سفیرہ دے نال ہویا سی۔ تے اسی ویکھدے آں پئی اعمال ۸ باب دی ۲۱ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

تیرا ایہدے وچ نہ حصہ اے نہ بخرہ کیوں جے تیرا دل خُدا دے نیڑے خالص نہیں اے۔

جے شمعون چاہندا پئی فلپس تے پطرس یوحنا دی طرح خُدا دی خدمت کردا تے اوہدے لئی موقع سی پئی او پاک دلی دے نال پاک روح دی بخشش نوں حاصل کردا پر ایویں نہیں ہویا تے او خُدا دی نجات توں غافل رہیا۔ تے اعمال ۸ باب دی ۲۲ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

پس اپنی ایس بدی توں توبہ کر۔ ۔۔

پطرس نے اوہنو نصیحیت کیتی سی تے اوہنوں سمجھایا سی پئی او خُدا دی بخشش نوں راست طریقے دے نال حاصل کرے تے غیر معبوداں نوں منن والیاں دی طرح دا کم نہ کرے۔ پطرس نے اوہنوں باقاعدہ تے ٹھیک طریقے دے نال نجات نوں حاصل کرن دی تلقین کیتی سی۔ تے اعمال ۸ باب دی ۲۲ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

تے خُداوند توں دُعا کر ہوسکدا اے پئی تیرے دل دے ایس خیال دی مُعافی ہوئے۔

پطرس تے یوحنا وی اپنے دل دے وچ عاجزی دا پہلو رکھدے سن تے او خُداوند خُدا دی تابعداری دے وچ اپنیاں حیاتیاں نوں خُدا دے خوف دے وچ گزاردے سن۔ تے ایہہ ای نصیحت پطرس نے شمعون نوں کیتی سی پئی او اپنیاں پاپاں توں توبہ کرے تے جیویں دا خیال اوہنے پاک روح دے بارے

اپنے دل دے وچ کیتا سی اوہدے توں توبہ کرے تاں پئی او خُدا دی نجات نوں حاصل کرسکے۔ تے خُداوند خُدا دے ولوں اوہنوں مُعافی مِلے۔

ہوسکدا اے پئی شمعون دی ایہہ عادت بن گئی سی پئی او اپنیاں ٹوٹکیاں دے نال لوکاں نوں حیران کرے تے اپنے کاروبار نوں چمکاون دے لئی اوہنوں جیویں دا وی علم جِتھوں وی مِلیا سی اوہنے اپنا لیا سی تے اپنے فائدے دے لئی ورتیا سی۔ پر خُدا دے پاک روح دے بارے دے وچ اوہدی سوچ وچ حماقت پائی جاندی سی۔

اسی ایتھے ویکھ سکدے آں پئی ایہہ جادو شمعون دے لئی زہر بندا جاندا پیا سی جیہڑا ہولی ہولی اوہنوں قوت دے وچ نوں لے جاوندا پیا سی۔ تاں وی اوہدا حوصلہ وہدایا گیا سی پئی او خُداوند دی نجات نوں ٹھیک طریقے دے نال حاصل کرے۔ او اپنیاں پاپاں توں توبہ کرے تے اپنے دل دیاں خیالاں دی مُعافی منگے۔ تے اسی ویکھدے آں پئی اعمال ۸ باب دی ۲۲ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

کیوں جے میں ویکھدا آں پئی تُو پت جی کڑواہٹ تے ناراستی دے بند دے وچ پھسیا ہویا ایں۔

ایتھے پطرس اوہنوں اوہدی روحانی حالت دے بارے آگاہ کردا اے پئی او گُناہ دے بند دے وچ پھسیا ہویا اے کیوں جے اوہدا کردار پاپ دے نال یاری تے ابلیس دی پرستش سی۔ جیہڑا پئی اِخ بندے

دے لئی بہت ای تشویش دی گل اے پئی او پاپ دی قید دے وچ اے تے ایویں او دوزخ دا وارث اے۔ بھاویں جے اوہنے فلپس دیاں گلاں دا یقین تے کر لیا سی پر اجے تیکر اوہدے دل دے وچ کھوٹ سی تے اوہنے ایہناں گلاں نوں دل توں قبول نہیں کیتا سی۔ تے اوہنے خُدا دی بخشش نوں پیسیاں دے نال خریدن دی کوشش کیتی سی۔ تاں پئی باہجوں او ایہنوں اپنے ذاتی فائدے دے لئی ورتے۔ پر ایہہ اوہدی بہت ای وڈی بے وقوفی سی۔ کیوں جے جدوں کوئی بدی دیاں ایہناں قوتاں دے نال مشق کردا اے تے او ایہناں دا عادی ہوجاندا اے۔ تے ایویں ای شمعون دا حال سی۔ کیوں جے اوہنے اپنیاں عادتاں نوں بدلیاں نہیں سی۔ ایہہ عادت بالکل زہر دی طرح دی ہُندی اے۔ جیہڑی ہولی ہولی تُہانوں موت دے مُنہ دے وچ دھکیلدی اے۔ پر ایہدے توں خبردار رہن دی لوڑ اے پئی ایہدے توں تُہاڈی روحانی موت وی واقع ہوسکدی اے، جیہڑی پئی بہت ای خطرناک گل اے۔

پر پطرس نے اوہنوں نصیحت کیتی سی تے او شمعون دیاں ایہناں حرکتاں توں بہت غُصہ ہویا سی تے اوہنے چاہیا سی پئی او اوہدی مدد کرے تاں پئی او نجات پاوئے۔ تے اسی ویکھدے آں پئی اعمال ۸ باب دی ۲۴ آیت دے وچ ایویں لِکھیا ہویا اے:

شمعون نے جواب دے وچ آکھیا پئی تُسی میرے لئی خُدا توں دُعا کرو پئی جیہڑیاں گلاں تُسی آکھیا نے اوہناں دے وچوں کوئی وی مینوں پیش نہ آوئے۔

لگدا اے پئی شمعون نے ایہہ جان لیا سی ایہدے وچ کوئی شک نہیں اے پئی خُدا عدالت کردا اے۔ تے او کُجھ خائف ہویا تے درخواست کیتی پئی اوہنوں غارت نہ کیتا جاوئے مطلب ایہہ پئی او ہلاک نہ ہوئے۔ یعنی پطرس نے جیہڑیاں گلاں اوہدے اگے بیان کیتیاں سن اوہناں دا اوہدے اُتے ایہہ اثر ہویا سی پئی او خوفزدہ ہوگیا سی۔ او اوہناں دناں دے وچ ابتدائی کلیسیا دے وچ پائیاں جاون والیاں بدعتاں دا اِک خاص مہرہ سی تے او ابلیس دا پیروکار سی۔ پر رسولاں دے وسیلے دے نال اوہنے خُداوند یسوع مسیح دی خُوشخبری تے نجات دے پیغام نوں سُنیا سی۔ تے ہوسکدا سی پئی او آپ وی ایس نجات توں غافل رہندہ تے بہت ساریاں دوجیاں نوں ایس نجات توں غافل رکھن دا سبب بندا۔ کیوں جے ابلیس نسل در نسل ایویں دیاں لوکاں نوں اپنا غُلام بنا کے رکھدا اے۔ اوہنوں چاہیدا سی پئی او پہلی ای واری خُدا دی بُلاہٹ نوں نہ ٹھکراوندا۔ جدوں اوہنے فلپس دیاں گلاں دا یقین کیتا تے اوہنوں اوس ای ویلے ساریاں بدعتاں نوں ترک کر دینا چاہیدا سی۔ تاں وی اسی ویکھدے آں پئی خُدا نے اوہدی حماقت دا جواب اوہنوں فوری طور تے نہیں دِتا سی۔ سگوں اوہنوں فیر توبہ کرن دا موقع دِتا گیا سی پئی او اپنی ناراستی دے بند توں آزاد ہوجاوئے۔

ایہہ بہت خُوش آئند گل اے پئی سامریاں نے وی خُوشخبری نوں قبول کر لیا سی تے ایویں غیر قوماں دے وچ خُدا دی نجات دی بخشش جاری ہوئی سی۔ تے ایس ای نجات دی بخشش دے وسیلے دے نال

اَج میں تے تُسی خُدا دے اوس فضل دے وسیلے دے نال ابدی حیاتی دے حقدار آں۔ اسی وی خُدا دی نسل دے اعتبار دے نال غیر یہودی تے غیر قوم توں آں۔ پر خُدا دیاں وعدیاں دے اُتے یقین کرن دے باعث اسی ابرہام دے پُتر آں۔ تے ایمان دے اعتبار دے نال خُدا نے سانوں اپنے بیٹے تے بیٹیاں ہون دا حق بخشیا اے تے ساریاں توں وہد کے اسی ابدی بادشاہی دے وارث آں۔ ایہدے نال ای اسی اپنی اج دی ساری گل بات نوں ایتھے ای مُکاوندے آں۔ آؤ اسی دُعا کرئیے:

خُداوند مہربان خُدا اسی تیرا شُکر ادا کردے آں پئی تُو سانوں خلق کیتا اے تے ہر طرح دیاں روحانی تے جسمانی برکتاں توں سانوں آسودہ کیتا اے۔ اسی تیرے پاک کلام تے ایس خُوشخبری دے لئی بے حد شُکر گُزار آں۔ جہدے وسیلے دے نال سانوں مُفت نجات حاصل ہوئی اے تے برکتاں ملیاں نے تے خُدا دا پاک روح انعام دے وچ ملیا اے۔ اسی ایہدے لئی تیرے بے حد شُکر گُزار آں۔ ایہدے وچ کوئی شک نہیں اے پئی اسی بہت کمزور آں تُو ساڈی مدد کردا ایں۔ سانوں سنبھالدا ایں تے اپنے ہاں توں سانوں ترک نہیں کردا ایں۔

خُداوند اسی تیریاں ایہناں رحمتاں دے لئی تیرے بے حد شُکر گُزار آں۔ پئی تُو ساڈے لئی ابدی حیاتی دا انتظام کیتا ہویا اے۔ تے تُو سانوں اپنے آرام دے وچ داخل کرن دے لئی آپ کم کردا ایں۔ بنی نوع انسان دی مدد تے نجات دے لئی اسی تیرے بے حد شُکر گُزار آں۔ اسی انسان ہُندیاں ہوئیاں اپنے

آپ دے لئی کُجھ وی نہیں کرسکدے آں جدوں تیکر تُوں ساڈیاں حیاتیاں نوں اپنے قبضے دے وچ نہیں کر لیندا ایں۔ اسی تیرے اُتے بھروسہ کردیاں ہوئیاں اپنے خالی ہتھاں دے نال تیرے حضور دے وچ حاضر ہُندے آں۔ پر تُو اپنی مُفت نجات دے تحفے نوں ساڈے لئی عطا کیتا اے۔ اسی تیرے ایس وہڈے رحم دے لئی تیرا شُکر ادا کردے آں۔

اسی اپنے نجات دیون والے خُداوند یسوع مسیح دے لئی شُکر ادا کردے آں۔ جھنے ساڈے لئی صلیب دے دُکھ نوں سہیا اے۔ جہنوں ساڈی خاطر ستایا گیا سی تاں وی اوہنے ایہناں دُکھاں نوں ساڈی خاطر برداشت کیتا سی تاں پئی اسی نجات نوں حاصل کریئے۔ اسی تیرے ایس بیش قیمت لہو دے لئی تیرا شُکر ادا کردے آں۔ تُو بے حد رحیم تے بُزرگ خُدا ایں تے ستائش دے لائق ایں۔ اسی تیرے پُتر دے حیران کُن کم نوں قبول کردے آں۔ تے اوہدے اُتے ایمان تے بھروسہ رکھدے آں تے اوہدی قُدرت نوں مندے آں۔ اسی تیری شفقت دے لئی تیرے شُکرگُزار آں۔ خُداوند اسی تیرے توں منت کردے آں پئی ساڈیاں حیاتیاں نوں تبدیل کردے تاں پئی اسی مُشکلاں دا شکار نہ رہئیے سگوں تیریاں نعمتاں توں آسودہ ہوئے۔ اسی تیرے نال محبت کردیاں ہوئیاں تیری تعظیم تے تعریف کردے آں۔

ساڈی مدد کر پئی اسی اپنیاں حیاتیاں نوں تیری مدد تے تیری حفاظت دے تابع رہندیاں ہوئیاں گُزاریئے۔ اسی تیری محبت توں لُطف اندوز ہُندے آں۔ اسی منت کردے آں پئی تُو سانوں ابلیس دے

ہر منصوبے توں بچا تے اسی اوہدے اُتے غالب رہئیے۔ اسی ایہہ سارا کُجھ اپنے مُنجی خُداوند یسوع مسیح دے وسیلے دے نال منگدے آں، آمین

اے خداوند اتوار کی اس خوبصورت سہ پہر کے لئے ہم تیرا شکریہ ادا کرتے ہیں اور اس خوبصورت وقت کے لئے بھی جس میں ہمارا بھائی گلین ہمارے ساتھ ہے۔ ان سب چیزوں کی دستیابی کے لئے ہم تیرا شکریہ ادا کرتے ہیں۔جنہیں تیرا کلام سیکھنے کے لئے استعمال کر رہے ہیں۔ ہم چاہتے ہیں کہ تُو ہمیں ہر روز اپنی برکات سے نوازے،ہمارے ساتھ رفاقت رکھے اور مشکلات اور مسائل میں بھی تُو ہمارے ساتھ ہو ، اور مسیحی زندگی کا تجربہ کرنے کے لئے ہمارا مددگار بنے۔ بے شک تیرا کلام صاحبِ اختیار اور اصلی حالت میں موجود ہے۔ اور ہم اپنے خداوند یسوع مسیح کی موجودگی اور رفاقت کے لیے بھی شکر گزار ہیں۔ تُو ہمیں قوت دیتا اور ہر کام کو کرنے کے لئے سکت پیدا کرتاہے۔ زندگی کا سرچشمہ تُو ہی ہے۔ اب اے خداوند ! تُو ہمارے ساتھ رفاقت رکھے۔ آمین!

اعمال کی کتاب کا ساتواں باب اختتام پذیر ہے۔ یہاں ستفنس کا ذکر ہو رہا ہے۔ ستفنس کے زمانے میں کئی گروپ موجود تھے جن میں یونانی مائل یہودی اور عبرانی مائل یہودی قابلِ ذکر ہیں۔ ان میں چند نیک نام اشخا ص کو چنا گیا جو ریلیف فنڈ تقسیم کریں اور انہیں یہ خدمت سونپی گئی، بشرطیکہ وہ دیانتدار ہوں۔ فلپس اور ستفنس اور ان کے ساتھ پانچ اَور لوگ بھی شامل تھے۔ ستفنس یونانی مائل یہودی تھا۔ اور ان لیڈروں میں شامل تھا جنہیں اس خدمت کے لئے مقرر کِیا گیا تھا۔ جب وہ مسیح یسوع کی خدمت کی پیروی کرنے کو تیار ہوا تو اُس سے نہایت حیرت انگیز کام کئے۔ اوریوں وہ یسوع مسیح کا گواہ ٹھہرا۔ اور جب ہم اگلے دو ابواب کا مطالعہ کرتے ہیں تو ہمیں خدا کی حیرت انگیز محبت دکھائی دیتی ہے۔

یہودی ہر طور سے سامریوں سے قطع تعلق رہتے تھے۔ سامریوں کو یہودیت میں دخل اندازی کرنے کی قطعاً اجازت نہیں تھی۔ یہودی خود کو ہر بات میں صاحب اختیار سمجھتے تھے۔ سامری ان کے نزدیک غیر قوم تھے تاہم وہ کسی حد تک خود کو یہودیت کا حصہ سمجھتے تھے۔ مذہبی اعتبار سے سامریوں اور یہودیوں کے مابین کشیدگی رہتی تھی۔ بالخصوص یہودی سامریوں کو ناپسند کرتے تھے۔

یہودیوں اور سامریوں کی آپس میں مذہبی کشیدگی تو تھی لیکن اس کے ساتھ یہاں آٹھواں باب میں ہمیں یہ مذہبی تصادم ستفنس کے ساتھ بھی دکھائی دیتا ہے۔

اب یسوع مسیح کے وسیلہ سے نیا عہد قائم کِیا جا رہا تھا اور ستفنس اسی نئے عہد کا پرچار کر رہا تھا۔ لیکن بعض نے یہ کہہ کر ستفنس کی مخالفت کی کہ اس نے موسیٰ کے بر خلاف باتیں کی ہیں اور بعض نے کہا کہ یہ خدا کی شریعت کے خلاف باتیں کرتا ہے۔

بعدازاں یہی بات ستفنس کی سزا کا پیش خیمہ ثابت ہوئی اور اسی کے پیشِ نظر گواہ پیش کئے گئے۔ کیونکہ اُس کی باتوں کے باعث یہودی سردار کاہن بہت تلملائے اور غضب ناک ہوئے۔

یہودی اِس وقت صاحب اختیار تھے اور ہیکل کا سارا اختیار ان کے پاس تھا۔ ہیکل یہودیوں کی مذہبی شناخت تھی۔ ستنفس اپنی تقریر میں دو اہم نقاط کی نشاندہی کر رہا تھا پہلا یہ کہ خدا صرف ہیکل ہی میں نہیں ہے جیسا کہ یہودیوں کا تصور تھا۔ اسی وجہ سے ستفنس نے مثالیں پیش کیں کہ موسیٰ کو خدا بیابان میں جھاڑی کے ذریعہ سے نظر آیا۔ ابرہام کو مسوپتامیہ میں ملا،اور یہ جگہ بھی خدا کے

مقدس کے لئے مخصوص نہیں تھی۔ جب یوسف مصر میں تھا تو خدا اس کے ساتھ ہمکلام ہوتا تھا اور خوابوں کے ذریعہ سے اُسے آگاہ کرتا تھا۔ اس کے علاوہ خدا یشوع سے ہمکلام ہوا اور جب اُس نے کنعان کو فتح کیا تو نے مختلف طریقوں سے اپنی موجودگی اور مدد کا اظہار کیا۔ جن شخصیات کا ذکر ہم یہاں کر رہے ہیں کہ خدا اُن پر ظاہر ہوا اور یہ اُس وقت کی بات ہے جب ابھی ہیکل تعمیر بھی نہیں ہوئی تھی۔ تو بھی خدا اپنے لوگوں پر ظاہر ہوتا اور اُن سے ہمکلام ہوتا تھا۔

پس ہم کہہ سکتے ہیں اور کلام مقدّس بھی گواہ ہے کہ خدانے ہر وقت خود کو کسی خاص جگہ میں ہی ظاہر نہیں کیا بلکہ بہت سے بہت سے موقعوں اور بہت سی جگھوں میں مختلف اوقات میں خدا نے خود کو ظاہر کیا پس اگر ہم خدا کو یہ کہہ کر محدود کر دیں کہ خدا صرف ایک ہی جگہ میں موجود ہے تو یہ غلط ہو گا۔

مزید خدا کے کلام پر غور کریں تو ہیکل یا خدا کا مسکن در حقیقت ایک شخصیت یسوع مسیح کا عکس تھا۔ اور یسوع مسیح نے خود بھی کہا تھا کہ یہاں وہ ہے جو ہیکل سے بھی بڑا ہے۔ تاہم اس حقیقت سے انکار نہیں کہ ہیکل خدا کی حضوری کی مقدس جگہ تھی۔

دوسری بات یہ ہے کہ ستفنس نے لوگوں کی توجہ اس دوسرے موسیٰ کی جانب دلائی جس کے بارے میں پیشن گوئیاں موجود تھیں۔ اور وہ مثیلِ موسیٰ ہے یعنی یسوع مسیح ہے۔ یوں وہ بطور خدا کا خیمہ ہمارے درمیان رہا۔ یسوع مسیح خدا کی پاکیزگی اور موجودگی کا اظہار اور ثبوت ہے۔

ستفنس نے موسیٰ کا بالخصوص ذکر کیا کیونکہ موسیٰ نے اس بات کی پیشن گوئی کی تھی کہ خدا اُس کی مانند ایک نبی برپا کریگا۔ اور توریت میں بھی یہی بات ملتی ہے اور ہر یہودی اس بات کا منتظر تھا کہ خدا موسیٰ جیسا ایک نبی برپا کریگا۔ لیکن ہم جانتے ہیں کہ مثیلِ موسیٰ کو یہودیوں کی طرف سے رَد کیِا گیا۔

یہاں ستفنس دراصل اس بات کی وضاحت کر رہا ہے کہ یہودیوں نے ہر زمانہ میں نبیوں کو نظر انداز کیِا ہے یعنی موسیٰ کو بنی اسرائیل قوم نے اور یوسف کو یعقوب کے بیٹوں یعنی یوسف کے گیارہ بھائیوں نے رَد کیِا۔ یوسف کو مصر میں بھی مصائب کا سامنا کرنا پڑا اُسے جیل میں ڈال دیا گیا، اُسے مشکلات کا سامنا کرنا پڑا۔ تاہم یوسف کو مصر پر دوسرے درجے کا حاکم مقرر کر دیا گیا۔

پس خداوندخدا کی حضوری کی جب بات آتی ہے تو یہ ضروری نہیں کہ وہ جگہ صرف یروشلیم کی ہیکل ہی ہو سکتی ہے کیونکہ یسعیاہ ٦٦ باب میں بھی زمین کو خدا کے پاؤں کی چوکی کہا گیا ہے۔پرانے عہد نامہ کی یہ آیت مبارکہ بتاتی ہے کہ وہ ہر جگہ موجود ہے۔ اور وہ اپنا ظہور کسی وقت اور کسی بھی جگہ کر سکتا ہے۔ پھر بھی ہم یروشلیم ہیکل کی اہمیت کو نظر انداز نہیں کر سکتے ہیں کیونکہ بنی اسرائیل لوگوں کے ساتھ رفاقت کو قائم رکھنے کے لئے خدا نے سلیمان کی معرفت خیمہ اجتماع یعنی ہیکل تعمیر کروائی۔ اس کا مقصد یہ تھا کہ بنی اسرائیل کسی ایک خاص شخصیت یعنی خداوند خدا کی موجودگی کو مدِ نظر رکھتے ہوئے خداوند خداسے دُعا کریں۔ سلیمان حکمت سے معمور تھا اور اس میں خدا کی مرضی بھی شامل تھی کہ اُس سے ہیکل تعمیر کی جائے۔ جہاں بنی اسرائیل لوگ اُس کی پرستش کریں۔ سلیمان

حکمت سے معمور تھا اور خدا نے اُسے دانائی بطور نعمت بخشی تھی۔ اگرچہ سلیمان نے ہیکل تعمیر کروائی تو بھی وہ اس بات سے واقف تھا کہ خدا مخلوقات کی ہر چیز سے بڑا ہے اور وہ ہاتھ کے بنائے ہوئے مکانوں میں سما نہیں سکتا۔

پس ستفنس یسعیاہ کی کتاب کے ۶۶ ویں باب کا حوالہ دیتے ہوئے اپنے پیغام کا اختتام بڑے عاجزانہ انداز میں کرتا ہے۔

خداوند فرماتا ہے آسمان میرا تخت اور زمین میرے پاؤں تلے کی چوکی ہے تم میرے لئے کیسا گھر بناؤ گے یا میری آرامگاہ کونسی ہے؟ کیا یہ سب چیزیں میرے ہاتھ سے نہیں بنیں؟۔ (اعمال 7:49-50)

ستفنس کے پیغام کی یہ آخری وضاحت ہے جو اُس نے یسعیاہ نبی کی پیشن گوئی کو اقتباس کے طور پر بیان کی۔ ستنفس کے باتوں کے باعث یہودیوں کا یہ ردِ عمل ہو گا کہ اپنے پیغام کے باعث ستفنس خدا کا رد کِیا ہوا ہے۔ کیونکہ ان کے نظریہ میں اُس کی تمام تر باتیں خدا اور موسیٰ کی شریعت کے بر خلاف تھیں۔ لیکن ستفنس نے اپنے پیغام کا مرکزی حصہ بیان کرنے کے لئے بائبل مقدس کے انبیا اکبر میں سے ایک کا بیان اقتباس کِیا۔ ہم کہہ سکتے ہیں کہ یہ ستفنس کے پیغام کی اپیل ہے جو وہ یہاں یسعیاہ کا حوالہ دیتے ہوئے بیان کر رہا ہے۔

ستفنس موسیٰ کی زندگی پر نظر دوڑاتا ہے اوراُس کی ابتدائی زندگی اور مصر میں تعلیم کی بابت بھی اُس کو سارا علم ہے۔ موسیٰ کام اور کلام میں قوت والا تھا۔ موسیٰ کو پہلی بار اپنے بھائیوں کی طرف سے رد کیا گیا لیکن بعد میں خدا مدیان کے ملک میں بیابان میں جلتی ہوئی جھاڑی میں اُس پر ظاہر ہوا اور خدا نے اُس کو چھڑانے والا بنا کر ملک مصر میں واپس بھیجا کہ بنی اسرائیل کو یعنی خدا کے لوگوں کو فرعون کی غلامی سے چھڑائے۔ یوں وہ قوم کو چھڑانے والے ثابت ہوا۔

اور ساتھ ہی یہ پیشن گوئی بھی کی گئی کہ خدا اُس کی مانند ایک نبی برپا کریگا، اور وہ موسیٰ کے بھائیوں میں سے ہو گا۔

پھر خدا نے موسیٰ کی معرفت بیابان کی کلیسیا کو شریعت بھی دی۔ لیکن بنی اسرائیل نے پھر خدا کو رد کیا اور اپنے لئے سونے کا بچھڑا بنایا تاکہ اُسے پوجیں اور یہ کہا یہ ہمارا دیوتا ہے جو ہم کو مصر کی غلامی سے چھڑا کر لایا ہے اس پر خدا غضب ناک ہوا تو بھی انہیں ترک نہیں کیا۔

خدا نے ان کی بُت پرستی پر بارہا انہیں منع کیا اور اُن سے ناراض بھی ہوا اور تنبیہ بھی کی کہ اگر وہ اپنی حرکتوں سے باز نہیں آئیں تو غیر اقوام کی اسیری میں چلے جائیں گے اور ایسا ہوا بھی کیونکہ جب بنی اسرائیل اپنے ملک میں بستے تھے اور متحدہ سلطنت دو حصوں میں تقسیم ہوئی تو شمالی سلطنت کے تقریباً تمام بادشاہ بُت پرست ہی آتے رہے ۔ خدا سمجھاتا رہا لیکن بنی اسرائیل نے نہ سُنی اور یوں وہ اسیری میں گئے اسی طرح جنوبی سلطنت کا بھی یہی حال ہوا۔

ستفنس پر ہیکل کے خلاف بولنے کا الزام لگایا گیا تھا۔ وہ جواب میں ماضی کے اُس زمانے کا بیان کرتا ہے جب بنی اسرائیل کے پاس بیابان میں شہادت کا خیمہ تھا، یہی وہ زمانہ تھا جب قوم آسمانی فوج کو پوجتی تھی۔ جب یشوع اسرائیلیوں کو ملکیت یعنی ملک کنعان میں لے آیا اور بُت پرست باشندوں کو وہاں سے نکال دیا گیا تو اُسی خیمہ کو ملک کنعان میں لایا گیا اور وہ داؤد کے زمانہ تک رہا۔ باپ دادا نے درخواست کی تھی کہ یعقوب کے خدا کا مسکن تیار کریں اور یوں اُن پر خدا کا فضل ہوا۔ داؤد کو ہیکل بنانے کی آرزو تھی لیکن خدا نے اُس کی درخواست منظور نہ کی مگر سلیمان نے خداوند خدا کے لئے گھر بنایا۔

اگرچہ ہیکل خدا کی قوم کے درمیان خدا کا مسکن تھا۔ لیکن وہ اسی عمارت تک محدود نہ تھا۔ جب ہیکل کی تقدیس ہوئی تو سلیمان نے اس بات کو بالکل واضح کر دیا تھا ۔ یسعیاہ نے بھی قوم کو خبر دار کیا تھا کہ خدا عمارتوں کو اہمیت نہیں دیتا بلکہ قوم کی اخلاقی اور رُوحانی حالت کو دیکھتا ہے ۔ وہ خستہ اور شکستہ دلوں پر نظر کرتا ہے۔ اور اُس آدمی پر فضل کرتا ہے جو اُس کا کلام سنتا اور اُس کی تابعداری کرتا ہے۔

اے گردن کشواور دل اور کان کے نا مختونو! تم ہر وقت رُوح القدس کی مخالفت کرتے ہو نبیوں میں سے کس کو تمہارے باپ دادا نے نہیں ستایا؟۔۔۔(7:51-52)

یہاں پرانے عہدنامہ کے تمام انبیاکا ذکر کیا گیا ہے۔ جنہیں بنی اسرائیل نے ستایا اور اُن کے احکامات کی پیروی نہیں کی۔ بلکہ اُن کی معرفت ملنے والے خدا کے احکامات کو رَد کِیا۔ اگر ہم اس آیت کی روشنی میں بائبل مقدس کی تاریخ دیکھیں تو ہمیں ان تمام انبیاکی حیاتِ زندگی کا پتہ چلتا ہے جنہوں نے بنی اسرائیل سے کلام کِیا۔ لیکن ستفنس جس بات کی طرف یہاں اشارہ کرتا ہے وہ بنی اسرائیل قوم کی سخت دلی ہے جس کا سامنا موسیٰ کو بھی رہا اور اُن انبیاکو بھی جنہوں نے پرانے عہد نامہ میں بنی اسرائیل سے کلام کِیا۔

ستفنس اُس عہد کی نشاندہی کرتا ہے جو ابرہام کی معرفت بنی اسرائیل کو دیا گیا جس کے تحت وہ زندہ خدا کی قوم میں شمار کئے جاتے تھے۔ یہ ایک ظاہری اور جسمانی نشان تھا۔ اور یہ نشان ختنہ کا تھا جو بنی اسرائیل کو خدا کے ساتھ وابستہ کر دیتا تھا کہ اب وہ خدا کی برگزیدہ قوم بن گئے ہیں۔

ستفنس اس بات پر زور دیتا ہے کہ اگرچہ بدنی اعتبار سے تو وہ مختون ہیں اور خود کو خدا کی برگزیدہ نسل میں شمار کرتے ہیں لیکن اُن کے دل اور کان نامختون ہیں پس وہ خدا سے دُور ہیں۔ اور خدا کے احکامات سے قطع تعلق ہیں۔ پس بنی اسرائیل کا تعلق خدا کے ساتھ مختون نسل جیسا نہیں ہے بلکہ نامختون کنعانیوں جیسا کردار ادا کر رہے ہیں۔

ستفنس دراصل یہ بات باور کرا رہا تھا کہ جس طرح پرانے عہد نامہ میں بنی اسرائیل کا رویہ ہمیشہ خدا کے انبیا کے بر خلاف رہا اور اُنھوں نے خدا کے احکامات کو ترک کِیا، موجودہ زمانہ کے یہودی

رہنما بھی محض ظاہری طور پر خدا کی قوم کے لوگ اور موسوی شریعت کے دعویٰ دار تھے حالانکہ اُن کے دل نا مختون اور خدا کی شریعت سے دُور تھے۔ اور یہودی رہنما بھی یہودی قوم کی طرح خدا کی تعلیم کے بالکل برعکس ہیں۔ جس طرح بنی اسرائیل خدا کے انبیا کے مخالف رہے۔

ستفنس یہاں پرانے عہدنامہ کی انبیا کو رد کرنے کی مثال پیش کرتے ہوئے پاک رُوح کو تضحیک کرنے کی بات کر رہا ہے کیونکہ موجودہ زمانہ کے یہودی سردار کاہن خدا کی باتوں اور خدا کے احکامات کی اصلیت کو بدل چکے تھے۔

پرانے عہد نامہ میں خدا کی مدد اور قدرت کے بیش بہا واقعات ملتے ہیں جہاں خدا نے بنی اسرائیل کی مدد اور حفاظت کی اور اُن کے ساتھ ساتھ رہا۔ خدا کی شفقت ہر وقت اُن کے ساتھ رہتی تھی۔وہ بیابانی آوارگی میں اُن کے ساتھ تھا اور اُن سے دستبردار نہیں ہوا۔ لیکن یہودی سردار کاہن خدا کے گہرے مکاشفات کی اصل رُو روانی کو ترک کر رہے تھے اور شریعت کے احکامات کی پیروی محض رسمی طور پر کرتے تھے۔ حالانکہ وہ بخوبی جانتے تھے کہ کس قدر حیرت انگیز قدرت سے خدا بنی اسرائیل کو مصر سے نکال کر لایا اور اپنے احکامات اور شریعت اُنہیں دی۔ اور زندہ خدا اُن کے ساتھ ساتھ رہتا اور خدا کے عجائب اُن کے درمیان رُونما ہوتے تھے۔

اور پرانے عہد نامہ کے انبیا نے بھی ہمیشہ لوگوں کو خدا کے رحم کےپاس لوٹ آنے کی خبر دی تاکہ خدا کی قربت میں رہیں اور خدا اُن پر رحم کرے۔ انبیا کی اہمیت سے کسی طور پر انکار نہیں کیا جا

سکتا کیونکہ خدا نبیوں کی معرفت ہی اپنے احکامات اور شریعت کی ساری باتیں ظاہر کرتا اور بنی اسرائیل سے ہمکلام ہوتا تھا۔

اور خدا اپنے رحم کی یاد بنی اسرائیل کو اسیری کے زمانہ میں بھی دلاتا ہے جب حزقی ایل کی معرفت خدا بنی اسرائیل کو اُن کے گناہوں کی یاد دلاتا اور انہیں اپنے گناہوں سے باز رہنے اور توبہ کرنے کے لئے قائل کرتا ہے۔ اور خدا سے منحرف ہونے کے باعث اسرائیل کی جنوبی سلطنت بھی اسیری میں چلی گئی۔

حزقی ایل اس بات کا انکشاف کرتا ہے کہ مسئلہ نافرمانی کا نہیں تھا بلکہ مسئلہ یہ تھا کہ انہوں نے اپنے کردار کو یکسر بدل لیا تھا۔ بظاہر وہ خدا کے لوگ ہی تھے لیکن اُن میں بدکرداری کی رُوح کام کرتی تھی۔ بدکرداری کی روح اُن میں بسیرا کر چکی تھی۔ اور انہوں نے خدا کے رُوبرو اپنی راہوں کو بدل لیا تھا۔ ہر شخص ذاتی طور پر خدا کی الوہیت اور بادشاہیت کو ترک چکا تھا اور ظاہری طور پر وہ خداکی حاکمیت کا علمبردار تھا۔ محض دکھاوے کے لئے وہ خدا کی قوم کے لوگ تھے حقیقت میں وہ خدا کے احکام کی گہرائی کو نظر انداز کر چکے تھے۔ انہوں نے اپنے طریقہ کار کو بدل لیا تھا اور زندہ خدا کو ترک کرتے جا رہے تھے اور کنعانیوں کے معبودوں کی پرستش میں مگن ہوتے جا رہے تھے۔

یوحنا کے پہلے عام خط میں ایسی باتوں کا ذکر ملتا ہے جن کا تعلق خدا سے منحرف ہونے سے ہے۔ اور بالخصوص پہلی صدی مسیحی کے یہودی علما کی عکاسی کرتا ہے کہ جنہوں نے خدا کی اصلیت کو پہچاننے اور اپنانے اور قبول کرنے سے انکار کر دیا۔

پولس رسول رومیوں کے خط میں ایسی باتوں کا تذکرہ کرتا ہے جو روح القدس کے احکامات کو بجا لانے کے لئے ضروری ہے۔ ان باتوں کا تعلق بھی روح القدس کی حکم عدولی اور خدا کے احکامات سے منحر ف ہونے سے ہے۔ روح القدس کے کاموں اور خصوصیات کا بیان کرتے ہوئے پولس رسول ایک روحانی شخص کی زندگی کی راہ متعین کرتا ہے کہ اُس کا کردار کیسا ہونا چاہیئے۔

اور جب رُوح القدس کی معموری اور اُس کی حاکمیت کو تسلیم کرنے کی بات آتی ہے تو گلتیوں ۵ ویں باب میں رُوحانی پھلوں کی توقع کی جاتی ہے۔ یعنی خدا ہم سے رُوحانی پھلوں کے مطابق عملی زندگی کی توقع کرتا ہے۔ لیکن ایک بات یاد رہے کہ جسمانی کام رُوحانی کاموں کے خلاف مزاحمت کرتے ہیں۔ اور جسمانی خواہشات روحانی کاموں کو آ دباتی ہیں۔ تاہم پاک رُوح جسمانی کاموں پر غالب آنے میں ہماری مدد کرتا ہے۔

اور جیسا کہ یسوع مسیح نے اپنی زندگی کے آخری مقدس ہفتہ سے پہلے یہ وعدہ کیا کہ وہ ایک دوسرا مددگار بخشے گا یعنی رُوح القدس۔

جب ہم نے حننیاہ اور سفیرہ کے واقعے کے بارے میں پڑھا کہ انہوں نے رُوح القدس سے جھوٹ بولا۔ اور خداوند خدا کو ترجیح نہ دی ۔ اسی طرح یسعیاہ نبی کے زمانہ میں بھی بنی اسرائیل نے اپنی ترجیحات کو بدل لیا تھا اور یرمیاہ بھی یسعیاہ کا ہمعصر نبی تھا۔ یسعیاہ کے زمانہ میں بھی بنی اسرائیل نے اپنی راہوں کو بدل لیا تھا اور یسعیاہ بنی اسرائیل کی شمالی سلطنت میں نبوت کرتا تھا لیکن انہوں نے اپنی راہوں کو نہ بدلا ، پس نتیجتاً اسور کے ہاتھوں اسرائیل کی شمالی سلطنت تباہ ہوئی۔ یسعیاہ کے زمانہ میں بنی اسرائیل بادشاہت دو حصوں میں منقسم تھی، یسعیاہ اسرائیل کی شمالی سلطنت کا نبی تھا۔ اور اسرائیل کی شمالی سلطنت پر تقریباً بُت پرست بادشاہوں نے ہی حکمرانی کی اسی وجہ سے خدا نے اُسے اسور کے ہاتھوں برباد ہونے دیا۔

اعمال کی کتاب میں صورتِ حال کافی بہتر دکھائی دیتی ہے جیسا کہ یوایل نبی کی معرفت کہا گیا تھا وہ پورا ہوا کہ تمہارے بُڈھے خواب دیکھیں گے اور تمہارے جوان رویا دیکھیں گے۔

یقیناً بنی اسرائیل نے یسعیاہ جیسے راستباز نبیوں کو ستایا اور ان کی باتوں کو قبول نہ کیا۔ راستباز نبیوں کے حوالہ دیتے ہوئے یہاں یسوع مسیح راستباز کی بابت بات کی جارہی ہے۔ پس مصنف ہماری توجہ نہایت اہم پہلو کی طرف دلاتا ہے کہ بنی اسرائیل قوم کے تمام یہودی سردار کاہن اپنے مذہب کی حقیقی رُوح کو مسخ کر رہے تھے اور انہوں نے شریعت اور خدا کے احکام کی تمام حقیقی باتوں کو ترک کر دیا تھا۔ رسولوں کے اعمال درحقیقت روح القدس کے اعمال کا بیان کرتی ہے اور توقع کرتے ہیں

کہ ہمارے کردار خدا کے تابع ہوں۔ روح القدس ہی اعمال کی کتاب میں خدا کی حاکمیت کو اجاگر کر رہا ہے۔

یسعیاہ کے زمانہ تک بھی تقریباً بنی اسرائیل کے سب لوگ اِس بات سے بخوبی آگاہ تھے کہ کس طرح خدا قادرِ مُطلق مصر کی غلامی سے بنی اسرائیل کو رہا کر کے لایا۔ اور وہ اُس نے کس قدر عجائب دکھائے۔ اور بنی اسرائیل کو موعودہ سر زمین میں بسایا۔ لیکن بنی اسرائیل خدا سے منحرف ہی رہے اور انہوں نے خدا کے احکام کو اپنی مرضی اور آسانی سے بدل ڈالا اور اُن پر عمل کیا۔ نہ کہ اُس طرح جیسے خدا اُن سے توقع کرتا تھا۔

انہوں نے تو اُس راستباز کے آنے کی پیش خبری دینے والوں کو قتل کِیا اور اب تم اُس کے پکڑوانے والے اور قاتل ہوئے۔ (اعمال7:52)

اس آیت میں لفظ راستباز یسوع مسیح کے بارے میں آیا ہے اور راستباز لفظ یسعیاہ کے پیشن گوئی کی مطابق یسوع مسیح کے لئے استعمال ہوا ہے۔ ستفنس یہاں یسوع مسیح راستباز اور جن نبیوں نے یسوع مسیح کی پیشن گوئی کی تھی انہیں قتل کرنے کا ذمہ دار بنی اسرائیل قوم کو ٹھہرا ہے اور یہاں ستفنس ان یہودی سردار کاہنوں سے مخاطب ہے۔

یسعیاہ کی کتاب میں یسوع مسیح کی پیشن گوئیوں میں یسوع کے مسیح ہونے کا بھی بیان ملتاہے۔ ستفنس کا زور اس بات پر تھا کہ یہودی سردار کاہن محض اپنی حاکمیت پر زور دیتے ہیں اور اپنے عہدوں پر توجہ دیتے ہیں وہ خدا کی حاکمیت کی اصلیت نظر انداز کر رہے ہیں۔

یسعیاہ کے مطابق یسوع مسیح دُکھ اُٹھانے والا مسیح ہے۔یسعیاہ کے زمانہ میں اگرچہ زیادہ بُت پرست بادشاہوں نے حکمرانی کی تو بھی یسعیاہ فقط خداوند خدا پر بھروسہ رکھتا تھا۔اور یرمیاہ کے زمانہ میں بھی لوگ اپنے زندہ خدا کو بھول چکے تھے جو انہیں مصر کی غلامی سے نکال کر لایا تھا۔

اگر یسعیاہ کی پیش گوئیوں کو دیکھیں تو یسعیاہ ۵۲ باب یسوع مسیح کی راستبازی کے ثبوت کے لئے کافی ہے۔

تم نے فرشتوں کی معرفت سے شریعت تو پائی پر عمل نہ کیا۔ (اعمال 53:7)

یسعیاہ کی معرفت یسوع مسیح کو راستباز کہا گیا ہے۔ اسی پیشن گوئی کو یہاں ستفنس بھی اقتباس کے طور پر استعمال کرتا ہے اور یسوع مسیح راستباز کی طرف اشارہ کرتا ہے۔لیکن یہ بات از حد خوشی ہے کہ کلیسیا یسعیاہ ۵۳ ویں باب کی پیشن گوئی کو سمجھ چکی تھی کہ وہ جس دکھ اُٹھانے والے خادم کا ذکر ہے وہ یسوع مسیح ہے۔

جس نے دوسروں کے لئے اپنی جان فدیہ میں دی۔ اور دوسروں کی خاطر دُکھ اُٹھایا۔ یسعیاہ کی کتاب کے علاوہ بھی یسوع مسیح کے دکھوں کا اظہار دوسروں انبیاکے وسیلہ کیا گیا ہے لیکن یسعیاہ ۵۳ ویں

باب کی خصوصیت مسیح کے دکھوں کی شدت کو بیان کرنا ہے جس کے تحت یسوع مسیح کو مصلوب کیا گیا۔ اسی لئے نئے عہدنامہ میں ہم یسوع مسیح کے خون کو مرکزی اہمیت دیتے ہیں۔

کلیسیا واقعی ایک راستباز کے آنے کے انتظار میں تھی کیونکہ بنی اسرائیل قوم ایک ایسے دہانے پر کھڑی تھی جہاں وہ اب ابلیس کے شکنجے میں پھنستی جا رہی تھی۔ اور ضرورت تھی کہ خدا کے لوگوں کو درست اور کامل راہ پہ لایا جائے۔ یسوع مسیح کی آمد پر وہ تبدیلیاں رُونما ہوئیں جس کی توقع بنی اسرائیل کو تھی تو بھی بیشتر لوگوں نے اور بالخصوص فقیہوں فریسیوں نے مخالفت کو ہی آڑے رکھا اور یسوع مسیح کی حیثیت اور رُتبے کو پہچاننا نہ چاہا۔ یعنی یسوع مسیح کو جو خدا کی نئی ہیکل ہے۔

پس یسوع مسیح نے دُکھ اٹھایا اُسے مارا کُوٹا اور ستایا گیا اور قتل کیا گیا۔اور ستفنس یہاں یہودی سردار کاہنوں کی مذمت کرتا ہے کہ تم نے شریعت تو پائی مگر اُس پر عمل نہ کیا۔ وہ سب موسیٰ کی شریعت کے برعکس تھے کیونکہ جو کچھ وہ کہتے تھے وہ کرتے نہیں تھے۔ اُن کی تقاریر اور واعظ محض دکھاوے کے لئے تھے۔ عملی نہ تھے۔ کیونکہ اگر وہ موسیٰ کی شریعت پر دھیان دیتے تو جانتے کہ مثیلِ موسیٰ کن خصوصیات کا حامل ہے۔ اور اُس کی خدمت اور اہمیت کیا ہے۔ وہ محض اپنی یہودی لیڈر شپ میں محو تھے اور اسے ہر حال میں جاری رکھنا چاہتے تھے۔ پس وہ فرشتوں کی معرفت دی گئی شریعت کی تضحیک کرتے تھے۔ فرشتوں کی معرفت ملنے والی شریعت کی نسبت سردار کاہن حنا اور کائفا کا حکم ماننا ان کے لئے زیادہ ضروری تھا۔

لیکن صلیب اپنے قبول کرنے والوں کے لئے نہایت اہم ترین سبق دیتی ہے اور نجات کی کامل راہ کی نشاندہی کرتی ہے۔یسوع مسیح بنی نوع انسان کے لئے خدا کا مقدِس ہے۔ یسوع مسیح کے وسیلہ انسان کا خدا کے ساتھ میل اور اُس سے رفاقت ممکن ہوئی۔ لیکن یسوع مسیح جو ہمارا خداوند ہے بنی نوع انسان کے لئے مصلوب کِیا گیا اور رومی فوجیوں کے ہاتھوں دکھ اُٹھایا۔

یسوع مسیح کی پیشی اور مقدمہ کا سارے مراحل موسوی شریعت کے سراسر خلاف تھے کیونکہ قتل کے مجرم کے ساتھ کبھی اس طور سے برتاؤ نہیں کیا جاتا تھا جیسا سردار کاہنوں نے کِیا اور شریعت کے اصولوں کے برعکس عمل کِیا گیا کیونکہ اُن کا مقصد محض یسوع مسیح کے مجرم قرار دینا اور مصلوب کرنا تھا۔ یوں فقیہوں فریسیوں نے نہ صرف شریعت کو توڑا بلکہ موسیٰ کی نافرمانی کی جس کی معرفت شریعت ملی اور اس سے بڑھ کر شریعت دینے والے خدا کی نا فرمانی کی۔

یہاں ستفنس اس لئے اس بات پر زور دے رہا ہے کیونکہ وہ سردار کاہنوں پر واضح کر رہا ہے کہ وہ خدا کی شریعت کے حکم عدولی کر رہے اور خدا کے احکامات کو نظر انداز کر رہے ہیں اور یسوع مسیح کے معاملہ میں انہوں نے سراسر شریعت کی خلاف ورزی کی اور یسوع مسیح کو مجرم قرار دیا گیا۔

جب ستفنس نے کہا کہ شریعت فرشتوں کے وسیلہ سے دی گئی تو وہاں فریسی بھی موجود تھے جو فرشتوں پر یقین نہیں رکھتے تھے اور صدوقی بھی تھے یعنی سردار کاہن حنا اور کائفا جو فرشتوں پر ایمان

رکھتے تھے لیکن چونکہ حنا سردار کاہن تھا پس وہ اُسی سے مخاطب تھا۔ اور باقی حاضرین بھی ستفنس کی باتوں کو سُن رہے تھے۔ حنا کے خاندان کے دوسرے افراد بھی وہاں موجود تھے۔

فقیہ اور فریسی تو پہلے ہی یسوع مسیح کے مخالف تھے کیونکہ ان کے نظر ہیکل کے اعلیٰ امور کو کنٹرول کرنے پر رہتی تھی اور جب یسوع نے کہا کہ مَیں ہیکل کو گرا دوں گا اور تین دن میں اُٹھا کھڑا کرونگا۔ تو یہودی اس پر بھی تلملا اُٹھے تھے کہ یہ کیا کہتا ہے جس ہیکل کو بنانے میں چالیس برس لگے ہیں اُسے یہ تین دن میں اُٹھا کھڑا کرے گا۔ لیکن یسوع مسیح نے اپنے جسم کی بات کہا تھا۔

ستفنس شریعت کی حکم عدولی کی بات کر کے اپنے مقصد کو اَور زور سے بیان کر رہا تھا کہ فقیہ و فریسی جو خود کو موسیٰ کے قائم مقام سمجھتے تھے ،کس طرح شریعت کی حکم عدولی کے مرتکب ہو رہے تھے۔

ستفنس بھی پرانے عہدنامہ کے نبیوں سے واقف تھا کہ کس قدر اُنھوں نے خداوند خدا کی تابعداری میں زندگی گزاری۔اور وہ خدا کی ذاتِ اقدس سے واقف تھے۔ لیکن فقیہ و فریسی ایسا کردار ادا نہیں کر رہے تھے۔حالانکہ نبیوں کا کردار تمام لوگوں کے لئے ایک نمونہ تھا کہ کِس قدر انھوں نے راستباز زندگی کو قائم رکھنے کے لئے خدا کی تابعداری کی لیکن سردار کاہن ایسا کرنے سے قاصر تھے۔ اور کوئی شخص بھی خدا کو اس طور سے ردِ عمل نہیں دکھا رہا تھا جیسا خدا اُن سے توقع کر رہا تھا۔

حزقی ایل اور یرمیاہ کے زمانہ میں بھی ایسا ہی تھا ، لوگ خدا سے منحرف ہو گئے تھے اور سب خدا سے دُور تھے ،کوئی بھی خدا کی شریعت کی طرف دھیان نہیں کر رہا بلکہ انہوں نے اپنا طور بدل لِیا تھا۔

یہودیوں رہنماؤں نے ستفنس پر شریعت کے خلاف بولنے کا الزام لگایا تھا۔ لیکن ستفنس اب بڑے مختصر مگر صاف اور جامع الفاظ میں انہیں غلط ثابت کرتا ہے کہ وہ گردن کش اور دل کے نا مختون ہیں۔ وہ اُن کے غیر قوموں کی طرح دل اور کان کے نامختون ہونے پر جھڑکتا ہے۔

وہ روح القدس کی مخالفت کرنے میں اپنے باپ دادا کی مانند تھے اُن کے باپ دادا نے مسیح کے آنے کی پیش خبری دینے والے نبیوں کو قتل کیا تھا۔ اب انہوں نے بے گناہ اور راستباز یسوع کو پکڑ کر قتل کر دیا تھا۔ بحیثیت قوم وہ شریعت پر عمل کرنے سے قاصر تھے حالانکہ اُن کی شریعت فرشتوں کی معرفت ملی تھی۔

جب انہوں نے یہ باتیں سُنیں تو جی میں جل گئے اور اُس پر دانت پیسنے لگے۔ (اعمال 7:54)

فقیہوں فریسیوں نے اس بات پر غصہ کا اظہار کیِا۔ اُن کے جی جل گئے ۔ اُن کا یہ کردار ستفنس کو جان سے مار ڈالنے کے لئے نہایت غصہ اور غضب کا اظہار تھا۔

مگر اُس نے رُوح القدس سے معمور ہو کر آسمان کی طرف غور سے نظر کی اور خدا کا جلال اوریسوع کو خدا کی دہنی طرف کھڑا دیکھ کر۔ (اعمال 7:55)

خدا اپنے جلال کا اظہار بنی اسرائیل پر بیابانی آوارگی میں ظاہر کرتا رہا ہے اس کے علاوہ فرشتوں کے ظہور میں بھی خدا نے اکثر لوگوں پر اپنا جلال ظاہر کیاِ اوراپنے نور سے منور کیاِ۔ اب ستفنس خدا کے جلال کانظارہ یوں کر رہا ہے کہ تثلیث کے دوسرے رُکن مسیح یسوع کو خدا باپ کے دہنی طرف کھڑا دیکھ رہا ہے۔

فقیہوں اور فریسیوں کی نگاہ میں خدا کا جلال محض ہیکل میں موجود تھا اور یہ اُن کی نظر میں گراں قدر تھالیکن انہیں سے قسم کا جلال دیکھنے کو نہ ملا جس قسم کا ستفنس نے دیکھا۔کیونکہ وہ اس قسم کی خدا کی حضوری پر ایمان نہیں رکھتے تھے وہ سمجھتے تھے کہ خدا صرف ہیکل ہی میں موجود ہے اور اُسی جگہ سے اپنے لوگوں کے ساتھ رفاقت رکھتا ہے لیکن اُن کا یہ خیال سراسر غلط ہے۔ بادل کے ستون اور آگ کے ستون میں خدا کے جلال کی موجودگی کو اہمیت نہیں دے رہے تھے بلکہ صرف اس بات کو اہمیت دے رہے تھے کہ خدا صرف ہیکل ہی میں موجود ہے۔ ستفنس نے جو خدا کا جلال دیکھا وہ آسمان پر سے نظر آیا، براہ راست خدا کے تخت کو دیکھا۔ وہ ایسا جلال ہے جو انسان سے بالا تر ہے۔

کہا کہ دیکھو! مَیں آسمان کو کھلا اور ابنِ آدم کو خدا کی دہنی طرف کھڑا ہوا دیکھتاہوں۔ (اعمال 56:7)

یہ بات سب سننے والوں کے لئے نہایت حیران کُن تھی جب ستفنس نے کہا کہ میں آسمان کو کھلا اور ابن آدم کو خدا کی دہنی طرف کھڑا دیکھتا ہوں۔ یہودی موسوی شریعت کے تحت لعنت اور برکت

کو نظر انداز کر رہے تھے۔ انہوں نے خدا سے برکت حاصل کرنے کے راز کھو دیا تھا اور وہ شریعت کی اصل رُوح کو ترک کر رہے تھے۔

ابنِ آدم یسوع مسیح ناصری ہے جسے مصلوب کیا گیا اور وہ پھر تیسرے دن مُردوں میں سے جی اُٹھا اور آسمان پر چلا گیا۔ وہ گلیلی تھا۔یسوع مسیح کا بچپن ناصرت میں گزرا اور اسی سبب سے وہ ناصری کہلایا اور یسوع مسیح کے ساتھ اُس کا لقب ناصری بھی فقیھوں فریسیوں کے لئے عجیب کشمکش بنا ہوا تھا۔پس بہت سی ایسی باتیں یسوع مسیح کی مخالفت میں سردار کاہنوں نے بطور گواہی کے پیش کی اور یہودی صدر عدالت میں انہی باتوں کو یسوع مسیح کے خلاف مقدمہ کے لئے استعمال کیا۔ پھر وہ یہ کہہ کر بھی یسوع کا انکار کر رہے تھے کہ کیا ناصرت سے کوئی اچھی چیز نکل سکتی ہے؟

فقیھوں و فریسیوں کی نگاہ میں یسوع مسیح کسی طرح بھی برکت کا پیش خیمہ نہیں تھا۔وہ ہر بات میں اُس کی مخالفت پر اڑے رہے اور یہاں تک مخالفت کی کہ اُسے قتل کیا۔

اعمال کی کتاب کا مصنف لکھتا ہے کہ یسوع مسیح خدا کے دہنی طرف کھڑا ہے۔یہ آیت واضح طور پر یسوع مسیح کی برتری اُسکی فضیلت اور الوہیت کو بیان کرتی ہے کیونکہ مذکور ہے کہ وہ خدا باپ کی دہنی طرف کھڑا ہے۔ یہ نہایت اعزاز کی بات ہے۔ اور علم الٰہی کے مطابق وہ تثلیث کا دوسرا رُکن ہے۔بنی نوع انسان کی نجات کے لئے وہ درمیانی ہے۔پس یسوع مسیح کے جلال سے انکار نہیں کیا جا سکتا۔

اگر غور کریں تو کئی سوالات جنم لیتے ہیں کہ وہ کیوں کھڑا تھا؟ آیت میں اس کی کوئی وجہ بیان نہیں کی گئی اگر اس پر لکھنا چاہیں تو سینکڑوں اوراق لکھے جا سکتے ہیں ،تاہم ایسے سوالات کسی طور سے بھی یسوع کے جلال کو کم نہیں کر سکتے اور دوسرا یہ کہ وہ سردار کاہن ہے۔اور وہ ایسے مقام پر کھڑا ہے جو انسانی سوچ دنگ رہ جاتی ہے،وہ تثلیث کے دوسرے رکن کے طور پر اور خدا کا قدوس ہونے کے ناطے خدا کی طرف کھڑا ہے۔ وہ ان کاہنوں سے بڑا ہے جو زمین پر اپنے نفع کے لئے کہانت کا ڈھنڈورا پیٹ رہے ہیں۔

ستفنس بھی خدا کے جلال کو دیکھ رہا تھا، اور اُسے ذرا بھی دوسروں کی پروا نہ تھی۔

مگر انہوں نے بڑے زور سے چِلّا کر اپنے کان بند کر لئے اور ایک دل ہو کر اُس پر جھپٹے۔اور شہر سے باہر نکال کر سنگسار کرنے لگے اور گواہوں نے اپنے کپڑے ساؤل نام ایک جوان کے پاؤں کے پاس رکھ دئے۔ (اعمال 7:57-58)

یہاں فقیہوں و فریسیوں کا کچھ حیران کُن رویہ دیکھنے میں آ رہا ہے۔ صدر عدالت کے اکثر مقدمات میں ہم دیکھتے ہیں کہ گواہوں کی بڑی اہمیت ہے۔ ہو سکتا ہے اس واقعہ میں بھی دو یا تین گواہ پیش کئے گئے ہوں۔ جو جرم کی داستان بیان کریں۔ تاکہ ستفنس کو مجرم قرار دیا جائے اور اُسے سنگسار کیا جائے۔

گواہوں کو پیش کرنے کا ایک باقاعدہ طریقہ کار تھا، تاکہ حتیٰ الامکان مجرم کو سزا سے بچا لیا جائے۔ پہلے ایک گواہ پیش کیا جاتا تھا اور اُس کی گواہی کو پرکھا جاتا کہ آیا کہاں تک اس بات میں حقیقت ہے، پھر دوسرا گواہ پیش کیا جاتا تھا۔یسوع مسیح کی پیشیوں کے دوران بھی اسی طرح گواہ پیش کئے گئے۔

سنگسار کرنے کی سزا بھی قتل کر دینے کے مترادف تھی اور اکثر ایسا ہو بھی جاتا تھا کہ مجرم اپنی جان سے ہاتھ دھو بیٹھتا تھا۔ اور ستفنس کے ساتھ بھی ایسا ہی ہوا کہ اُسے سنگسار کِیا گیا ، یہاں تک کہ اُسے قتل کر دیا گیا۔ لیکن ستفنس نے دیکھا کہ یسوع مسیح خدا کے دہنی طرف کھڑا ہے۔جب تک کہ خدا اُس کے دشمنوں کو اُس کے پاؤں تلے کی چوکی نہ کر دے۔

یہ خوشخبری کا زمانہ تھا جب خدا نے موقع دیا کہ بنی اسرائیل کے علاوہ قوموں کو بھی خوشخبری کو قبول کرنے اور نجات پانے کی نوید سُنائی۔

ستفنس کی سزا کے پیچھے ایک مقدمہ تیار کیا گیا ہے اُس کا جرم ہیکل کے ماحول کو خراب کرنا تھا یا یوں کہئے کہ اُس نے ہیکل کے تقدس کو پائمال کِیا کیونکہ فقیہوں اور فریسیوں کی نظر میں ہیکل میں خدا کی حضوری موجود تھی لیکن ستفنس انہیں یہ باور کر رہا تھا کہ انبیا کی تاریخ سے بھی یہ پتہ چلتا ہے کہ خدا اپنے لوگوں پر مختلف اوقات اور جگہوں میں ظاہر ہوتا رہا ہے۔ وہ کسی خاص جگہ میں مقید نہیں رہتا۔ اور اس سے بھی بڑھ کر یہ ہیکل جس شخصیت کا عکس ہے وہ تو خود اس جہان میں وارد ہوچکا ہے یعنی مسیح یسوع۔

پس یہودی سردار کاہنوں نے اس بات کو ستفنس کا قصور قرار دیا اور اُس مجرم بھی قرا ردیا۔حالانکہ ستفنس صاحبِ علم اور صاحب عقل انسان تھا وہ کیونکر یہواہ خدا کی تکفیر کرے گا۔

تاہم ستفنس کے برخلاف یہ مقدمہ تھا کہ اُس یسوع مسیح کو فضیلت دی اور بالواسطہ طور پر ہیکل کی جگہ یسوع مسیح کو فضیلت دی۔ یسعیاہ کی کتاب کے مطابق یسوع مسیح کو راستباز کہا۔

ستنفس کو سنگسار کرنے کے لئے گواہوں نے اپنے کپڑے اُتارے اور ساؤل نامی شخص کے قدموں میں رکھ دئے۔ ساؤل اگلے چند ابواب میں نہایت اہم شخصیت کے طورپر اُبھرے گا۔ لیکن اعمال ساتویں باب میں وہ مسیحیوں کا سخت مخالف ہے۔ ساؤل کا تعلق بنیامین کے قبیلے سے ہے۔

اسرائیل کا پہلا بادشاہ ساؤل بھی بنیامین کے قبیلے میں سا تھا۔ لیکن یہ دونوں اشخاص تاریخ کے اعتبار سے ایک دوسرے سے مختلف ہیں۔ اوران دونوں اشخاص میں کئی سالوں کا فرق ہے۔ یہاں جس ساؤل کا ذکر ہے وہ گملی ایل کا شاگرد ہے اور گملی ایل کے شہر ہی میں یہ ستفنس کو سنگسار کرنے کا واقعہ پیش آرہا ہے۔

اگلے چند ابواب میں ہمیں یہ بھی پتہ چلے گا کہ ساؤل بڑا سخت اور غصیلہ شخص ہے ،وہ مسیحیوں کو مارتا کُوٹتا اور اُنہیں ستاتا ہے۔ان دنوں منظم گروپ کام کرتے تھے جو یروشلیم کی ساکھ اور یہودی مذہبی امور کے تشخص کو قائم رکھنے کے لئے کام کرتے تھے۔

پس یہ ستفنس کو سنگسار کرتے رہے اور وہ یہ کہہ کر دُعا کرتا رہا کہ اے خداوند یسوع! میری رُوح کو قبول کر۔ (اعمال 7:60)

سب لوگ ستفنس کو سنگسار کر رہے تھے اور ساؤل اس کے قتل پر راضی تھا۔ اور دُعا کر رہا تھا کہ اے خداوند یسوع میری رُوح کو قبول کر۔ ایسی دُعا بہت سے مسیحائی زبوروں میں بھی ملتی ہے۔ جہاں بنی نوع انسان کا خدا کے ساتھ رُوحانی تعلق کا ذکر ملتا ہے۔ ستفنس بھی دُعا میں خدا پر کامل بھروسہ کرتا ہے اور اپنی رُوح اُس کے ہاتھوں میں سونپتا ہے۔

ایسے الفاظ انہوں نے یسوع مسیح کی زبانِ مبارک سے بھی سُنے تھے جب یسوع صلیب پر تھا اور اُس نے یہ الفاظ کہے تھے اے باپ مَیں اپنی رُوح تیرے ہاتھوں میں سونپتا ہوں۔

ستفنس نے گواہی دی کہ میں آسمان کو کھلا اور ابنِ آدم کو کھڑا دیکھتا ہوں اس کے ساتھ ہی لوگوں نے اُس کی مزید کوئی بات سُننے سے انکار کر دیا اور گلے پھاڑ پھاڑ کر چلّانے لگے اور سنگسار کرنے لگے اور گھسیٹ کر شہر سے باہر لے گئے۔

پھر اُس نے گھٹنے ٹیک کر بڑی آواز سے پکارا کہ اے خداوند! یہ گناہ ان کے ذمہ نہ لگا اور یہ کہہ کر سو گیا۔ (اعمال 7:60)

اگرچہ اُسے دُکھ دِیا جا رہا تھا تاہم وہ مطمئن تھا کیونکہ وہ اپنی آئندہ زندگی سے خوش تھا کہ وہ خداوند اپنے خدا کے آرام میں داخل ہونے جا رہا ہے۔ جب ستفنس نے اپنا واعظ شروع کِیا تو اُس وقت بھی

اُس کا چہرہ فرشتہ کا سا دکھائی دیتا تھا، اور اب بھی اُس کے چہرے میں کوئی شرمندگی یا افسردگی نہ تھی یعنی اُس کے دل میں خدا کا اطمینان تھا۔

زکریاہ کی کتاب میں پیشن گوئی ملتی ہے جس میں یسوع مسیح کو ہیکل کا دروازہ کہا گیاہے۔ اور پہلے بھی ہم سیکھ چکے ہیں کہ ہیکل یسوع مسیح کا عکس ہے اور یسوع مسیح حقیقت۔ اگر مکابین کی کتاب کو پڑھیں اور ویسے بھی پرانے عہدنامہ میں موجود ہیکل یا پرانے عہدنامہ کی رُوحانی اشیا دراصل یسوع مسیح کا عکس ہیں اور یسوع مسیح حقیقت۔

جب لوگ اُسے سنگسار کر رہے ہیں تو وہ اُن کے لئے معافی کی دُعا کرتا ہے تاکہ خدا اپنا غضب اُن پر نہ اُنڈیلے۔ اگرچہ ایسی دُعا کرنا کوئی معمولی بات نہیں ، کیونکہ ممکن نہیں کہ ستانے والوں کے لئے یوں دُعا کی جائے۔تاہم ابتدائی کلیسیا کے مسیحیوں کے لئے یہ دُعا ایک نمونہ ہے۔ کہ اُس نے کس قدر دُکھ برداشت کیا اور ایمان سے منحرف نہ ہوا۔

دُعا کرنے کے بعد ستفنس سو گیا۔ جب نئے عہد نامہ میں موت کے حوالہ سے لفظ سونا استعمال کیا جاتا ہے تو اشارہ رُوح کی طرف نہیں بلکہ بدن کی طرف ہوتا ہے موت کے وقت ایماندار کی رُوح خدا کی پاس چلی جاتی ہے اور محض بدن سو جاتا ہے۔

عام حالات میں یہودیوں کو موت کی سزا پر عمل در آمد کرنے کی اجازت نہ تھی۔ یہ حق رومی حاکموں کے لئے مخصوص تھا۔ لیکن جب ہیکل کو خطرہ درپیش ہوتا تو رومی اس حکم میں رعایت کرتے تھے۔

ستفنس پر ہیکل کے خلاف بولنے کا الزام تھا اگرچہ یہ الزام بے بنیاد تھا۔ مگر یہودیوں نے پھر بھی اُسے موت کی سزا سُنائی یسوع پر بھی ہیکل کو برباد کرنے کا الزام لگایا گیا۔ لیکن اُس وقت گواہوں کے بیانات میں تضاد تھا۔

اور ساؤل اُس کے قتل پر راضی تھا اُسی دن اُس کلیسیا پر جو یروشلیم میں تھی بڑا ظلم برپا ہوا اور رسولوں کے سوا سب لوگ یہودیہ اور سامریہ کی اطراف میں پراگندہ ہو گئے۔ (اعمال 8:1)

یروشلیم میں ہونے والا یہ ظلم بالخصوص اُن مسیحیوں پر ہوا جو یہودی سے مسیحی ہوئے اور عبرانی مائل یہودی تھے۔ تاہم ارد گرد کے علاقوں میں موجود مسیحیوں پر بھی ظلم ہوا۔ رسولوں میں زیادہ تر عبرانی مائل یہودی تھے جنھوں نے یسوع مسیح کو قبول کیا تھا۔ ساؤل نے گھر گھر گھُس کر مسیحیوں کو نکالا اور مارا کُوٹا۔

ستفنس کی کہانی کا بیان ساتویں باب میں ملتا ہے اور یہاں سے ہی کلیسیا کی ایذا رسانی کا دور شروع ہوتا ہے۔ لوگوں کو کلام سنانے کے ساتھ ساتھ ریلیف فنڈ کی تقسیم کی خدمت بھی پھلدار تھی۔ پس کلیسیا میں موجود ہر طرح کی خدمت پر فائز لوگوں کو نشانہ بنایا گیا۔ جب کلیسیا پر ظلم برپا ہوا تو رسول وہاں سے یہودیہ اور سامریہ کی اطراف میں پراگندہ ہو گئے۔

در اصل اس ایذا رسانی کے نتیجہ میں یسوع مسیح کی وہ بات پوری ہونے جا رہی تھی کہ یروشلیم سے شروع کر کے یہودیہ اور سامریہ بلکہ زمین کی انتہا تک میرے گواہ ہو گے۔ پس خدا کا یہ منصوبہ تھا

کہ جب وہ یروشلیم سے نکل کر دوسرے شہروں میں جائیں گے تو جہاں جہاں وہ جائیں گے وہاں خوشخبری کا کام کریں گے۔

خدا کا روح ساؤل کو متعارف کراتا ہے اُس کے اندر مسیحیت کی مخالفت کی زبردست کشمکش جاری تھی مسیحیوں کے دشمن کے دن گنے چُنے جا چکے تھے کیونکہ بہت جلد خدا کا رُوح اُسے اپنے کام کے لئے اپنے بُلاوے کے مطابق استعمال کرنے کو تھا۔

ساؤل ستفنس کے قتل پر راضی تھا۔ مسیحیوں کو ستانے میں ساؤل سب کے آگے تھا ستنفس کی موت کے ساتھ ہی کلیسیا میں ظلم کے دروازے کھل گئے اور کلیسیا میں ایذا رسانی کا دور شروع ہو گیا۔

اور دیندار لوگ ستفنس کو دفن کرنے کے لئے لے گئے اور اُس پر بڑا ماتم کِیا اور ساؤل کلیسیا کو اس طرح تباہ کرتا رہا کہ گھر گھر گھُس کر اور مردوں اور عورتوں کو گھسیٹ کر قید کراتا تھا۔ (اعمال 3-2:8)

ساؤل بڑا کارنامہ کرنے جا رہا تھا اُس نے یہ بیڑا اُٹھایا کہ وہ مسیح یسوع کے پیروکاروں کو تباہ و برباد کر کے چھوڑے گا۔ ساؤل باقاعدہ طور پر یہودی سردار کاہنوں سے اس بات کا اجازت نامہ لے کر اس کام کے لئے روانہ ہوا۔ یعنی یہودیوں کی صدر عدالت کے ایما پر وہ یہ کام کرنے نکلا تھا۔ اُس نے بطور یہودی اپنی گواہی کو پورے طور پر قائم رکھنے کے لئے یہ فریضہ انجام دیا۔

دراصل ساؤل پرانے عہدنامہ کے انبیا جیسے یرمیاہ اور یسعیاہ کے احکامات کی حفاظت کے لئے یہ کام کر رہا تھا۔ کیونکہ وہ مسیحیت کو ناصریوں کا بدعتی فرقہ قرار دے چکے تھے۔ اور پھر گھر گھر گھُس کر کلیسیا کو مارا اور کُوٹا۔ خواتین اور مردوں کو مارا اور اُنہیں جیل میں ڈال دیا۔ جیل میں ڈالنا اتنی کڑی سزا نہیں ہوتی جتنا کہ زدو کوب کرنا۔

تاہم ایذا رسانی کا زیادہ زور یروشلیم میں ہی تھا کیونکہ صدر عدالت والوں نے یروشلیم جو یہودیوں کا مرکز تھا کلیسیا کو یہاں سے نکالنے کی کوشش کی۔ سنہیڈرن کے لوگ مسیحیوں سے حسد کرتے تھے اور وہاں ایک فرقہ جنہیں ہیرودیوں کے نام سے جانا جاتا ہے، یہودی سردار کاہن سراسر اُن کے خلاف تھے۔ اور بالخصوص مسیحیوں کے۔اسی لئے یروشلیم سے ایذا رسانی کا آغاز ہوا اور زیادہ تر یروشلیم کے ہی عبرانی مائل مسیحی اس ایذا رسانی کا شکار ہوئے۔

یہودیوں کا یہ منصوبہ تھا کہ شریعت کا استثنا رہے اور شریعت کے احکامات کی پیروی جاری رہے۔ ہیرودیوں کا فرقہ اور زیلوتیسی اور ان کے علاوہ یہودیوں کے کئی فرقہ موجود تھے۔ اگرچہ باز باتوں میں یہ شریعت کے باتوں میں ایک دوسرے اختلاف کرتے تھے لیکن اتنا سخت گیر نہیں کہ ایک دوسرے کو قتل کرنے تک چلے جائیں جیسا مسیحیوں کے ساتھ کیا گیا۔

ساؤل نے بنیادی طور پر جس کا م کا بیڑا اُٹھایا وہ یہ تھا کہ وہ یسوع مسیح ناصری کے پھیلائی ہوئی تمام تعلیم اور اُس کے ماننے والوں کا قلع قمع کرے۔ وہ مسیح یسوع کو قبول کرنے والوں سے نفرت کرتا

تھا اسی لئے انہیں گھروں سے گھسیٹ گھسیٹ کر باہر نکال کر لاتا تھا۔ کیونکہ مسیحیت کے پیروکار یسوع مسیح ناصری کی مصلوبیت پر بات کرتے تھے اور اس کا ذمہ دار انہی صدر عدالت والوں کو ٹھہراتے تھے۔

لیکن یسوع مسیح کو خدا کے دہنی طرف کھڑا ہوا دیکھا گیا۔ ساؤل نے اس ایذا رسانی کی بنیاد رکھی۔ اور ستفنس تو خدا کے پاس جا چکا تھا۔ اور تمام مسیحی یروشلیم سے تتر بتر ہو گئے تھے اور دوسروں شہروں کی طرف رُخ کر گئے تھے۔

رسولوں کے سوا سب لوگ پراگندہ ہوگئے رسول شہر ہی میں رہے۔ ستنفس کے قتل کے بعد یہودی اس گھات میں تھے کہ اب وہ مسیحیوں کو نکال نکال کر قتل کریں۔

دیندار لوگ جنہّوں نے ستفنس کو دفن کیا۔ ان کی شناخت نہیں کرائی گئی۔ غالباً یہ وہ مسیحی تھے جو ابھی یروشلیم سے نکالے نہیں گئے تھے۔ یا شاید خدا ترس یہودی تھے جنہوں نے اُسے لائق طور پر دفن کیا۔

پس جو پراگندہ ہوگئے تھے وہ کلام کی خوشخبری دیتے پھرے۔ (اعمال 4:8)

پس ایذا رسانی کا کس قدر خوش آیند نتیجہ نکلا کہ وہ جہاں کہیں گئے وہاں کلام کی منادی کرتے گئے۔ جس کے باعث بہت سے لوگوں نے یسوع مسیح کے بارے میں جانا اور اُسے اپنا شخصی نجات دہندہ

قبول کیا۔ کرنتھیوں کے نام پہلے خط میں بھی اس بات پر زور دیا گیا ہے کہ ہم جہاں کہیں جائیں خداوند کی خوشخبری کا کام کریں۔

اور یقیناً خدا بھی ہم سے یہی توقع کرتا ہے کہ ہم خداوند خدا کی پرستش کریں جہاں کہیں جائیں ہماری زندگیوں سے خداوند کا نام عزت اور جلال پائے۔ اور خداوند اپنے کلام سے بہتوں کی زندگیوں کو بدلے۔ اور لوگ نجات پائیں۔ اس سے ہمارا نظریہ حیات بالکل بدل جائے گا، ہمارے کردار تبدیل ہو جائے گا۔ اور ہماری زندگی مسیح کی مانند ہونا شروع ہو جائے گی۔

پس وہ جہاں کہیں گئے انہوں نے خداوند سے یہی کہا کہ میں حاضر ہوں۔ یوں انہوں نے خداوند خدا کے کلام کی منادی کا کام کیا۔ ایسا کرنے سے حالات بدل جاتے ہیں، مسائل حل ہوتے ہیں اور خداوند کی قربت نصیب ہوتی ہے۔

اور فلپس شہرِ سامریہ میں جا کر لوگوں میں مسیح کی منادی کرنے لگا۔ (اعمال 5:8)

فلپس سامریہ میں خوشخبری کی منادی کرنے لگا اور ایذا رسانی کے بعد لفظ مسیح زیادہ استعمال ہوا اور مسیح کے نام کی منادی ہوئی، فلپس نے زیادہ تر اسی نام سے منادی کی۔ کیونکہ لوگ زیادہ تر یہی سمجھتے تھے کہ مسیح آنے والا ہے۔ جیسا کہ سامری عورت یوحنا کی انجیل کے چوتھے باب میں یسوع مسیح سے بات کرتی ہے ، تو وہ مسیح کے منتظر ہونے کا دعویٰ کرتی ہے ، یعنی لوگ مسیح کے منتظر تھے۔ اسلئے یہ ظاہر کرنے کے لئے مسیح آچکا ہے ، وہ یسوع مسیح کے نام سے منادی کرتے تھے۔

سامریہ بنی اسرائیل کی شمالی سلطنت کا در الخلافہ تھا۔ داؤد اور پھر سلیمان بادشاہ نے سامریہ کو اپنے زمانہ میں مکروہات سے پاک رکھنے اور اسے زندہ خدا کے لئے مخصوص کرنے پر زور دیا۔ سلیمان کے بعد بنی اسرائیل کی متحدہ سلطنت دو حصوں میں تقسیم ہو گئی تھی بنی اسرائیل کی شمالی سلطنت جس میں دس قبیلے شامل تھے اور اسرائیل کی جنوبی سلطنت جس میں دو قبیلے شامل تھے اسے یہوداہ کی سلطنت بھی کہاجاتا ہے۔ پس بادشاہت تقسیم ہونے سے اسرائیل دو حصوں میں تقسیم ہو گیا۔

رجبعام اسرائیل کی جنوبی سلطنت کا پہلا بادشاہ تھا ۔سلیمان کے بعد رجعام نے جنوبی سلطنت پر بادشاہت کا آغاز کیا۔ وہ بھی اپنی تکنیکی قابلیت میں ماہر تھا۔ اور یربعام اسرائیل کی شمالی سلطنت کا بادشاہ بنا ،اس میں دس قبیلے شامل تھے۔ رجبعام کے حصے میں چونکہ جنوبی سلطنت کی بادشاہت تھی اور جنوبی سلطنت کا مرکز یروشلیم شہر تھا، اسلئے یروشلیم کی فصیل اور اس کے دروازے اور کواڑے رجبعام کے اختیار میں آئے۔ اور اس انہی کا اختیار تھا۔ تاہم باقی دس قبیلے بھی تہواروں کے موقع پر اپنی قربانیاں چڑھانے یروشلیم ہی آتے تھے۔ یربعام کو بھی سلطنت کا بادشاہ بنا دیا لیکن اس کے ساتھ خدا کا ہاتھ نہیں تھا۔ اور اُس کی تقرری خدا کی مرضی سے نہیں تھی۔ اور سردار کاہن جنوبی سلطنت میں سے ہی ہوتا تھا۔ اور ہیکل کے تمام اختیار کا کنٹرول جنوبی سلطنت کے پاس ہی تھا۔

شمالی سلطنت کے زیادہ تر بادشاہ بُت پرست بھی آتے رہے۔ پس خدا ان سے خفا ہوا اور اسوریوں کے ہاتھوں اسرائیل کی شمالی سلطنت تباہ و برباد ہوگئی۔ جب اسوریوں نے ان دس قبائل کو پراگندہ کیا تو وہ یہ سب تتر بتر ہو گئے اور اسوریوں کے حکمرانی کے علاقہ میں جا بجا بسنے لگے اور بودو باش کرنے لگے۔

جب شمالی سلطنت کے دس قبائل نے اپنی سلطنت کا وجود الگ سے قائم کیا تو انہوں نے سامریہ کو اپنا درالخلافہ مقرر کیا۔سامریہ میں بہت سے غیر اقوام کے لوگ بھی رہتے تھے۔ یوں غیر اقوام کے لوگ بھی بنی اسرائیل کی شمالی سلطنت میں شامل رہے۔ شمالی سلطنت کے لوگوں نے اسوری حکومت کی پالیسیاں اختیار کیں۔ اور بعد ازاں انہی اسوریوں کے ہاتھوں نقصان بھی اٹھایا اور تباہ ہوئے۔

اسرائیل کی جنوبی سلطنت کو بابل کے ہاتھوں زوال آیا، لوگوں کو اسیر کر کے لے گئے۔ لیکن اسیری کے بعد پھر بارہ قبیلوں کی متحدہ سلطنت ہی وجود میں آئی۔ اور انہوں نے از سرنو ہیکل اور یروشلیم کی فصیل کی تعمیر کی بنیاد ڈالی۔

اسرائیل کی شمالی سلطنت722 ق م میں اسور کے ہاتھوں برباد ہوئے اور جنوبی سلطنت 586 ق م میں بابل کے ہاتھوں برباد ہوئی۔

بابلی اسیری کے بعد جو یہودی واپس آئے وہ ایک بڑی تعداد میں تھے اور واپسی کے بعد جنوبی اورشمالی سلطنت کی دوبارہ بنیاد نہیں ڈالی۔ بلکہ وہ مجموعی طور پر یہودی کہلائے۔ ہیکل کی تعمیر از سر نو کی گئی اور یروشلیم کی فصیل بھی تعمیر کی گئی۔ کیونکہ شمالی سلطنت کے لوگ 722 ق م میں اسیر ہوئے تھے اور اسوریوں کے ہاتھوں پراگندہ ہوئے تھے۔ لیکن چھٹی صدی قبل مسیح میں جب جنوبی سلطنت اسیر ہوئی تو انہوں بابل میں اسیر کر کے لایا گیا۔لیکن جب چوتھی صدی مسیحی میں سب بابلی اسیروں

کو واپس جانے اور ہیکل تعمیر کرنے کا حکم جاری کیا تو بعد ازاں شمالی سلطنت کے اسیر میں رفتہ رفتہ واپس اسرائیل کا رخ کرنے لگے یوں اسیری کے بعد پھر متحدہ سلطنت کا قیام ہی وجود میں آیا۔

سامری لوگ چونکہ موسوی شریعت کو ہی مانتے اور اس پر عمل کرتے تھے ، لیکن یہودی ان سے کسی قسم کا برتاؤ کرنا نہیں چاہتے تھے بلکہ اُن سے نفرت کرتے تھے کیونکہ وہ مخلوط النسل تھے۔

سامریوں کے وجود کی دو وجوہات ہیں پہلا جب اسرائیل کی شمالی سلطنت کی بنیاد پڑی تو اس سلطنت کا دارالخلافہ سامریہ شہر تھا یہاں چونکہ خالصتاً یہودی نہیں رہتے تھے بلکہ بہت سے غیر قوم لوگ بھی تھے اور یہاں جب یہودیوں نے بہت سے غیر اقوام لوگوں سے شادیاں کیں تو یہودیوں میں مخلوط نسل کا رواج پڑا تاہم یہاں سامریوں اور یہودیوں کی مخلوط نسل کا اتنا زیادہ زور دکھائی نہیں دیتا جتنا کہ اسیری کے بعد ہوا۔ کیونکہ جب بنی اسرائیل لوگ اسیر تھے تو انہوں نے بہت سی غیر اقوام عورتوں سے شادیاں کر لی تھیں پس یہودی لڑکیوں اور لڑکوں کا غیر اقوام لڑکوں اور لڑکیوں سے شادیاں کرنے سے ایک مخلوظ نسل وجود میں آئی، سامری انہی میں سے تھے۔

سامری نسل یسوع مسیح کے زمانہ میں بھی تھی ، یوحنا کی انجیل کے چوتھے باب میں سامری عورت ہی تھی جو یسوع سے بات چیت کر رہی تھی۔اور یہودی سردار کاہن سامریوں سے کتراتے تھے اور ان سے کسی قسم کا برتاؤ رکھنا پسند نہیں کرتے تھے۔ نہ صرف سردار کاہن بلکہ عام یہودی بھی ایسے ہی تھے وہ بھی سامریوں سے نفرت کرتے تھے۔

اس بات کو سامری بھی سمجھتے تھے اور یہودی بلاشبہ نسلی اعتبار سے بہتر تھے۔ اناجیل میں نیک سامری کا کہانی ذکر ملتا ہے اس کی تفسیر سے بھی یہ بات سامنے آتی ہے کہ یہودی لوگ سامریوں سے قطع تعلق رہتے تھے۔ سامری بھی یسوع مسیح کے منتظر تھے کیونکہ وہ بھی انبیا کو اپنے باپ دادا شمار کرتے تھے۔ اور انہی پیشن گوئیوں پر ایمان رکھتے تھے جن پر یہودی۔ سامری بھی استثنا 18:18 میں مندرج پیشنگوئی پر ایمان رکھتے تھے کہ موسیٰ کی مانند ایک نبی آئے اور اس کے متعلق اظہار سامری عورت نے یعقوب کے کنوئیں پر کیا جب عورت نے مثیلِ موسیٰ کے آنے کے انتظار کر اظہار کیا۔

یسوع در حقیقت وہ نبی تھا جس کے بارے میں استثنا کی کتاب میں پیشن گوئی مندرج ہے۔ نسلی اعتبار سے وہ موسیٰ کے بھائیوں میں سے ہے، عجائب میں اُس نے مرُدے تک زندہ کئے۔اندھوں کو بینائی۔ قیدیوں کو رہائی اور بیماریوں میں پھنسے اور جکڑے ہوئے لوگوں کو آزاد کیا۔ اور سب سے بڑھ کر ہمیشہ کے ابدی آرام یعنی خدا کی بادشاہی کی تکمیل کے لئے کام کیا اور اُس کی خوشخبری ہر ایک کو دی۔ اور اپنے فضل کے وسیلہ سے غیر اقوام کو بھی اس میں شریک کیا۔

اور جو معجزے فلپس دکھاتا تھا لوگوں نے اُنھیں سُن کر اور دیکھ کر بالاتفاق اُسکی باتوں پر جی لگایا۔ کیونکہ بہتیرے لوگوں میں سے ناپاک رُوحیں بڑی آواز سے چِلّا چِلّا کر نکل گئیں اور بہت سے مفلوج اور لنگڑے اچھے کئے گئے۔اور اُس شہر میں بڑی خوشی ہوئی۔ (اعمال 8:6-8)

یہاں ازسرِنو یسوع مسیح کی شفائیہ خدمت کا آغاز ہوا اور جس طرح یسوع مسیح بیماروں کو شفا دیتا اور انہیں اچھا کرتا تھا اسی طرح فلپس نے بہت سے معجزے دکھائے اور لوگوں نے اُس کی طرف توجہ کی۔ لوگوں میں سے ناپاک رُوحیں نکل گئیں۔ خوشخبری سنائی گئی اور لوگوں نے یسوع مسیح کو قبول کیا۔ ایسے حیران کن معجزات یسوع مسیح نے بھی کئے یوں تاریخ میں ایک حیرت انگیز باب رقم ہوا۔اور ہر خاص و عام نے یسوع مسیح کی قدرت کا اقرار کیا۔ اب یہی خدمت خداوند یسوع مسیح اپنے رسولوں سے لے رہا ہے۔ پس ہم دیکھتے ہیں کہ بدروحیں چلّاتی ہوئی بھاگتی ہیں، بہت سے مفلوج اور لنگڑے اچھے کئے جاتے ہیں۔ لوگوں کی خوشی نے ایک بار پھر سکوت کو توڑا ، ایذا رسانی کے بعد لوگوں میں بدروحوں اور بیماریوں سے شفا پانے کے بعد خوشی کی لہر دوڑی۔

پرانے عہدنامہ کے انبیا کی نبوتیں پوری ہوئیں اور بیماریوں کو اچھا کیا گیا اور قیدیوں کو رہائی کی نوید اور غریبوں کو خوشخبری سنائی گئی۔

یہ ضرورت مندوں کی داد رسی کا دور دورہ تھا۔ معافی اور بحالی کی آمد اور ضرورت مندوں کے لئے خوشخبری کا وقت تھا۔ اور لوگ اپنے مسائل پریشانیوں کے دور ہونے پر خوشی کا اظہار کر رہے تھے۔ پورے شہر میں خوشی کا ایک عجیب سا سماں ہو گا۔یہ خوشی نہایت غیر معمولی تھی ، لوگ خوشی کے باعث پھُولے نہ سما رہے تھے۔ ان معجزات کا مقصد لوگوں کو یہودیت کو مسیحیت میں شامل کرنا نہ تھا بلکہ اس کا مقصد لوگوں کی مشکلات اور مسائل کو دور کرنا تھا تاکہ وہ مسیح یسوع کی قدرت کو جانیں اور اُس کے ساتھ اپنا شخصی تعلق اُستوار کریں۔

اس سے پہلے شمعون نام ایک شخص اُس شہر میں جادو گری کرتا تھا۔۔۔ (اعمال 9:8)

شمعون اس شہر کے لوگوں سے اقتصادی تعلق کی بنا پر اپنی جادوگری کے باعث لوگوں کو حیران کرتا تھا۔وہ پیشہ وارانہ جادو گر تھا۔ بہت سی ثقافتوں میں لوگ جادوگری پر انحصار کرتے ہیں اور انہیں برکات اور مسائل کے حل کا ذریعہ تصور کرتے ہیں۔

وہ بہت مشہور شخص تھا اور اردگرد کے لوگ اس سے اسی نقطہ نظر سے تعلق رکھتے تھے۔ کہ وہ اپنے جادو کے کرتب دکھا کر لوگوں کو حیران کرتا تھا۔

۔۔۔اور سامریہ کے لوگوں کو حیران رکھتا اور یہ کہتا تھا کہ مَیں بھی کوئی بڑا شخص ہوں۔ اور چھوٹے سے بڑے تک سب اُس کی طرف متوجہ ہوتے اور کہتے تھے کہ یہ شخص خدا کی وہ قدرت ہے جسے بڑی کہتے ہیں۔ (اعمال 8:9-10)

شمعون دراصل پیشہ وارانہ جادو گر تھا۔ اور لوگ یہ سمجھتے تھے کہ اس میں خدا کی قدرت کام کرتی ہے لوگ اُس سے ڈرتے تھے اور اُس کے ڈر کی وجہ سے اُس کی بڑی عزت کرتے تھے۔اور شمعون اس بات سے بڑا خوش تھا۔وہ شاید ابھی تک اس بات آگاہ نہیں کہ اس سے بھی بڑی قدرت اور قوت موجود ہے جس نام سے بدروحیں اور بیماریاں جاتی رہتی ہیں۔ اور وہی ہستی ابدی اطمینان دیتی ہے۔

عین ممکن ہے شمعون جادوگر نے اپنی جادو گری کو چمکانے کے لئے بہت سے یونانی اور دوسری زبانوں میں موجود جادو گری کی کتابوں کا سہارا لیا ہو گا، جس کا مقصد جادو کے باعث لوگوں کو حیران کرنا اور اُن سے پیسے کمانا ہو سکتاہے۔ یا پھر دوسروں کے سامنے اپنے آپ کو بڑا بنا کر پیش کرنا۔

رومی حکومت کی طرف سے جادو گری پر کسی قسم کوئی ممانعت نہیں تھی، بلکہ اس قسم کے علم کے حصول کے عام اجازت تھی کیونکہ رومی حکومت اس دور بھی خود بُت پرستانہ ماحول کے تابع تھی۔ اور اسی قسم کے عوامل رومی ثقافت میں موجود تھے۔

پس شمعون جادوگر اپنے جادو کے علم سے لوگوں کو حیران کرتا تھا۔

وہ اسلئے اُس کی طرف متوجہ ہوتے تھے کہ اُس نے بڑی مُدت سے اپنے جادو کے سبب سے اُنکو حیران کر رکھا تھا۔لیکن جب انہوں نے فلپس کا یقین کیا جو خدا کی بادشاہی اور یسوع مسیح کے نام کی خوشخبری دیتا تھا تو سب لوگ خواہ مرد خواہ عورت بپتسمہ لینے لگے۔ اور شمعون نے خود بھی یقین کِیا اور بپتسمہ لے کر فلپس کے ساتھ رہا کِیا اور نشان اور بڑے بڑے معجزے دیکھ کر حیران ہوا۔ (اعمال 13-11:8)

یہ بڑی حیرانی کی بات تھی کہ شمعون اتنے سارے لوگوں کی توجہ اپنی طرف مبذول کرائے ہوئے تھا۔ اور لوگ اُس کی جادوگری سے حیران ہوتے تھے۔ سامریہ کے شہر میں یہ ایک مشہور شخص تھا۔ لیکن فلپس نے خداوند خدا کی قدرت کے باعث معجزات کئے ، کلام کی خوشخبری دی اور بہت

سے لوگوں نے فلپس کا یقین کیا اور بپتسمہ لینے لگے ہمیں یہ معلوم نہیں کہ آیا کہ فلپس بھی یوحنا کی طرح بپتسمہ دیتا تھا یا نہیں تاہم بپتسمہ یسوع مسیح کو قبول کرنے کے بعد کلیسیا میں شامل ہونے کے لئے دیا جا رہا تھا کیونکہ غیر اقوام سے لوگ یسوع مسیح کو قبول کر کے مسیحیت میں داخل ہو رہے تھے۔

یہ کوئی نئی یہودی تحریک نہیں تھی جو رومیوں سے آزادی کے لئے جنگ کرے بلکہ یہ حقیقی تحریک تھی جس کا مقصد رُوحوں کی نجات تھا۔ اور جتنے لوگ یسوع مسیح کو قبول کرتے جا رہے تھے وہ کلیسیا میں شامل ہوتے جاتے تھے۔

اب لوگ تیزی سے مسیح یسوع کو قبول کر رہے تھے کیونکہ خدا کی بادشاہی کی خوشخبری انہیں دی جا رہی تھی یہی وجہ تھی کہ وہ بپتسمہ لیتے اور خدا کی جماعت میں شامل ہوتے جاتے تھے۔ لوگوں میں خوشی اور شادمانی کا دور دورہ یسوع مسیح کے زمانے کا خاصا رہا ہے۔ لوگوں کو نئے آسمان اور نئی زمین کی خوشخبری دی جا رہی تھی۔ خدا کے کلام کی خوشخبری اور یسوع مسیح کا نام لوگوں کے لئے بیش قیمت تھا، جس کے باعث اُن کی زندگیاں بدل رہی تھیں۔

خدا کی قدرت اس ہستی کے نام کے وسیلہ سے اپنی قدرت کو ظاہر کر رہی تھی یعنی یسوع مسیح کے نام کے وسیلہ سے حیرت انگیز معجزات اور کام ظہور میں آ رہے تھے۔ علم الآخرت اور علم المسیح رسولوں کی تعلیم کا مرکز تھا۔

یسوع مسیح کے کلام میں اس قدر قدرت موجود ہے کہ شمعون نے بھی بپتسمہ لیا اور وہ فلپس کے ساتھ رہا کیِا۔ فلپس نے خوشخبری کا آغاز کیِا تو اُس ہر ایک غیر مسیحی کو بھی اس برکت سے فیض یاب ہونے کی دعوت دی اور وہ دلیری سے خوشخبری کا کام کرتا رہا۔ شمعون جادو گری کے سب کام روپے کے عوض کرتا تھا لیکن یسوع مسیح حقیقی اور کامل شفا بغیر کسی قیمت کے عطا کرتا ہے بلکہ اس کے ساتھ ساتھ اُس نے خود ہماری قیمت ادا کی۔ اور فلپس اُن باتوں کا پرچار کر رہا تھا جس کا تعلق معافی ،بحالی اور خوشی سے تھا۔

لیکن بات خوش آئند ہے کہ شمعون نے فلپس کی باتوں کا یقین کیا اور اُس کے ساتھ رہا کیِا۔ اور خدا کی قدرت کے حیرت انگیز کاموں کو دیکھتا تھا۔ وہ فلپس کے ساتھ خداوند کی خدمت کے لئے ارد گرد کے علاقوں میں بھی جانے لگا۔

جب رسولوں نےجو یروشلیم میں تھے سُنا کہ سامریوں نے خدا کا کلام قبول کر لیا تو پطرس اور یوحنا کو اُنکے پاس بھیجا۔ (اعمال 14:8)

اب آیات کا رُخ واپس یروشلیم کی طرف جاتا ہے، یروشلیم کے لوگ یہ سُن کر خوش ہوئے کہ سامریوں نے خدا کا کلام قبول کیا۔ فلپس سامریہ کے علاقوں میں ہی خوشخبری کا کام کر رہا تھا۔خوشخبری کا پھیلاؤ رسولوں کی خدمت کا زبردست نتیجہ تھا۔ اگر کوئی یہودیت میں شامل ہونا چاہتا

تو اس کے لئے طریقہ فرق ہوتا، جبکہ مسیحیت میں داخل ہونے کا نشان بپتسمہ تھا۔ اگر کوئی غیر قوم شخص مسیحیت میں شامل ہوتا تو اُسے بپتسمہ دیا جاتا تھا۔

رسولوں نے جب ابتدائی خدمت کا آغاز کیا تو اُن کا دائرہ کار صرف یروشلیم ہی تھا اور وہ مسیح یسوع کے بارے میں منادی کرتے تھے اور اُس کے وسیلہ نجات کا پرچار کرتے تھے۔ لیکن ایذا رسانی کے بعد رسولوں کی منادی میں مزید وسعت آئی علم المسیح کے ساتھ ساتھ انہوں نے خدا کی بادشاہی کی منادی کا کام بھی کیا، کیونکہ نجات کی بخشش محض یہودیوں کے لئے نہیں کیونکہ مسیح یسوع بنی نوع انسان کے لئے آیا۔ اب منادی کا تیسرا مرحلہ یسوع مسیح کے نام سے خدا کی بادشاہی کی منادی کے ساتھ ساتھ ابدی زندگی کا اظہار بھی کیا جاتا ہے۔ کیونکہ ہم اخیر زمانہ میں ہیں۔

رسولوں نے ہمیشہ کوشش کی کہ اُن کا وعظ کرسٹو سنٹرک ہو یعنی مسیح یسوع کی بابت اور مسیح کے وسیلہ سے خدا کی بادشاہی کی بات کی جائے۔ اور یہ کہ یسوع ہی مسیح ہے ، وہی موعودہ مسیح ہے جس کے بارے میں پرانے عہدنامہ میں پیشن گوئیاں موجود ہیں۔ وہ سب یسوع مسیح میں پوری ہوتی ہیں۔ علم الآخرت اور علم المسیح کا تعلق کلیسیا سے ہے۔ کیونکہ اس کا آغاز پنتیکوست کے روز سے ہوا جب کلیسیا نے بڑے ایمان سے علم المسیح اور علم الآخرت کے متعلق تعلیم کو قبول کیا۔ اوررسولوں نے اس پر زور دیا۔

پس سامریہ میں منادی کا نتیجہ یہ ہوا کہ بہت سے لوگ اور اُن کے ساتھ شمعون جادوگر نے بھی اس تعلم کا یقین کیا اور اُن باتوں کو فلپس نے آخرت کے بارے میں لوگوں کو سکھایا جن کی تعلیم دی۔

پطرس اور یوحنا بھی غیر اقوام کے لئے خدا کی طرف سے معافی، بحالی اور نجات کی بخشش پر خوش ہوئے اور انہوں نے اس بھید کو جانا کہ خدا نے غیر اقوام کی نجات کے لئے دروازہ کھولا ہے۔

غیر قوموں میں سے بہت لوگوں نے نجات کی بخشش کی حاصل، لیکن جنہوں نے اُسے قبول کیا۔ اور ایمان رکھا کہ یسوع مسیح خداوند ہے۔ اور یسوع مسیح کے وسیلہ آخرت پر ایمان رکھا کہ وہ خدا کی بادشاہی میں شریک ہونگے۔ اور ابدی زندگی حاصل کریں گے۔

جوں جوں لوگ خداوند یسوع مسیح کو قبول کر کے خدا کی جماعت میں شامل ہوتے اور دوسروں ایمانداروں کے ساتھ خداوند کی کلیسیا میں شریک ہوتے رہے اور خداوند اُن پر رُوحانی اور جسمانی برکات اُنڈیلتا رہا۔

سامریہ میں یسوع مسیح کو قبول کرنے والوں میں بعض لوگ یروشلیم میں آئے جو تقریباً ایک دن کی مسافت پر واقع ہے اور یہاں آکر انہوں نے جو کچھ سامریہ میں ہو رہا تھا اُس کی خبر دی کہ لوگ یسوع مسیح کو قبول کر رہے ہیں۔ رسولوں نے جانا کہ خدا نے بھی سامریوں پر اپنی نجات کی بخشش جاری کر دی ہے۔

جب یروشلیم میں رسولوں کو کلیسیا کی ترقی کا علم ہوتا ہے تو پطرس اور یوحنا جو رسولوں میں سے دو مرکزی شخصیات ہیں وہ سامریہ کا رُخ کرتے ہیں۔ تاکہ دیکھیں کہ وہاں کیا کچھ ہو رہا ہے۔

یسوع مسیح کے زمانہ میں سامریہ کے لوگوں نے اس قدر ردِ عمل کا اظہار نہیں کیا تھا۔اور شاگرد اس بات سے بخوبی آگاہ تھے لیکن اب پطرس اور یوحنا کو یہ خبر پہنچی کہ انہوں نے یسوع مسیح کو قبول کر لیا ہے۔

انہوں نے جا کر اُن کے لئے دُعا کی کہ رُوح القدس پائیں کیونکہ اُس وقت تک اُن میں سے کسی پر نازل نہ ہوا تھا۔ انہوں نے صرف خداوند یسوع کے نام پر بپتسمہ لِیا تھا پھر اُنہوں نے اُن پر ہاتھ رکھے اور انہوں نے رُوح القدس پایا۔ (اعمال 8:15-17)

اس کی ابتدا تو دراصل پینتیکوست کے روز ہی سے ہو چکی تھی جب وہاں موجود ہر کسی شخص کو یوں معلوم ہوتا تھا جیسے رسول اُن ہی کی بولی بول رہے رہیں۔ سب رسول اپنی اپنی جگہ خداوند کی خدمت کر رہے تھے تاہم وہ ایک دوسرے جُدا نہ تھے۔ اس ساری خدمت کا مقصد یسوع مسیح کی کلیسیا قائم کرنا اور انہوں نے خدا کی بادشاہی کے لئے تیار کرنا تھا۔

جہاں تک یہودیوں کا تعلق ہے وہ تو قطعی طور پر سامریوں کو زندہ خدا کی نجات میں شریک نہیں کرتے تھے اور جب تک غیر اقوام پر نجات کی بخشش جاری نہ ہوئی تھی رسول بھی شاید ایسا ہی خیال

کرتے تھے لیکن اب خدا نے رسولوں پر بھی واضح کر دیا کہ نجات کہ بخشش غیر قوموں پر بھی جاری ہوئی۔

یہودیوں اور غیر اقوام میں مساوی طور پر نجات کی بخشش کا آغاز پینتیکوست کے روز سے ہوا، جب ہر ایک شخص نے اپنی ہی زبان میں خوشخبری کا کلام سُنا۔ اور جب پطرس اور یوحنا کو یہ خبر معلوم پڑی تو اُن کے پاس گئے اور رُوح القدس کی ہدایت سے اُن کے لئے دُعا کی تاکہ وہ رُوح القدس پائیں۔ یہ معجزانہ طور پر خدا کا ظہور تھا جس کے تحت خدا نے اُن کے دلوں میں ڈالا کہ وہ خداوند کی نجات کو قبول کریں ۔

یہ نجات کا بہت بڑا کام تھا جس سے سامری بھی روشناس ہوئے اور انہوں نے خداوند کی نجات کو دیکھا۔اور اس کا تجربہ کیا جس کے وہ منتظر تھےپس خداوند نے اُن کے لئے ایسا ہی کیا جیسا اُنہوں نے اعتقاد کیِا ، خداوند نے اُن کی عاجزی کا جواب دیا۔

کرنیلیس کی قبولیت پر یہ بات والکل واضح ہو گئی کہ خدا نے غیر اقوام کو بھی اُتنی ہی اہمیت دی جتنا کہ یہودی۔ پس خدا ہر ایک کی نجات کی فکر کرتا ہے۔

ایک طرح سے ہم کہہ سکتے ہیں کہ فلپس نے نجات کی خوشخبری کا کام سامریہ میں کیِا تو دراصل اُن کے لئے پینتیکوست کا دن دہرایا گیا جب انہوں موقع ملا کہ وہ کثرت سے خداوند کی جماعت میں شامل ہو سکتے ہیں۔ اور خداوند خدا نے اپنی نجات اُن پر ظاہر کی۔

پطرس اور یوحنا اور چند اور یہودی مسیحی یروشلیم سے سفر کر کے سامریہ میں پہنچے

جب شمعون نے دیکھا کہ رسولوں کے ہاتھ رکھنے سے رُوح القدس دیا جاتا ہے تو اُن کے پاس روپے لا کر کہا کہ مجھے بھی اختیار دو کہ جس پر مَیں ہاتھ رکھوں وہ روح القدس پائے۔(اعمال 8:18-19)

جب پطرس اور یوحنا نے سامریہ میں آکر رُوح القدس کی تابعداری کی اور اُن کے ہاتھ رکھنے سے لوگوں نے رُوح القدس پایا تو شمعون جادو گر اس بات پر بڑا حیران ہوا۔ اُس نے اگرچہ فلپس کی باتوں کا یقین تو کِیا تھا لیکن وہ محض دکھاوے کا یقین تھا وہ تو دراصل اپنے ہی مقصد کے لئے رسولوں کے ساتھ تھا۔ اور یہاں اُس کے دل کا خیال ظاہر ہو جاتا ہے جب وہ رُوح القدس کی بخشش کو روپوں سے حاصل کرنے کی کوشش کرتا ہے اور اس کا برملا اظہار بھی کرتا ہے۔ اور کہا کہ مجھے اس جیسا اختیار دو تاکہ میرے بھی ہاتھ رکھنے سے لوگ رُوح القدس پائیں اور عجیب کام ظہور میں آئیں۔ جیسا کہ ہم اُس کے بارے میں پہلے بھی جان چکے ہیں کہ وہ دوسروں کو حیران کرنے کے لئے اور پیشہ وارانہ طور پر جادو گری کرتا اور اُس کی سوچ ابھی تک وہی ہے کہ وہ اب رُوح القدس کی بخشش کو روپے سے خرید لے اور اپنے مقصد کے لئے استعمال کرے۔

اُس کی نظر میں یہ بخشش بھی شاید اُس کے جادو کی طرح کوئی جادو کی قسم ہی ہو گی جس کے باعث اُس نے سامریہ کے لوگوں کو حیران کر رکھا تھا اور اُس نے سوچا ہو کہ یہودیہ کی طرف سے یہ شاید

کوئی نیا جادو ہے جو رسولوں کے پاس ہے۔ پس اُس نے توقع کی کہ وہ رسولوں سے اِسے حاصل کرے۔

یہ دراصل رومی طریقہ تھا کہ اگر کوئی مذہبی عہدہ حاصل کرنا درکار ہو تو رومیوں کی عبادت گاہوں میں جائیں وہاں پیسے ادا کریں اور عبادت گاہ میں کسی بھی طور کی کہانت کا کام کریں۔ جیسا اُن کے دستور میں ہے۔ اگر آپ چاہتے ہیں کہ عبادت گاہ میں کہانت کی خدمت انجام دیں تو لازم ہے کہ آپ اُس کے عوض پیسے ادا کریں اور کہانت کا عہدہ سنبھال لیں۔ اس کے علاوہ میں جس قدر آپ رقم ادا کرتے ہیں آپ دوسرے عہدوں میں سے بھی کوئی عہدہ لے سکتے ہیں۔

پرانے عہدنامہ اور نئے عہدنامہ میں مقدس ہیکل کی کہانت کے بارے میں ایسا کچھ سننے میں نہیں آتا اور نہ ہی ایسا ہو سکتا تھا۔ کیونکہ اس کاباقاعدہ قانون شریعت میں خداوند خداکی طرف سے جاری کیا گیا تھا۔

لیکن شمعون کی یہ توقعات تھیں کہ ایسی کرامات یا معجزات کا اختیار اُسے دیا جائے۔

اگر وہ اس بخشش کو حاصل کرنے کے لئے مخلص ہوتا تو صرف ایک چھوٹی سی بات تھی جو اُس نے نہ کی۔ لیکن اگر وہ سچے دل سے خداوند کو قبول کرتا، تو بھی وہ بعد ازاں وہ یہ تصور نہ کرتا کہ وہ اس بخشش کو کاروبار کے لئے استعمال کریگا۔ اگر اُس کے دل میں بُغض نہ ہوتا تو خداوند اُس پر بھی اپنا فضل اُنڈیلتا۔

جس طرح دوسروں لوگوں پر نجات کی بخشش جاری ہوئی اور انہوں نے رُوح القدس پایا ، اسی طرح اس کی توقعات بھی اُن کی مانند ہوتیں تو بے شک خداوند کی بخشش جاری ہوتی اور یہ نجات پاتا۔

حنیاہ اور سفیرہ نے رُوح القدس کی تحقیر اور انہوں نے سزا پائی۔ اس شخص نے بھی رُوح القدس کی بخشش کو ناچیز سمجھا پس یہ خداوند کی نجات اور رُوح القدس کا انعام حاصل کرنے سے قاصر رہا۔

پطرس نے اُس سے کہا تیرے روپے تیرے ساتھ غارت ہوں اس لئے کہ تُو نے خدا کی بخشش کو روپیوں سے حاصل کرنے کا خیال کیا۔ (اعمال 8:20)

پطرس اس بات پر بڑے غصے ہوا اور اُس سے کہا کہ تیرے روپے تیرے ساتھ غارت ہوں۔ یہاں غارت ہونے کا مراد موت کا شکار ہونا ہے یعنی جسمانی موت۔ اوریہاں پطرس کا یہ کہنا نہیں کہ وہ ابھی مر جائے یہ اُسے ڈانٹنے اور اُسے جھڑکنے کا اندازِ بیان ہے۔ اگر دیکھا جائے تو حنیا اور سفیرہ کی سزا زیادہ کٹھن اور فی الفور ممکن ہوئی لیکن خدا اپنے کام کے بھیدوں کو جانتا ہے۔

یہاں روح القدس کا عمل شمعون جادو گر کے بارے میں کچھ مختلف ہے، ایسا نہیں ہوا جیسا حنیاہ اور سفیرہ کے ساتھ ہوا تھا۔

تیرا اس میں نہ حصہ ہے نہ بخرہ کیونکہ تیرا دل خدا کے نزدیک خالص نہیں۔ (اعمال8:21)

اگر شمعون چاہتا ہے کہ جس طور سے ستفنس اور فلپس خدمت کرتے ہیں وہ بھی کرے تو اُس کے لئے موقع تھا کہ وہ رُوح القدس انعام میں حاصل کرتا لیکن ایسا نہیں ہوا اور وہ خدا کی نجات سے غافل ہی رہا۔ پطرس نے اس پر کسی قسم کی لعنت نہ کی۔

پس اپنی اِس بدی سے توبہ کر۔۔۔ (اعمال 8:22)

پطرس نے اُسے نصیحت کی اور اُسے سمجھایا کہ وہ خدا کی بخشش کو راست طریقہ سے حاصل کرے۔ نہ غیر معبودوں کو ماننے والوں جیسا عمل کرے۔ پطرس نے اُسے باقاعدہ اور درست طریقہ سے نجات حاصل کرنے کی تلقین کی۔

۔۔۔اور خداوند سے دُعا کر کہ شاید تیرے دل کے اس خیال کی معافی ہو۔ (اعمال 8:22)

پطرس اور یوحنا ابھی تک اپنے پہلو میں عاجزانہ دل رکھتے ہیں جو خداوند خدا کی تابعداری میں زندگی گزارتا ہے ، اور یہی نصیحت پطرس نے شمعون جادوگر کو کی کہ وہ اپنے گناہ سے توبہ کرے اور جیسا خیال اُس نے رُوح القدس اور خداوند کی نجات کے بارے میں کیا ہے اُس سے توبہ کرے تاکہ وہ خداوند کی نجات حاصل کر سکے۔ اور اُسے خداوند خدا کی طرف سے معافی میسر آئے۔

شاید یہ شمعون کی عادت بن چکی تھی کہ وہ مختلف طرح کے جادو کے ٹوٹکے کرے اور لوگوں کو حیران کرئے اور اپنے کاروبار کو چمکانے کے لئے جیسا علم کہیں سے میسر آیا اُسے اپنا لیا اور اپنے فائدے کے لئے استعمال کیا۔ لیکن رُوح القدس اور خدا کی بخشش کے بارے میں اُس کی سوچ احمقانہ تھی۔

یہاں ہم تصور کر سکتے ہیں کہ یہ جادو شمعون کے لئے زہر کی مانند ثابت ہو رہا تھا جو اُسے رفتہ رفتہ موت کی طرف دھکیل رہا تھا۔ تو بھی اُس کے حوصلہ افزائی کی گئی کہ وہ خداوند کی نجات کو درست طریقہ سے حاصل کرے۔ اور اپنے گناہوں سے توبہ کرے اور اپنے دل کا بُرا خیال ترک کر دے۔

کیونکہ مَیں دیکھتا ہوں کہ تُو پِت کی سی کڑواہٹ اور ناراستی کے بند میں گرفتارہے۔ (اعمال 23:8)

پطرس اُسے مزید اُس کی رُوحانی حالت بتاتا ہے کہ وہ ناراستی کے بند میں گرفتار ہے یعنی گناہ کی حالت میں ہے۔ کیونکہ اُس کا کردار گناہ سے دوستی اور ابلیس کی پرستش تھا جو ایک شخص کے لئے بڑی تشویش ناک بات ہے کہ وہ گناہ کی قید میں ہے اور یوں وہ دوزخ کا وارث ہے۔

اگرچہ اُس نے فلپس کی باتوں کا یقین تو کرلیا اور وہ فلپس کے ساتھ رہا کیا لیکن ابھی تک اُس کے من میں کھوٹ تھی اور اُس کا دل صاف نہ تھا اُس نے خدا کی بخشش کو روپوں سے خریدنے کی کوشش کی اور اُسے چاہا کہ بعد ازاں اسے اپنے مقصد اور فائدے کے لئے استعمال کرے لیکن یہ سراسر اُس کی بیوقوفی تھی۔

جب آپ عادتاً بدی کی قوتوں کے ساتھ اس قسم کی مشق کرتے ہیں تو آپ اُس کے عادی ہو جاتے ہیں۔ عین ایسا ہی شمعون کی ساتھ بھی تھا۔ اُس نے اپنی اُس عادت کو نہ بدلا، یوں کہیے کہ اُس نے اپنی روش کو ابھی تک تبدیل نہیں کیا تھا۔

یہ عادت بالکل زہر کی مانند ہوتی ہے جو رفتہ رفتہ آپ کو موت کے منہ میں دھکیل دیتی ہے لیکن باخبر رہیں کہ ابلیس کی پرستش سے روحانی موت بھی واقعہ ہوتی ہے اور یہ انتہائی خطرناک بات ہے۔

لیکن پطرس نے اُسے نصیحت کی اور وہ شمعون کی اس احمقانہ حرکت پر نہایت غضب ناک ہوا۔ اور چاہا کہ اُس کی مدد کر سکے کہ وہ نجات پائے۔

شمعون نے جواب میں کہا تم میرے لئے خداوند سے دُعا کرو کہ جو باتیں تم نے کہیں ہیں اُن میں سے کوئی مجھے پیش نہ آئے۔ (اعمال 24:8)

لگتا ہے کہ شمعون نے یہ جان لیا کہ خدا بے شک عدالت کرتا ہے۔اور وہ کچھ خائف ہوا اور التماس کی کہ وہ خداوند سے دُعا کریں کہ اُسے غارت نہ کیا جائے یعنی وہ ہلاک نہ ہو۔ یعنی پطرس نے جو باتیں اُس کے سامنے بیان کیں یقیناً اُن کا اثر اُس پر ہوا اور اُس نے منت کی کہ خداوند اُس سے خفا نہ ہو۔

شمعون اُن دنوں ابتدائی میں کلیسیا میں پائی جانے والی بدعات اور ابلیسی محرکات کا ایک خاص مُہرہ تھا۔ اور ابلیس کا پیروکار۔ لیکن رسولوں کے وسیلہ اُس نے خوشخبری کا کلام سُنا۔

شمعون بہت سے بدعات اور ابلیسی پرستش کا پیش خیمہ ہو سکتا ہے۔ اور یقیناً بہت سے لوگ اُس کی پیروی میں ابلیس کے پیروکار بن سکتے تھے۔ لیکن وہ خود بھی نجات سے غافل رہتا اور بہت سے دوسروں کو بھی ہلاکت کے فرزند بنا دیتا۔

شمعون کا کردار پیشہ وارانہ بدروحوں کی پرستش کا تھا۔ یقیناً یہ انتہائی خطرناک ہے۔ اس سے چھٹکارا اتنا جلد ممکن نہیں ہوتا۔ ابلیس نسل در نسل ایسے لوگوں کو غلام بنا کر رکھنا پسند کرتا ہے۔

اُس چاہیئے تھا کہ پہلی ہی بار میں خداوند خدا کی بلاہٹ کو نہ ٹھکراتا جب اُس نے فلپس کی باتوں کا یقین ہی کیا تھا اُسے سب کچھ ترک کر دینا چاہیئے تھا تو بھی خداوند خدا نے اُس کی حماقت کا فوراً جواب نہ دیا بلکہ اُسے پھر توبہ کرنے کا موقع دیا کہ وہ اپنی ناراستی کے بند سے آزاد ہو جائے۔

لیکن یہ خوش آئند بات ہے کہ سامریوں نے بھی خوشخبری کو قبول کیا۔ اور یوں غیر اقوام میں خدا کی نجات کی بخشش جاری ہوئی۔

اسی نجات کی بخشش کے وسیلہ سے آج آپ اور میں بھی خدا کے فضل سےاُس کی برکت کے باعث ابدی زندگی کے حقدار بن گئے ہیں۔ ہم بھی خدا کی نسل کے اعتبار سے غیر یہودی اور غیر قوم ہیں۔ لیکن خدا کے وعدوں کا یقین کرنے اور اُس پر ایمان رکھنے کے باعث ہم بھی ابرہام کے فرزند ہیں۔ اور ایمان کے اعتبار سے تو خدا نے ہمیں یسوع مسیح کے وسیلہ سے اپنے بیٹے اور بیٹیاں ہونے کا درجہ دیا اور سب سے بڑھ ہم ابدی بادشاہی کے وارث ہیں۔

آئیں ہم دُعا کریں۔

خداوند ہم تیرا شکر ادا کرتے ہیں کہ تُو نے ہمیں خلق کیا ہے اور ہر دو طرح سے رُوحانی اور جسمانی طورپر ہمیں برکتوں سے آسودہ کرتا ہے ۔ تیری نجات گراں قدر ہے اور خوشخبری کا کلام بیش قیمت

ہے جس کے وسیلہ سے ہمیں مفت نجات کی بخشش اور برکات ملی ہیں اور رُوح القدس بطور انعام اور مدد کے طور پر بخشا گیا ہے اسکے لئے تیرا شکر ادا کرتے ہیں۔

بے شک ہم کمزور ہیں اور تُو ہماری مدد کرتا ہے۔ ہمیں سنبھالتا ہے اور ہمیں اپنے ہاں سے ترک نہیں کرتا۔ خداوند ہم تیرا رحمتوں کے لئے تیرے شکر گزار ہیں کہ تُو نے ہمارے لئے ابدی زندگی کا انتظام کر رکھا ہے اور ہمیں اُس میں داخل کرنے کے لئے خود کام کر رہا ہے۔ بنی نوع انسان کی مدد اور تیری نجات کی سادگی اور آسانی کے لیے تیرے شکر گزار ہیں۔

ہم بطور انسان اپنے اپنے آپ کے لئے کچھ نہیں کر سکتے جب تُو ہماری زندگیوں کو اپنے کنٹرول میں نہ کرے۔ ہم تجھ پر انحصار کرتے ہیں۔ خداوند ہم اپنے خالی ہاتھوں سے تیرے حضور حاضر ہوئے تھے لیکن تُو نے مُفت نجات کا تحفہ ہمیں عنایت کیا ہے۔ بے شک تُو رحیم ہے۔

ہم اپنے منجی خداوند یسوع کا شکریہ ادا کرتے ہیں جس نے ہمارے لئے صلیب کا دکھ سہا اور ہمارے لئے انتہائی دکھ برداشت کیا۔ اُسے ہماری خاطر مارا کُوٹا اور ستایا گیا تو بھی اُس نے ان غموں کو ہمارے لئے برداشت کیا تاکہ ہم نجات پائیں۔

تیرے بیش قیمت خون کے لئے تیرا شکر ادا کرتے ہیں۔ تُو بے حد عظیم اور برتر ہے اور قابلِ ستائش ہے۔

ہم تیرے بیٹے اپنے خداوند یسوع مسیح کے حیرت انگیز کام کو قبول کرتے ہیں اُس پر بھروسہ اور ایمان رکھتے ہیں اور ہم اُس کی قدرت کو مانتے ہیں۔ہم تیری شفقت کے لئے شکر گزار ہیں۔ خداوند ہمیں برکت دے ہماری زندگیاں تبدیل کر دے ، تاکہ ہم مشکلات کا شکار نہ رہیں اور تیری نعمتوں سے آسودہ ہوں۔ ہم تجھ سے محبت کرتے ہیں، تیری تعظیم کرتے ہیں، تیری پرستش کرتے ہیں۔ہماری مدد کر، تاکہ ہم اپنی زندگی کو تیرے حفاظت اور مدد کے تابع گزاریں۔ہم تیری محبت سے لطف اندوز ہوتے ہیں اور تُو ہمیں ابلیس کے ہر منصوبہ سے بچائے اور ہم اُس پر غالب رہیں۔ہم اپنے خداوند اور منجی یسوع مسیح کے نام کے وسیلہ سے یہ دُعا مانگتے ہیں۔آمین!